Nīcas novada attīstības programma

2014.-2020. gadam

Pašreizējās situācijas analīze

Saturs

Saīsinājumu saraksts **3**

Ievads **4**

I. IEDZĪVOTĀJS **5**

Demogrāfija 6

Izglītība 9

Kultūra un sports 12

Veselības aprūpe 16

Sociālā palīdzība 18

Sabiedriskā kārtība 21

Kopsavilkums 22

SVID 24

II. EKONOMIKA UN DARBS **26**

Nodarbinātība un darba samaksa 27

Uzņēmējdarbības vide 29

Tūrisms 33

Kopsavilkums 37

SVID 38

III. VIDE UN INFRASTRUKTŪRA **39**

Novada vide 40

Nekustamais īpašums 43

Transports un transporta infrastruktūra 46

Inženiertehniskā infrastruktūra un komunālie pakalpojumi 49

Kopsavilkums 52

SVID 54

IV. PAŠVALDĪBA **56**

Pašvaldības struktūra un budžets 56

Pašvaldības projekti 59

Kopsavilkums 61

SVID 62

Saīsinājumu saraksts

CSA – cietie sadzīves atkritumi

CSDD – Ceļu satiksmes drošības direkcija

CSNg – ceļu satiksmes negadījumi

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

DUS –degvielas uzpildes stacija

ELFLA - Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstība

ERAF - Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ES – Eiropas Savienība

ESF – Eiropas Sociālais fonds

GMI – garantētais minimālais ienākums

gs – gadsimts

g.v. – gadu vecums

h – stundas

ha – hektāri

IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

kg – kilograms

km – kilometri

km^2 – kvadrātkilometri

KPFI - Klimata pārmaiņu finanšu instruments

LM – Labklājības ministrija

LR – Latvijas republika

Ls – lats

LVAF - Latvijas vides aizsardzības fonds

LVC – Latvijas Valsts ceļi

m – metri

m^2 – kvadrātmetri

m^3 – kubikmetri

m.g. – mācību gads

milj. - miljoni

MK – Ministru kabinets

NĪVK IS - Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā

NMP – neatliekamā medicīniskā palīdzība

NVA – Nodarbinātības Valsts aģentūra

PII – pirmsskolas izglītības iestāde

plkst. – pulksten

PVN – pievienotās vērtības nodoklis

skat. – skatīt

SVID – stiprās un vājās puses, iespējas un draudi

t.i. – tas ir

TIC – Tūrisma informācijas centrs

t.sk. – tajā skaitā

tūkst. – tūkstoši

u.c. – un citi

u.tml. – un tamlīdzīgi

VARAM - Vides aizsardzības un reģionālas attīstības ministrija

VKKF - Valsts Kultūrkapitāla fonds

Ievads

Kāpēc uzsākta teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde un kas to veic?

Nīcas novada domes 2012.gada 12. jūlija lēmums Nr. 22 nosaka Nīcas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030. gadam un Nīcas novada attīstības programmas 2014.-2020. gadam izstrādes uzsākšanu. Iepirkuma ID. Nr. NND 2013/10 rezultātā Nīcas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030. gadam un Nīcas novada attīstības programmas 2014.-2020. gadam izstrādi un stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu veic SIA „AC Konsultācijas".

Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē būtisks uzsvars tika likts uz Nīcas novada iedzīvotāju un uzņēmēju viedokļa uzklausīšanu, tāpēc to izstrādē tika organizēti dažādi semināri un sabiedriskās apspriedes, kā arī iedzīvotāju aptauja.

Kas ir attīstības programma un kāpēc tā nepieciešama?

Nīcas novada attīstības programma 2014.-2020. gadam ir vidēja termiņa pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Tajā ir noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai. Vienkāršiem vārdiem sakot – tas ir pašvaldības biznesa plāns nākamajiem septiņiem gadiem, kurā noteiktas jomas, kuru attīstīšanu pašvaldība uzskata par prioritāru, kā arī iezīmēti mērķi, uz kuriem Nīca kā novads vēlas iet.

Kāpēc šāds dokuments ir nepieciešams? Tas ir nepieciešams tādēļ, lai novadā būtu iespējama ilgtspējīga un veiksmīga attīstība, lai spēki un līdzekļi tiktu koncentrēti tam, kas novada attīstībai ir būtiskākais, kā arī tāpēc, lai ikvienam iedzīvotājam būtu skaidrs, kāds novads būs nākamajos septiņos gados.

Attīstības programmu veido vairākas daļas:

1) pašreizējās situācijas analīze
2) stratēģija
3) rīcību un investīciju plāns
4) programmas īstenošanas un uzraudzības kārtība
5) pārskats par sabiedrības līdzdalību attīstības plānošanā.

Šis dokuments ir attīstības programmas pirmā daļa jeb pašreizējās situācijas analīze.

Kas tieši ir pašreizējās situācijas analīze?

Pašreizējās situācijas analīze ir neatņemama attīstības programmas sastāvdaļa. Tā ir pamats attīstības plānošanai un nepieciešama, lai apzinātu un novērtētu pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursus, infrastruktūru, cilvēkresursus), novērtētu attīstības tendences un, balstoties uz šo iegūto informāciju, izvērtētu pašvaldības iespējas un tādējādi noteiktu piemērotāko attīstības ceļu nākotnei.

Pašreizējās situācijas analīze strukturēta četrās tematiskās daļās:

1) iedzīvotājs (sadaļā raksturotas novada demogrāfiskās izmaiņas, kā arī notiekošais kultūras, izglītības, veselības, sociālajās un sabiedriskās kārtības jomās),
2) ekonomika (sadaļā raksturota nodarbinātība, darba samaksa un uzņēmējdarbība novadā)
3) vide un infrastruktūra (sadaļā raksturota novada vide, zemes sadalījums, transporta infrastruktūra, komunālā saimniecība un inženiertehniskā infrastruktūra)
4) pašvaldība (sadaļā raksturota pašvaldības struktūra un budžets, novērtēta līdzšinējā attīstība un īstenotie projekti).

Katras tematiskās sadaļas noslēgumā sniegts tematiskās jomas kopsavilkums un stipro un vājo pušu, iespēju un draudu raksturojums jeb, īsāk sakot – SVID analīze.

Vai un kādi vēl teritorijas attīstības plānošanas dokumenti ir būtiski un kā tie savstarpēji cits citu ietekmē?

Pašvaldības attīstības programmas nepieciešamību nosaka Teritorijas attīstības plānošanas likums, likums Par pašvaldībām un Attīstības plānošanas sistēmas likums. Tie ir normatīvie akti, kurus teritorijas attīstības plānošanā izmanto ne tikai Nīcas novads, bet arī citas pašvaldības un plānošanas reģioni.

Nīcas novada attīstības programma ir cieši saistīta ar citiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Pirmkārt, ar Nīcas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (kas nosaka to, kāds novads vēlas būt ilgtermiņā) un Nīcas novada teritorijas plānojumu. Otrkārt, ar plānošanas reģionu un nacionālas nozīmes plānošanas dokumentiem.

Attīstības programmas apstiprināšana

Nīcas novada attīstības programma 2014.-2020.gadam ir apstiprināta ar 2014.gada 27.jūnija Nīcas novada domes lēmuma protokolu Nr.9, pts.2.2 "Par Nīcas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014-2030.gadam" un "Nīcas novada attīstības programmu 2014-2020. gadam".

I. IEDZĪVOTĀJS

Demogrāfija

Iedzīvotāju skaits

Nīcas novadā 2013. gada sākumā, pēc CSP datiem, reģistrēti 3527 pastāvīgie iedzīvotāji. No tiem Nīcas pagastā dzīvo aptuveni 76%, savukārt Otaņķu pagastā - aptuveni 24%. Visapdzīvotākā vieta Nīcas novadā ir tās administratīvais centrs – Nīca. Novada vidējais iedzīvotāju blīvums 2013.gadā ir 10 cilvēki uz 1 km^2.

Laikā no 2001. līdz 2013. gadam iedzīvotāju skaits Nīcas novadā samazinājies par 7%, kas ir pozitīvāks rādītājs nekā vidēji valstī (-14%) un Kurzemes reģionā (-17%). Visstraujākais iedzīvotāju skaita samazinājums Nīcas novadā piedzīvots laika posmā no 2009. līdz 2011. gadam – par 4%, kas saistāms ar ekonomiskās situācijas pasliktināšanos valstī.

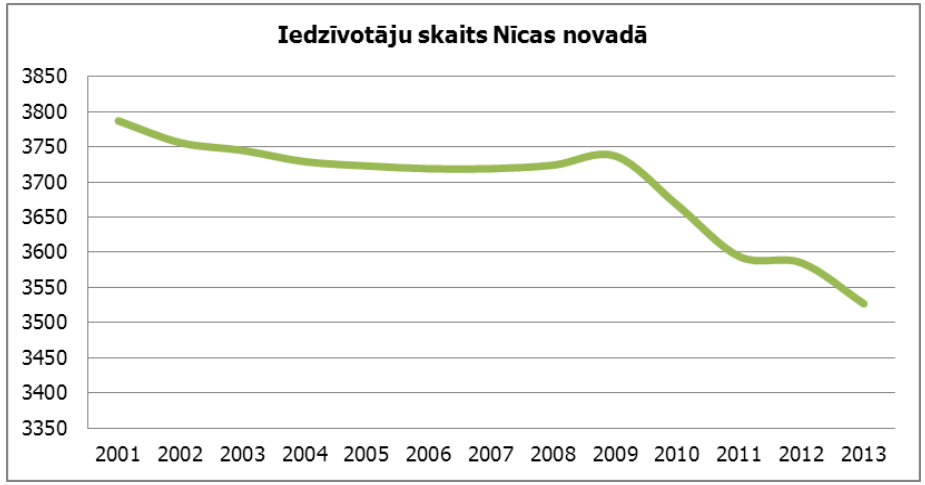

Avots: CSP, 2001.-2013.gads

Pēc CSP 2013.gada datiem, kopumā no novada iedzīvotāju skaita 49% ir vīrieši un 51% sievietes, tādējādi vīriešu īpatsvars novadā ir augstāks nekā vidēji Latvijā, kur vīrieši veido 46% no iedzīvotāju kopskaita. Ilgtermiņā (no 2001. līdz 2013.gadam) vīriešu skaits Nīcas novadā ir samazinājies lēnāk nekā sieviešu skaits (par trīs procentpunktiem).

Iedzīvotāju skaitu raksturojošas izmaiņas

Iedzīvotāju skaita izmaiņas pamatā raksturo dabiskā pieauguma rādītājs un migrācijas saldo rādītājs.

Nīcas novada iedzīvotāju skata izmaiņas visbūtiskāk ietekmē iedzīvotāju migrācijas paradumi. Iedzīvotāju skaita samazināšanās ilgtermiņā skaidrojama ar iedzīvotāju emigrācijas pieaugumu 2009.-2012. gadā. Negatīvs migrācijas saldo reģistrēts 2009. gadā (-43 iedzīvotāji), 2010. gadā (-7 iedzīvotāji) un 2012.gadā (-33 iedzīvotāji). Turpretī laikā no 2001. līdz 2008. gadam migrācijas saldo Nīcas novadā bija pozitīvs, ar tendenci pieaugt, tādējādi nodrošinot iedzīvotāju skaita stabilitāti novadā.

Dabiskā pieauguma rādītājs novadā ilgtermiņā saglabājies visai vienmērīgs, tādējādi atstājot mazāku ietekmi uz iedzīvotāju skaita izmaiņām. Taču vēl aizvien novadā mirušo skaits pārsniedz dzimušo skaitu, tādējādi ilgtermiņā saglabājot negatīvu dabiskā pieauguma rādītāju.

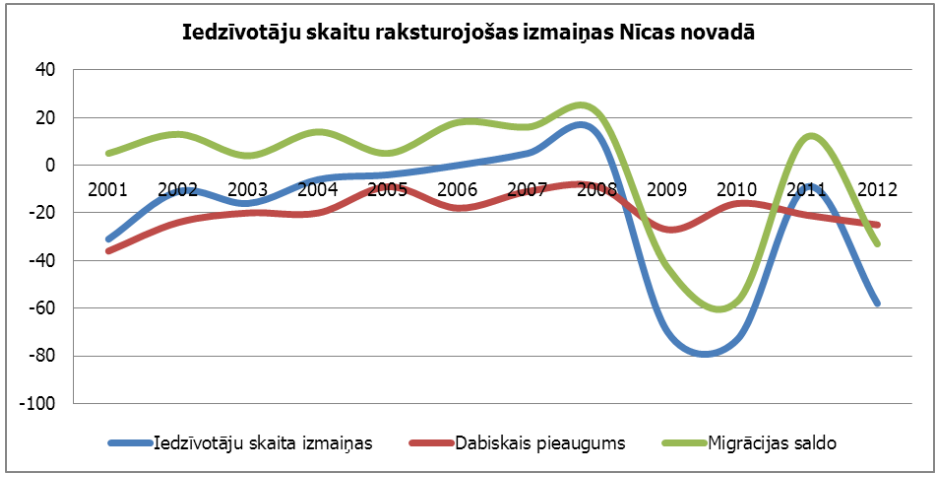

Avots: CSP, 2001.-2012.gads

Dzimstības rādītāji Nīcas novadā pēdējā desmitgadē bijuši mainīgi – svārstoties ik gadu. Svārstīgās dzimstības dēļ novadā raksturīga arī dabiskā pieauguma mainība pa gadiem, jo

mirstības rādītāji saglabājušies vienmērīgi. Kopumā laikā no 2001. līdz 2012. gadam novada dzimstības rādītāji ir samazinājušies uz pusi, kas ir straujāks samazinājuma rādītājs nekā vidēji valstī (kur novērots pat pieaugums - 1%) un Kurzemes reģionā (-16%). Tāpat secināms, ka šajā laika periodā Nīcas novadā vidēji uz 1000 iedzīvotājiem piedzimuši mazāk bērni (9,3) nekā vidēji Latvijā (9,6) un vidēji Kurzemes reģionā (9,9). Taču atsevišķos gados Nīcas novadā dzimušo skaits uz 100 iedzīvotājiem ir pārsniedzis valsts un Kurzemes reģiona rādītājus. Piemēram, salīdzinot ar Kurzemes reģionu un Latviju, Nīcas novadā dzimušo skaits uz 1000 iedzīvotājiem 2012. gadā bijis zemāks (attiecīgi par 39% un 42%), savukārt 2011.gadā – augstāks (attiecīgi par 19% un 17%).

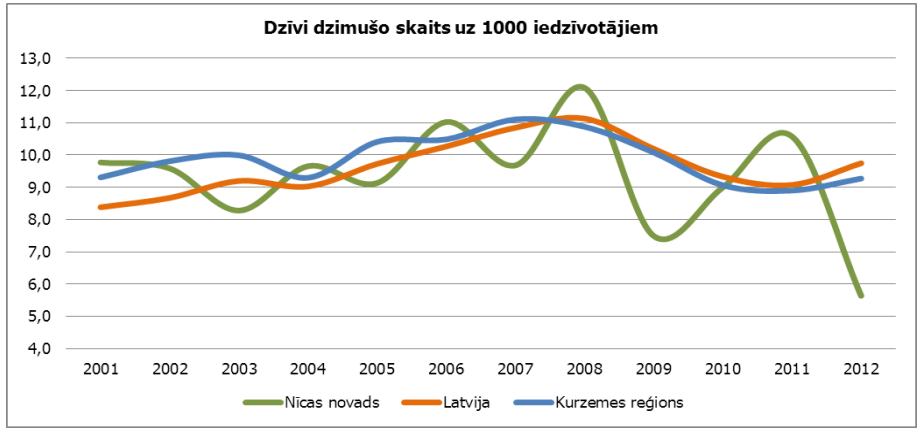

Avots: CSP, 2001.-2012.gads

Iedzīvotāju vecumstruktūra un etniskais sastāvs

Pēc CSP 2013. gada datiem, 13,1% Nīcas novada iedzīvotāju ir līdz darbspējas vecumam, 62,1% iedzīvotāju ir darbspējas vecumā, savukārt 24,8% iedzīvotāju ir virs darbspējas vecuma. Iedzīvotāju vecuma sadalījums Nīcas novadā kopumā ir līdzīgs kā valstī un Kurzemes reģionā, taču tomēr tas ir ar izteiktāku iedzīvotāju virs darbspējas vecumam un mazāku līdz darbspējas vecuma īpatsvaru.

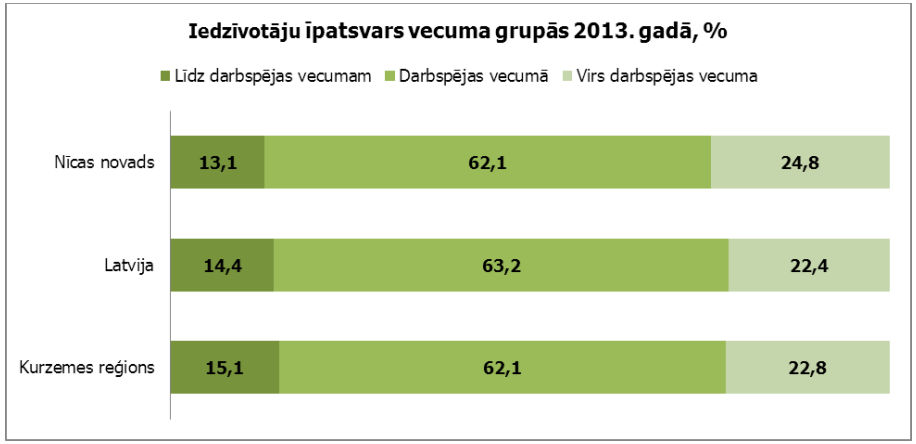

Avots: CSP, 2013.gads

Demogrāfiskā slodze 2013.gadā Nīcas novadā ir 610 darbspējas vecumu nesasniegušie un pārsniegušie uz 1000 personām darbspējas vecumā, kas ir augstāks rādītājs nekā Latvijā vidēji (583) un Kurzemes reģionā (609). Līdz ar to iedzīvotāju novecošanās problēma Nīcas novadā ir izteiktāka nekā valstī, taču līdzīga kā Kurzemes reģionā. Turklāt, ņemot vērā, ka dzimstība samazinās, savukārt iedzīvotāju sagaidāmais dzīves ilgums pieaug, demogrāfiskai slodzei un iedzīvotāju īpatsvaram virs darbspējas vecumam ilgtermiņā sagaidāms pieaugums. Tādēļ nākotnē novadā jāparedz dažādi pasākumi veco ļaužu mobilitātes un pieejamības dažādiem pakalpojumiem nodrošināšanai.

Raksturojot Nīcas novada iedzīvotāju etnisko sastāvu, tas ir izteikti mono-etnisks, jo 93% novada iedzīvotāji ir latvieši. Krievu tautības iedzīvotāji veido tikai nepilnus 4% un citu tautību pārstāvji – nepilnus 4% no novada kopējā iedzīvotāju skaita.

Iedzīvotāju skaita prognozes

1.Scenārijs: Ekonomikas atveseļošanās. Pieņemot, ka (1) ekonomiskā situācija valstī turpinās uzlaboties, tādējādi nodrošinot vairāk darba vietas un samazinot aizbraucēju skaitu, atgriežot daļu emigrējušo iedzīvotāju un nostabilizējot dzimstību pirmskrīzes rādītāju līmenī, kā arī (2) pieņemot to, ka turpināsies tendence, kad pilsētā dzīvojošie par savu dzīvesvietu izvēlēsies pilsētai netālu esošas lauku teritorijas un Lietuvas pierobežas iedzīvotāji turpinās iegādāties

īpašumus Nīcas novadā, Nīcas novadā iedzīvotāju skaits laikā no 2015. līdz 2030.gadam pieaugs.

Līdz 2015.gadam sagaidāms neliels iedzīvotāju skaita samazinājums, kas saistāms ar pēc-krīzes pārejas periodu. No 2015. gada sagaidāms pakāpenisks iedzīvotāju skaita pieaugums, kas tiks panākts uz pozitīvāka migrācijas saldo rēķina un dzimstības pieauguma, jo prognozējams, ka šajā laikā vislielāko dzimstības pienesumu sniegs 80.gadu beigās dzimušie. Pieaugums prognozējams līdz 2020.gada, pēc tam iedzīvotāju skaits novadā stabilizēsies.

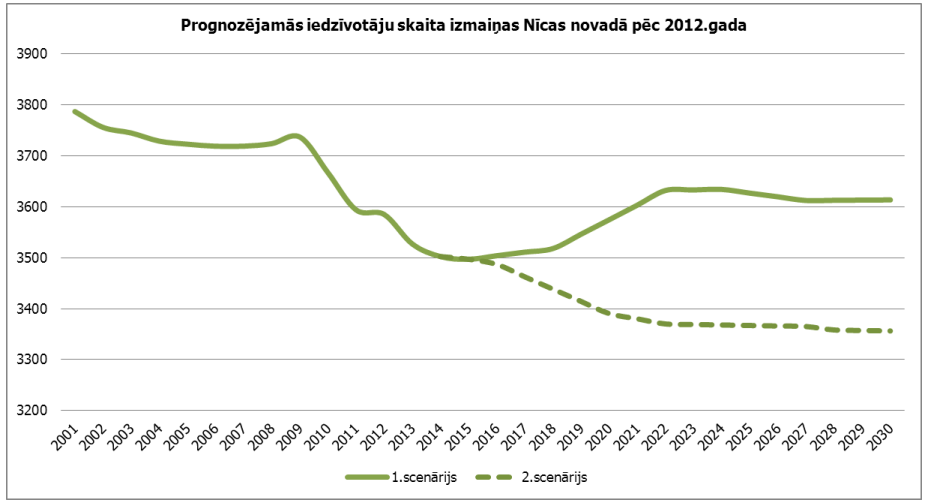

Avots: CSP, 2001.-2013.gads

Lai nodrošinātu šāda scenārija attīstību novadā, nākotnē nepieciešami pasākumi novada kā ģimenei pievilcīgas dzīvesvietas veidošanai, nodrošinot izglītības, interešu, transporta un infrastruktūras pakalpojumus, mājokļu pieejamību jaunajām ģimenēm, kā arī garīgi un materiāli atbalsta pasākumi jaunām ģimenēm.

2.Scenārijs: Stagnācija. Pieņemot, ka dzimstība novadā varētu saglabāties zemā līmenī, un Liepāja kā novadam svarīgs darba tirgus centrs piedzīvo bezdarba līmeņa pieaugumu pilsētā un tās tuvējā apkārtnē, iedzīvotāju skaits nākotnē Nīcas novadā varētu samazināsies, īpaši laikā no 2016.gada līdz 2020.gadam. Daļa iedzīvotāju emigrēs darba meklējumos uz citām pilsētām, taču vēl aizvien novadā sagaidāma ārzemnieku imigrācija īpašumu pie jūras iegādei, kas savukārt nedaudz stabilizēs iedzīvotāju skaitu Nīcas novadā.

Izglītība

Nīcas novadā kopumā ir trīs izglītības iestādes, kas nodrošina pirmskolas, pamata un vidējo izglītību:

1) Pirmsskolas izglītības iestāde "Spārīte";
2) Rudes pamatskola;
3) Nīcas vidusskola.

Nīcas novada izglītības sistēmāiekļaujas arī Nīcas mūzikas skola, Aizputes novada Neklātienes vidusskolas Nīcas konsultāciju punkts un Nīcas Pieaugušo izglītības centrs.

Pirmsskolas izglītība

Nīcas novadā 2013./2014.mācību gadā pirmsskolas izglītības iestādi „Spārīte" un pirmsskolas izglītības grupu Rudes pamatskolā apmeklē kopumā 122 bērni, no tiem 106 bērni apmeklē PII „Spārīti" un 16 bērni apmeklē pirmsskolas izglītības grupu Rudes pamatskolā.

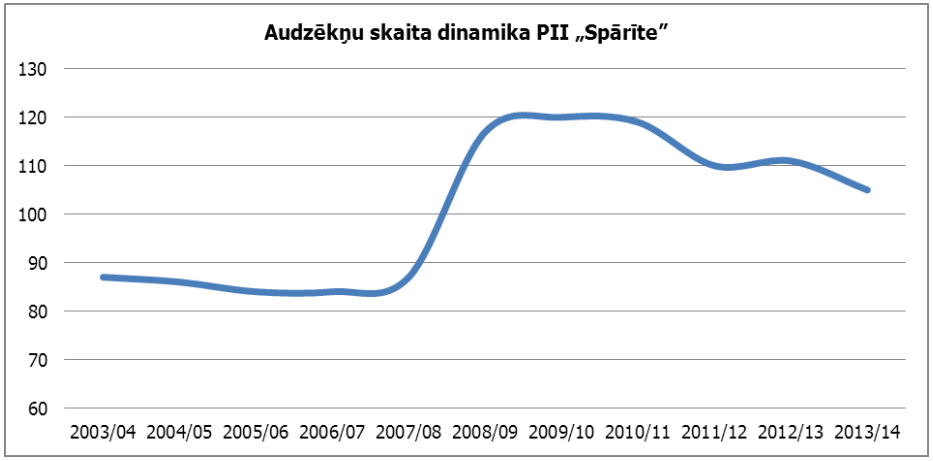

Avots: Nīcas pašvaldības dati

PII "Spārīte" audzēkņu skaits laikā no 2007./2008.m.g. līdz 2013./2014.m.g. ir pieaudzis, kas skaidrojams ar dzimstības palielināšanos šī gadsimta sākumā, taču salīdzinājumā ar 2008./2009.m.g. audzēkņu skaits 2013./2014.m.g. ir samazinājies par 10%. Tas izskaidrojums ar to, ka tika atvērta pirmsskolas izglītības grupa Rudes pamatskolā, līdz ar to daļa bērnu pārgāja no Nīcas PII uz Rudi. Pirms tam Rudē darbojās tikai piecgadīgo un sešgadīgo apmācību grupa.

Arī Rudes pamatskolas pirmsskolas izglītības grupas audzēkņu skaits 2012./2013.m.g. salīdzinājumā ar 2009./2010.m.g. ir palielinājies vairāk kā uz pusi.

Transportu uz/no PII pagasta audzēkņiem nodrošina pašvaldība skolēnu pārvadājuma maršruta ietvaros. Braucienu pavada pašvaldības algots darbinieks, kurš ir atbildīgs par bērnu drošību brauciena laikā.

Pirmsskolas izglītības iestāde un grupa kopumā ir nodrošināta ar nepieciešamo materiāltehnisko bāzi bērnu attīstībai, rotaļnodarbību organizācijai un mācību vielas apgūšanai.

20 Nīcas novada pirmsskolas izglītības vecuma bērni apmeklē citu administratīvo teritoriju pirmsskolas izglītības iestādes, kas skaidrojams ar to, ka daļa novada vecāku strādā Liepājā un tādēļ arī bērnus piesaka Liepājas pilsētas PII, kā arī to, ka novadā dzīvojošajiem krievvalodīgajiem Liepājas PII ir iespēja mācīties dzimtajā valodā.

2012.gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija apstiprināja projektu „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Nīcas novada pirmsskolas izglītības iestādē „Spārīte". Projekta kopējās izmaksas ir 399,5 tūkst. euro (280,8tūkst. Ls). Šī projekta ietvaros paredzēts veikt bērnudārza ēkas siltināšanu un fasādes apdari, ventilācijas sistēmas ar rekuperāciju izbūvi, radiatoru nomaiņu un energoefektīva apgaismojuma izveidi, tādējādi uzlabojot izglītības iestādes tehnisko un materiāli tehnisko stāvokli.

Pamata un vispārējā vidējā izglītība

Pēdējos gados Nīcas novadā novērojama skolēnu skaits samazināšanās. 2000./2001.m.g. novadā bija 512 skolēnu, bet 2013./2014.m.g. to skaits ir samazinājies par 255 skolēniem (-50%).

Rudes pamatskolā 2013./2014.m.g. mācās 49 skolēni. Izglītības iestāde piedāvā šādas mācību programmas:

- pamatizglītības programma;
- speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem;
- pirmsskolas izglītības programma;
- speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar dzirdes traucējumiem.

Rudes pamatskolā audzēkņu skaits 2013./2014.m.g., salīdzinot ar 2000./2001.m.g., ir sarucis vairāk nekā uz pusi - par 52%, salīdzinot ar 2008./2009. m.g. – par 39%, kā rezultātā mācību darbs tiek organizēts arī apvienotajās klasēs.

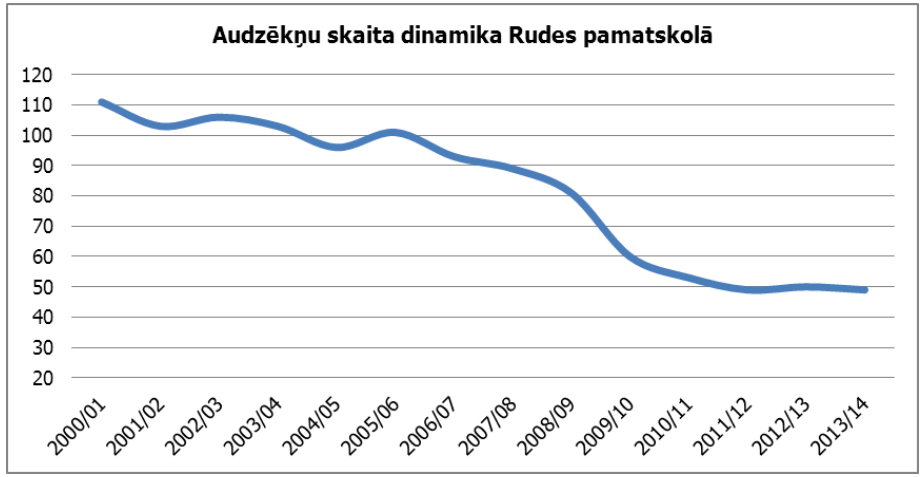

Avots: IZM dati

2012. gadā tika pabeigts ERAF projekts „Rudes pamatskolas informatizācija". Projekta ietvaros Rudes pamatskola tika apgādāta ar 7 stacionārajiem un 2 portatīvajiem datoriem, iegādāts viens multimediju tehnikas komplekts (1 interaktīvā tāfele un 1 projektors), kā arī attīstīts jau esošais lokālais datortīkls. Līdz ar to Rudes pamatskola ir nodrošināta ar atbilstošu infrastruktūru, kas veicina plašāku un efektīvāku IKT izmantošanu izglītības iestādē, tādējādi uzlabojot izglītības kvalitāti un efektivitāti. Kopējā projekta izmaksu summa ir 10,5 tūkst. Ls, kuru pilnībā finansēja ERAF.

Nākotnē Rudes pamatskolā nepieciešams domāt par pamatskolas mācību vides uzlabošanu un stadiona rekonstrukciju.

Nīcas vidusskolā 2013./2014.m.g. mācās 206 skolēni. Izglītības iestāde piedāvā pamatizglītības programmu un vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programmu.

Nīcas vidusskolas audzēkņu skaits 2013./2014.m.g., salīdzinot ar 2000./2001.m.g., ir samazinājies par 45%, salīdzinot ar 2008./2009.m.g. – par 26%.

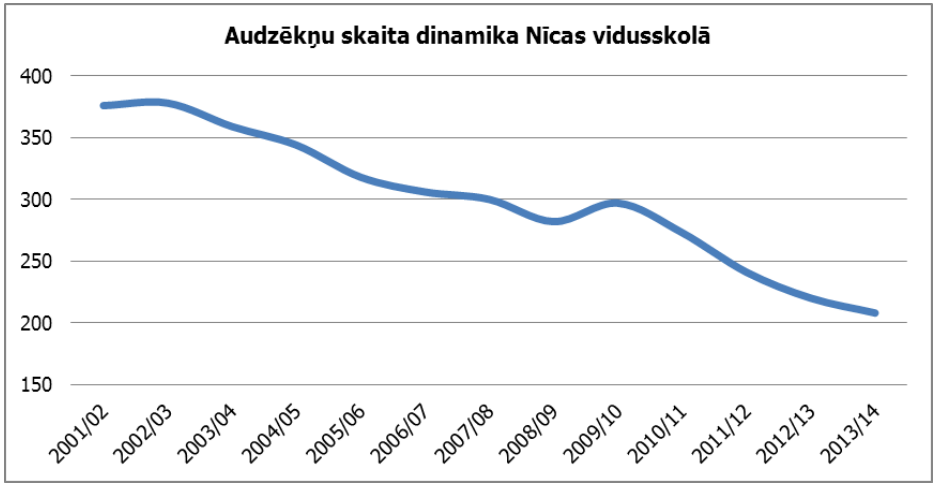

Avots: IZM dati

No 2009.gada Nīcas vidusskolā tiek īstenoti Eiropas Savienības struktūrfondu projekti, kā rezultātā ievērojami tiek uzlabots izglītības iestāžu tehniskais un materiāli tehniskais stāvoklis.

2011.gadā pabeigta Nīcas vidusskolas matemātikas un dabaszinātņu kabinetu labiekārtošana ERAF līdzfinansēta projekta „Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana Nīcas vidusskolā" ietvaros. Projekta rezultātā veikti remontdarbi, iegādāts mūsdienīgs aprīkojums un mācību materiāli Nīcas vidusskolas matemātikas, bioloģijas, ķīmijas un fizikas mācību kabinetos.

2012.gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija apstiprināja projektu „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Nīcas vidusskolā". Projekta kopējās izmaksas ir 996 tūkst. euro (700 tūkst. Ls). Projekta ietvaros iekļauta ēkas siltināšana un fasādes apdare, jumta nomaiņa un bēniņu siltināšana, ventilācijas sistēmas ar rekuperāciju

izbūve, radiatoru nomaiņa, energoefektīva apgaismojuma izveide un ziemas dārza jumta konstrukciju un stiklojuma nomaiņa.

Kā vieni no pašvaldības nodrošināmajiem prioritārajiem projektiem ir Nīcas vidusskolas sporta zāles un stadiona rekonstrukcija un Nīcas vidusskolas mācību darba vides uzlabošana.

Vidusskolas izglītību var iegūt arī mācoties vakarskolā, kur mācības notiek divas reizes nedēļā un ir iespējama arī tālmācība. Nīcas vidusskolas telpās darbojas ***Aizputes novada Neklātienes vidusskolas konsultāciju punkts***. Aizputes novada Neklātienes vidusskolas konsultāciju punktā Nīcā 2013./2014.m.g. mācījās aptuveni desmit audzēkņi.

Visvairāk pedagogu – 29 skolotāji - strādā Nīcas vidusskolā, no tiem visi ir ar augstāko izglītību (t.sk. 23 skolotāji ar maģistra grāda izglītību). Rudes pamatskolā pedagogu skaits ir 14 (t.sk. 6 ar maģistra grādu). No Rudes pamatskolā strādājošajiem astoņiem pedagogiem ir divas specialitātes un diviem pedagogiem – trīs specialitātes.

Nīcas PII „Spārīte" pedagoģisko darbinieku skaits ir 15 (10 pirmsskolas izglītības skolotājas, mūzikas skolotāja, metodiķe, logopēde, izglītības psihologs un vadītāja) – visi ar augstāko izglītību. Izglītības iestādes tiek pilnībā nodrošinātas ar visiem nepieciešamajiem pedagogiem un atbalsta personālu – logopēdu, izglītības psihologu un sociālo pedagogu.

Nīcas novada izglītības iestādes apmeklē arī skolēni no citām administratīvajām teritorijām – 2013./2014.m.g. Nīcas vidusskolā – 9 bērni, Rudes pamatskolā – 6 bērni. Tajā pašā laikā 102 Nīcas novada skolēni apmeklē citu administratīvo teritoriju vispārizglītojošās izglītības iestādes, pārsvarā Liepājas pilsētā, jo Pērkones un Grīnvaltu pagasti atrodas salīdzinoši tuvu pilsētai un Liepājas pilsētā krievvalodīgajiem tiek nodrošināta iespēja mācīties krievu valodā.

Pēdējos četros mācību gados vidēji 57,6% Nīcas novada 9.klašu absolventi izvēlas turpināt mācības profesionālajās izglītības iestādēs. Vidēji 76% Nīcas novada 12.klašu absolventi turpina mācības Latvijas augstākajās mācību iestādēs.

Nīcas novada pašvaldība izglītības iestādēs nodrošina ēdināšanas pakalpojumus, kas ļauj samazināt ēdināšanas izmaksas. Pabalstu ēdināšanas izdevumu segšanai saņem bērnu vecāki no trūcīgām, maznodrošinātām un daudzbērnu ģimenēm.

Pašvaldība nodrošina novada izglītojamo pārvadājumus, atmaksājot braukšanas biļetes sabiedriskajā transportā 100% apmērā, kā arī ir divi pašvaldības autobusu maršruti, kuri divas reizes dienā pārvadā skolēnus uz/no mācību iestādes. Tajā pašā laikā Pērkonē un Grīnvaltos, Bernātos un Otaņķos skolēnu pārvadājumu autobuss netiek nodrošināts, jo šeit pieejams regulārs sabiedriskais transports, kurā skolēniem, kas uz Nīcas novada izglītības iestādēm brauc no šiem ciemiem, biļetes tiek apmaksātas 100 % apmērā.

Interešu izglītība un profesionālā ievirze

Nīcas mūzikas skola interešu izglītības statusā darbojas no 1995.gada, kopš 2000. gada - profesionālās izglītības statusā. Kopā ar filiāli Rucavā Nīcas mūzikas skolu 2013./2014.m.g. apmeklē 69 audzēkņi. Nīcas mūzikas skola piedāvā taustiņinstrumenta spēles, stīgu instrumentu spēles un pūšaminstrumentu spēles profesionālās izglītības programmas.

Audzēkņu skaits Nīcas mūzikas skolā pēdējos gados ir saglabājies stabils 60-70 audzēkņu ietvaros un salīdzinājumā ar 2008./2009.m.g. tas pieaudzis par septiņiem audzēkņiem vai 10,1%[1].

Rudes pamatskolā un Nīcas vidusskolā izglītojamiem tiek piedāvāti daudzveidīgi interešu izglītības pulciņi, kas nodrošina ārpusskolas brīvā laika lietderīgu pavadīšanu, fizisko un garīgo attīstību un individuālo talantu izkopšanu. Interešu izglītībā Nīcas novadā tiek piedāvātas kultūrizglītības, vides izglītības, sporta un jaunatnes darba izglītības programmas.

Mūžizglītība

Nīcas Pieaugušo izglītības centrs (turpmāk tekstā - PIC) ir bezpeļņas, izglītības atbalsta iestāde, kas sniedz neformālās izglītošanās iespējas novada iedzīvotājiem. Nīcas PIC darbojas ar pašvaldības atbalstu no 2001. gada. Nīcas PIC mērķis ir veicināt cilvēkresursu attīstību, nodrošinot iedzīvotājiem neformālās izglītības pieejamību.

Nīcas PIC darbība ir vērsta uz dažādu prasmju apguvi, redzesloka paplašināšanu, patīkamu un lietderīgu brīvā laika pavadīšanu. Centrs organizē kursus, lekcijas, praktiskas nodarbības, tikšanās un izglītojošas ekskursijas.

Nīcas PIC pēdējos trijos gados apmeklē ap 1550 novadā dzīvojoši cilvēki vecumā no 13-80 gadiem. Populārākās nodarbības centrā ir angļu valodas kursi, datorapmācību kursi, skaistumkopšanas kursi, rokdarbu kursi, dārzkopju kursi, veselības vingrošanas nodarbības, kulinārijas nodarbības u.c.

[1] Nīcas mūzikas skolas pašnovērtējuma ziņojums, 2013.gads

Kultūra un sports

Kultūra

Nīcas novada senās un bagātās kultūras tradīcijas, kā arī vēsturiskais un mākslinieciskais mantojums veido unikālu novada identitāti, aktīvu amatierkolektīvu darbību un daudzveidīgu kultūras pasākumu piedāvājumu novada iedzīvotājiem un viesiem. Nīcas novada unikalitāti un pievilcību kultūras jomā veido arī saglabātās kopienas tradīcijas un Nīcas tautastpērps, arheoloģiskas senvietas, celtnes un piemiņas vietas, atsevišķi vēsturiski objekti, piemiņas zīmes, arī kultūrvēsturiskas nozīmes kapsētas.

Kultūras dzīvi novadā organizē pašvaldības pārraudzībā esošais Nīcas kultūras nams un Otaņķu tautas nams, sabiedriskie centri Jūrmalciemā un Kalnišķos, kā arī Nīcas un Otaņķu pagastu bibliotēkas.

Nīcas Kultūras nams darbojas no 1975. gada, un 2010. gadā ir veikta tā rekonstrukcija – logu un durvju nomaiņa, ēkas siltinātašana, nomainīta siltumapgādes sistēma, ierīkota ventilācija, renovētas iekštelpas (izņemot lielo skatītāju zāli). Kultūras namā ir šādas telpas: skatītāju zāle ar 520 sēdvietām, Baltā zāle, izstāžu (Pelēkā) zāle un bārs. Lielās skatītāju zāles rekonstrukcija plānota kā nākamais pasākums kultūras nama infrastruktūras uzlabošanai, tomēr nākotnē nepieciešams veikt Kultūras nama paplašināšanu, rekonstruējot un izveidojot arī izstāžu zāli, mazo zāli, grimmētavu, tērpu noliktavas, palīgtelpas un citas telpas, jo pašreizējā telpu platība un kvalitāte nenodrošina visas novada kultūras dzīvei nepieciešamās vajadzības.

Nīcas Kultūras namā 2012./2013. gada sezonā darbojas 11 mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi:

- divi kori (sieviešu un vīru);
- trīs tautas deju kolektīvi (vidējās paaudzes tautas deju kolektīvs „Nīca", Jauniešu tautas deju kolektīvs "Rietumvējš" un pirmsskolas vecuma bērnu tautas deju kolektīvs ar divām grupām);
- divi vokālie ansambļi (pirmsskolas vecuma bērnu vokālais ansamblis "Čiekuriņi" un senioru vokālais ansamblis "Sentiments");
- Nīcas etnogrāfiskais ansamblis;
- Nīcas amatierteātris;
- Līnijdeju grupa "Agave";
- Senioru Eiropas deju kopa "Nīcrozes".

Otaņķu tautas namā ir šādas telpas: Lielā zāle, Tradīciju zāle un Mazā zāle. Tajā darbojas pieci mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi:

- divas mūsdienu deju grupas („Pērlītes" (4 – 7 g.v.) un „Pērles" (12 – 18 g.v.);
- Otaņķu etnogrāfiskais ansamblis;
- līnijdeju kolektīvs "Labākie gadi";
- Eiropas deju kopa "Teiksma".

Pēc Nīcas novada pašvaldības 2012. gada publiskā pārskata datiem, novada mākslinieciskās pašdarbības un citos kolektīvos darbojas 314 dalībnieki, t.i. 8,8% no novada iedzīvotāju skaita.

Nīcas novadā ir divas publiskās bibliotēkas – Nīcas pagasta bibliotēka un Otaņķu pagasta bibliotēka, kā arī bibliotēkas Nīcas vidusskolā un Rudes pamatskolā. Tās nodrošina brīvu, neierobežotu informācijas saņemšanu un pakalpojumu kvalitāti, sniedz palīdzību bibliotēkas lietotājiem svarīgu jautājumu risināšanā un atbalstu visas vietējās sabiedrības attīstībā. Iespēju lasīt grāmatas, žurnālus un avīzes, kā arī izmantot brīvpieejas internetu un printēšanas pakalpojumus sniedz arī sabiedriskie centri Jūrmalciemā un Kalnišķos. 2013. gada aprīlī Nīcas un Otaņķu pagastu bibliotēkas iesaistījās Novadu grāmatu svētku rīkošanā, kas Nīcā notika pirmo reizi (Latvijā – jau 12. reizi). Astoto gadu pagastu bibliotēkas veiksmīgi piedalās lasīšanas veicināšanas projektā „Bērnu žūrija", kura rezultātā tiek piesaistīti jauni lasītāji.

Nīcas pagasta bibliotēka atrodas Nīcas novada domes administratīvajā ēkā. Pēc novada pašvaldības sniegtajiem datiem, 2013. gadā bibliotēkas fondā ir 9081 grāmatas un žurnāli, savukārt 2013. gadā izsniego grāmatu un žurnālu skaits bija 13,1 tūkst. Bibliotēkas apmeklējums 2013. gadā bija 10,8 tūkst. Apmeklētāju un pēdējos gados tam ir tendence palielināties. Reģistrēto lasītāju skaits Nīcas pagasta bibliotēkā ir 507 cilvēki, no tiem bērni un jaunieši līdz 18 gadiem – 171.

Katra mēneša pirmajā piektdienā Nīcas pagasta bibliotēka organizē izbraukumus uz Kalnišķiem un Jūrmalciemu. Bibliotēka organizē dažādas tematiskās izstādes, veido „jaunāko grāmatu plauktu".

Otaņķu pagasta bibliotēka atrodas Otaņķu pagasta pārvaldes administratīvajā ēkā. Tās fondā ir 6891 grāmatas un žurnāli (uz 1.01.2014.). Tiek piedāvāta iespēja pasūtīt arī iespieddarbus,

kuri nav Otaņķu pagasta bibliotēkas fondā, izmantojot starpbibliotēku abonementu. Bibliotēkas apmeklējums – 6,5 tūkst. un lasītāju skaits (2013.g.) – 298, t.sk. bērni – 79.

Kultūras un brīvā laika pavadīšanas iespējas nodrošina arī vairāki uz sabiedriskajām aktivitātēm orientēti centri, kas atrodas Nīcas novada pagastos un ciemos:

- **Sabiedriskie centri Jūrmalciemā un Kalnišķos.** Papildus jau minētajiem lasītavas pakalpojumiem, centri nodrošina tikšanās iespējas ciemu iedzīvotājiem, organizē dažādus pasākumus, izstādes un nodarbības bērniem, kā arī reizi mēnesī centros pieejami ģimenes ārsta pakalpojumi.
- **Saieta nams ģimenēm ar bērniem Rudē (Otaņķu pagastā).** Saieta namā iekārtotas telpas dažādām interesentu grupām, piemēram, rokdarbniekiem, audējiem, izglītojošām nodarbēm u.c. Saieta nams izveidots projekta rezultātā, rekonstruējot un labiekārtojot ēku, kurā iepriekš notika Rudes pamatskolas 1.- 4.klašu nodarbības.
- **Nīcas Jauniešu centrs.** Jauniešu centrs atrodas Nīcas vidusskolas piebūves telpās un ir vienīgā šāda veida iestāde novadā. Centrs piedāvā iespējas un vietu jauniešu radošajām aktivitātēm, atpūtas organizēšanai, realizē dažādu žanru interešu un neformālās izglītības programmas, pilnveido saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas Nīcā un īsteno Valsts jaunatnes politikas programmu.

Nākotnē nepieciešams izveidot sabiedriskos centrus arī citos abu pagastu ciemos (Bernātos, Grīnvaltos, Otaņķos) un attīstīt tos kā plašus sociālo funkciju nodrošinātājus, t.i., ne tikai kā iedzīvotāju pulcēšanas vietas un kultūras aktivitāšu centri, bet arī kā dažādu sociālo pakalpojumu saņemšanas vietas, piemēram, veselības pakalpojumi, ģimenes ārstu prakses „„ceļojošā bibliotēka" u.tml.

Iespēju iepazīties ar Nīcas novada un tā izglītības iestāžu vēsturi sniedz ekspozīcija "Jūrmalnieku senatne" Jūrmalciemā, Otaņķu senlietu krātuve, Rogu ģimenes privātkolekcija (motocikli, automašīnas, pildspalvas), dzirnakmeņu kolekcija Bernātos, Nīcas vidusskolas muzejs, Rudes pamatskolas muzejs. Nīcas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana ir ļoti nozīmīga gan tās pašvaldībai un iedzīvotājiem, gan valstij kopumā.

Nīcas novadā tradicionāli notiek šādi kultūras un izklaides pasākumi: Zvejnieku svētki (Jūrmalciemā), Dārzu dienas Nīcā, Lielās egles iedegšanas pasākums (Nīcas centrā), svētku gadatirgi un balles (piemēram, Lieldienās un Ziemassvētkos), dažādas izstādes, amatierteātru izrādes, māksliniecisko pašdarbības kolektīvu koncerti, pasākumi ģimenēm, bērniem un pensionāriem. Nīcas Kultūras namā ik gadus norisinās Latvijas valsts proklamēšanas svinības, kuru laikā notiek Gada novadnieka godināšana. Nīcas Kultūras nama sniegtā informācija liecina, ka novada kultūras pasākumu apmeklētāju skaitam ir tendence palielināties.

Viens no visvairāk apmeklētajiem pasākumiem, kas ir nozīmīgs ne tikai vietējā, bet arī reģionālā mērogā, ir Dārzu dienas – 2013. gadā šo pasākumu apmeklēja apmēram 600 cilvēku. Pavasara balle un Gada novadnieka godināšana arī ir apmeklēti pasākumi (200-300 apmeklētāju, ar tendenci šim skaitam palielināties), tomēr tie uzskatāmi drīzāk par vietējas nozīmes kultūras notikumiem.

Attālāko ciemu iedzīvotājiem nokļūšanai uz novada lielākajiem kultūras un sporta pasākumiem tiek nodrošināts autobuss, taču iedzīvotāju atsaucība ne vienmēr ir 100%. Liela iedzīvotāju atsaucība ir kopīgi organizētajiem teātra izrāžu apmeklējumiem Liepājā, arī Rīgā; transports uz šiem pasākumiem tiek nodrošināts bez maksas. Tomēr Nīcas novada sabiedriskā autobusa satiksmes dēļ iedzīvotājiem no attālākiem pagastiem ir ierobežota iespēja un iesaistīties māksliniecisks pašdarbības kolektīvos vai apmeklēt sporta nodarbības.

Laikā no 2011.-2013.gadam Nīcas novadā pabeigti un tiek īstenoti šādi ar kultūras jomu saistīti projekti: Nīcas kultūras nama rekonstrukcija, Saieta nams ģimenēm ar bērniem, Nīcas novada kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un popularizēšana (2011.g.); Nīcas novada kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas pasākumi, Nīcas novada jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošana (2012.); Nīcas jauniešu centra telpu rekonstrukcija, Sabiedriskā centra „Ievas" rekonstrukcija Jūrmalciemā" (2013.g.).

Kultūras pasākumu nodrošinājuma un brīvā laika pavadīšanas iespēju uzlabošanai Nīcas novadā nepieciešama esošās infrastruktūras atjaunošana un papildināšana ar telpām un ēkām sabiedriskās dzīves aktivitātēm un būvēm brīvdabas pasākumu organizēšanai. Bez jau minētajiem pasākumiem plānots realizēt šādus projektus: estrādes izveide Bernātos, Nīcas novada muzeja izveide, pagastu bibliotēku darbības uzlabošana u.c.

Kopumā Nīcas novada iedzīvotāji ir apmierināti ar kultūras dzīvi un izklaides iespējām novadā[2], kā stiprās puses minot plašo kultūras pasākumu klāsta pieejamību, iespējas pavadīt brīvo laiku visām vecuma grupām (dažādie māksliniecisks pašdarbības kolektīvi) un iedzīvotāju iniciatīvu. Tomēr iedzīvotāju iesaistei kultūras aktivitātēs ir arī vairāki trūkumi – pasīva pasākumu apmeklētība un iespēju trūkums iesaistīties kultūras dzīves veidošanā – pasākumu plānošanā u.tml.[3]. Arī Liepājas tuvums un plašais pasākumu piedāvājums rada draudus Nīcas novada kultūras dzīves attīstībai nākotnē.

[2] Nīcas novada iedzīvotāju aptauja, 2013
[3] Lokālie semināri Nīcas novada attīstības plānošanai, 2013

Sports

Sporta dzīve Nīcas novadā ir Nīcas novada pašvaldības pārziņā, kura pilda likumā „Par pašvaldībām" noteikto funkciju – veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu. Nīcas novada domē ir izveidots amats – sporta darba organizators, kura pienākumos ietilpst sporta dzīves organizēšana novadā.

Nodarboties ar sporta aktivitātēm Nīcas novadā iespējams Nīcas vidusskolas sporta zālē un stadionā, kā arī skolā iekārtotajā nelielajā trenažieru zālē. Dažāda vecuma sportisti var izmantot arī pie skolas ierīkotos pludmales volejbola un ielu basketbola laukumus. Sporta pasākumi un pakalpojumi pieejami arī Rudes pamatskolas sporta zālē un sporta laukumā. Gan Nīcas, gan Rudes stadionos ir ierobežota iespēja profesionāli nodarboties ar sportu un organizēt sporta spēles, jo Nīcas stadions, piemēram, neatbilst futbola laukuma standartiem, savukārt Rudes stadions apmierina vien minimālās futbola laukuma prasības.

2013.gadā Nīcas novada pašvaldība noslēdza līgumu ar SIA „Grobiņas KB" par telpu nomu brīvo cīņu zāles un svaru zāles iekārtošanai. Kopš 2013.gada pašvaldība divas reizes nedēļā nodrošina sportistu aizvešanu uz Sikšņu pamatskolas sporta zāli Rucavas novadā.

2011. gada beigās Rudes pamatskolas mazās ēkas pirmajā stāvā atklāta Fitnesa studija, kas izveidota Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projekta „Nīcas novada jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošana" ietvaros. Zālē pieejami astoņi trenažieri, kā arī hanteles un boksa maiss. Tajā arī veikta Fitnesa studijas aprīkojuma un infrastruktūras papildināšana – pievilkšanās stieņa ierīkošana, finansējuma piesaiste dušu telpas, tualetes un ģērbtuvju atjaunošana. Otaņķu pagastā, pēc privātas iniciatīvas, ir izveidota kartinga trase.

Esošie sporta infrastruktūras objekti nenodrošina kvalitatīvu un daudzpusīgu visu novada iedzīvotāju sporta dzīves organizēšanu. Infrastruktūras ir nolietota un neatbilst mūsdienu prasībām; galvenā problēma ir telpu trūkums sporta nodarbībām – daudzas no tām, piemēram, aerobika, notiek Kultūras nama zālē, atstājot traucējošu sviedru aromātu, īpaši gadījumos, kad zālē uzreiz pēc treniņa notiek kāds kultūras pasākums. Infrastruktūras papildināšana un sakārtošana veicinātu sporta aktivitāšu daudzveidīgumu un pieejamību novada iedzīvotājiem, veselīgu dzīvesveidu, kā arī pilnveidotu skolēnu un jauniešu vispusīgu attīstību novada mācību iestādēs.

Iecienītākie sporta veidi Nīcas novadā ir futbols un basketbols. Kopumā sporta aktivitātēs iesaistījušies aptuveni 550 Nīcas novada iedzīvotāju. Tabulā norādīts dažādos sporta veidos un ikgadējos sporta pasākumos iesaistīto cilvēku skaits Nīcas novadā 2013.gadā.

Sporta veids	Iesaistīto iedzīvotāju skaits (2013.g.)
futbols	85
basketbols	25
volejbols	15
rallijs	3
kartings	3
teniss	5
skriešana	15
ikgadējie lielie sporta pasākumi	400

Avots: Nīcas novada pašvaldība, 2013.g.

Nīcas novadā par tradīciju kļuvuši vairāki sporta pasākumi, kurus organizē novada pašvaldība, piemēram, Nīcas novada ziemas sporta spēles, kurās noris sacensības telpās. 2013. gadā ziemas sporta spēles ietvēra sacensības šādos sporta veidos – volejbols, basketbola soda metieni, dambrete, novuss, galda teniss, svara bumbas celšana un šaušana ar pneimatisko šauteni. Sportiskas aktivitātes tradicionāli norisinās arī Zvejnieku svētku ietvaros Jūrmalciemā. 2013. gadā izveidots jauns sporta pasākums – Ģimeņu sporta svētki, kas guva lielu atsaucību un tiks rīkots arī turpmāk. Šo pasākumu atbalstīja ne vien novada dome, bet arī vietējie uzņēmēji. Bernātos kopš 2010. gada norisinās sporta spēles „Čiekurkauss".

Vēl Nīcas novadā tiek organizēts čempionāts zolītē u.c. sporta pasākumi, tomēr ievērojamākās sacensības, kas norisinās regulāri un reģionālā līmenī, ir dažādi futbola turnīri – gan telpās, gan stadionā. Futbola klubs „Nīca" aktīvi un ar panākumiem piedalās dažādos futbola čempionātos, bieži notiek izbraukumi uz spēlēm citos Latvijas novados.

Pašvaldība plāno realizēt projektus sporta dzīves kvalitātes un tehniskā nodrošinājuma uzlabošanai novadā, piemēram, turpinot projektu „Nīcas novada jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošana (II)" un īstenojot projektu „Ēkas rekonstrukcija un teritorijas labiekārtošana brīvā laika pavadīšanas un sporta vajadzībām Rudē". Plānota arī Rudes pamatskolas stadiona rekonstrukcija, noris darbs pie tehniskā projekta izstrādes Nīcas stadiona rekonstrukcijai un sporta halles celtniecībai.

Tāpat ilgtermiņā jādomā par sporta kompleksa jeb halles būvniecību, kurā tiktu nodrošināti gan nepieciešamie pakalpojumi un sporta aktivitātes, gan mūsdienīga infrastruktūra un sporta aprīkojums, tādējādi ievērojami palielinot un uzlabojot novada iedzīvotāju un viesu sportošanas un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Nīcas novada iedzīvotāji labprāt apmeklētu šādas sporta nodarbības: peldēšana, aerobika, skvošs, trenažieru zāle, maksājot ikmēneša

maksu 14 – 21 euro (10 – 15 Ls) robežās. Halles būvniecībai plānotā vieta ir Nīcas centrā blakus Nīcas vidusskolai.

Perspektīvā jāplāno efektīvāka Nīcas novada dabas resursu izmantošana sporta aktivitāšu paplašināšanai, kuras varētu piedāvāt arī kā aktīvās atpūtas iespējas tūristiem: ziemas un ūdenssporta attīstība novadā (slēpošanas trases izveide Bernātos; novada ezeros – atbilstošas vietas izveide peldēšanas un airēšanas sporta veidu attīstīšanai).

Lai arī iedzīvotāji kopumā ir apmierināti ar sporta un aktīvās atpūtas iespējām novadā[4], vēl ir daudz potenciāli izmantojamu un attīstāmu resursu, kuri veicinātu Nīcas novada cilvēku izaugsmes iespējas aktīva un veselīga dzīvesveida ziņā. Nepieciešams atbalsts un infrastruktūras nodrošinājums vieglatlētikas sporta veidiem, ziemas un ūdens sporta attīstībai; nepieciešama iedzīvotāju (jauniešu) iniciatīva ielu vingrošanas un citu aktivitāšu uzsākšanai pagastu centros.

[4] Nīcas novada iedzīvotāju aptauja, 2013

Veselības aprūpe

Latvijas Republikas normatīvie paredz iedzīvotāju nodrošināšanu ar primārās veselības aprūpes pakalpojumiem, kurus sniedz ģimenes ārsti. Pēc Nacionālā veselības dienesta informācijas, Nīcas novadā ir trīs ģimenes ārstu prakses, visu prakšu atrašanās vieta ir Nīcas ambulancē – Nīcā. Visi trīs ģimenes ārsti nokārtojuši otru specialitāti – arodslimību ārsts un viens ārsts vēl trešo specialitāti - pediatrs. Vidēji viena ģimenes ārsta noslodze ir robežās no 1100 līdz 1600 pacientiem uz vienu ārstu. Kopumā ģimenes ārstu skaits uz 10'000 iedzīvotājiem 2012. gadā Nīcas novadā reģistrēts augstāks (8,5) nekā vidēji Latvijā (5,8)[5], sasniedzot ES vidējo rādītāju. Tādējādi nodrošinot labāku ģimenes ārsta pieejamību un aprūpes kvalitāti. Taču reizē ģimenes ārsti saskaras ar nepietiekamu pacientu skaitu, lai nodrošinātu pilnu slodzi ārsti ir spiesti atvērt otru prakses vietu Liepājā.

Divi no novada ģimenes ārstiem ir pieejami ik dienas, viens – nepāra darba dienās. Kopumā iedzīvotāji ģimenes ārsta pieejamību novadā vērtē kā labu, jo ģimenes ārsts 1-2 reizes mēnesī pacientus pieņem arī mazākās novada apdzīvotās vietās - divas reizes mēnesī Otaņķu feldšerpunktā un Jūrmalciema sabiedriskajā centrā, vienu reizi mēnesī Kalnišķu sabiedriskajā centrā -, kā arī pieņem izsaukumus un dodas mājas vizītēs pat attālākās novada apdzīvotās vietās. Pozitīvi atzīmējams tas, ka pašvaldība pēc pieprasījuma iedzīvotājiem nodrošina transportu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai (galvenokārt, orientējoties uz sociāli mazāk aizsargātām grupām), kā arī profilaktiskām pārbaudēm (piemēram, mobilā mammogrāfa izmeklējumiem). Pašvaldība sociāli mazāk aizsargātiem iedzīvotājiem vairākas reizes ir organizējusi fluorogrāfa apmeklējumus tuberkulozes saslimstības kontrolei.

Pēc veselības politikas regulējuma Latvijā, teritorijās, kur iedzīvotāju nokļūšana pie ģimenes ārsta ir apgrūtināta satiksmes vai citu apstākļu dēļ, iedzīvotājiem ir pieejams ārsta palīgs (feldšeris). Feldšeris Nīcas novadā pieejams Otaņķu feldšerpunktā (Otaņķu pagasta pārvaldes ēkā) – darba dienās no plkst. 7.45 līdz 12.45 (pēc tam feldšers dodas mājas vizītēs, un, ja to nav, feldšeris turpina pieņemšanu feldšerpunktā). Taču salīdzinoši sliktā sabiedriskā transporta pieejamības dēļ, kā arī lielā attāluma dēļ (īpaši no Jūrmalciema un Kalnišķiem) iedzīvotājiem feldšera pakalpojumi ir grūti pieejami. Ņemot vērā feldšera darba laiku, tas ir grūtāk pieejams arī strādājošajiem novada iedzīvotājiem, tāpēc nākotnes perspektīvā nepieciešams organizēt feldšerpunkta darba laiku arī pēcpusdienā un vakara stundās.

Kalnišķu un Pērkones ciemu gadījumā, to iedzīvotāji attāluma līdz Nīcas novada centram dēļ funkcionāli ir saistīti ar blakus esošajām pašvaldībām. Kalnišķu iedzīvotāji izmanto Rucavas novadā pieejamos primārās veselības aprūpes pakalpojumus, savukārt Pērkones iedzīvotāji – Liepājā pieejamos ģimenes ārsta pakalpojumus.

Gadījumos, kad apmeklēt ģimenes ārstu nav iespējams (ārpus ģimenes ārstu darba laika), taču veselības stāvoklis ir pasliktinājies, iedzīvotājiem lielākajās pilsētās ir pieejami arī dežūrārsti. Pēc Nacionālā veselības dienesta informācijas, tuvākie dežūrārsti (t.sk. sestdienās un svētdienās, kā arī darba dienu vakaros) Nīcas novada iedzīvotājiem ir pieejami Liepājā – ārstniecības iestādē „Vecliepājas PVAC" un SIA "Hiltests''. Informācija par to ievietota arī pašvaldības mājas lapā.

Primārās veselības aprūpes pakalpojumus novadā sniedz arī viena zobārstniecība, kurai ir liels pieprasījums gan no novadā, gan Liepājā dzīvojošajiem, kā arī Rucavas novada iedzīvotājiem. Mācību gada laikā katru ceturtdienu zobārsts pieņem bērnus un skolniekus, tādējādi rūpējoties par bērnu mutes veselības stāvokli. Savukārt neatliekamo medicīnisko palīdzību (turpmāk NMP) novadā kopš 2011. gada jūnija nodrošina NMP punkts Nīcā. Tās apkalpes zonā ietilpst visi tuvējie pagasti līdz pat Rucavai un visa pierobežas zona. Ņemot vērā salīdzinoši nelielo izsaukumu skaitu nakts stundās, NMP punkts strādā laikā no 8.-20.00. Nakts stundās iedzīvotājus apkalpo citi NMP punkti.

Papildus minētajiem primārās veselības aprūpes pakalpojumiem, Nīcā iedzīvotājiem pieejama arī aptieka, kas ir pakārtota ģimenes ārsta pieņemšanas laikam, tādējādi ļaujot pacientam pie viena apmeklējuma reizes arī iegādāties nepieciešamos medikamentus aptiekā. Nīcā iedzīvotājiem pieejams arī medicīnas māsas kabinets - ar iespēju veikt ārstu norīkotas injekcijas, fizikālo procedūru kabinets, masiera, ginekologa un psihiatra pakalpojumi. Katrā ģimenes ārsta praksē ir iespēja veikt analīžu nodošanu, jo ārstiem ir līgums ar NMS laboratoriju -ar kurjera starpniecību analīzes tās dienas laikā tiek nogādātas laboratorijā. Taču, ņemot vērā slikto sabiedriskā transporta pieejamību no atsevišķām novada apdzīvotām vietām uz Nīcu, iedzīvotājiem no tālākām teritorijām ir apgrūtināta iespēja izmantot šos pakalpojumus.

Sekundārie un terciārie veselības aprūpes pakalpojumi (gan ambulatori, gan stacionāri) novada iedzīvotājiem pieejami Liepājas reģionālajā slimnīcā. No novada attālākajām apdzīvotajām vietām tā ir sasniedzama ātrāk par normatīvajos aktos paredzēto laiku - 60 minūtēm. Tāpēc Nīcas novada iedzīvotāju veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība vērtējama kā laba.

[5] Pēc Slimības profilakses un kontroles centra 2012. gada ziņojuma „Latvijas iedzīvotāju veselība",

Viens no veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības rādītājiem ir ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārsta. Pēc Slimību profilakses un kontroles centra apkopotajiem datiem, Nīcas novadā 2012. gadā ambulatoro apmeklējumu skaits uz vienu iedzīvotāju ir bijis zemāks (4,3) nekā vidēji Kurzemes reģionā (6,6) un vidēji valstī (7,0). Zemais rādītājs skaidrojams ar to, ka vairums iedzīvotāju izmanto ārsta pakalpojumus ārpus novada reģistrētās ārstniecības iestādēs – īpaši Liepājā, kas novadam atrodas tuvu, tādējādi ievērojami samazinot novadā reģistrēto rādītāju. Salīdzinot ar 2010.gadu, ārsta apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju Nīcas novadā līdzīgi kā valstī un Kurzemes reģionā ir pieaudzis.

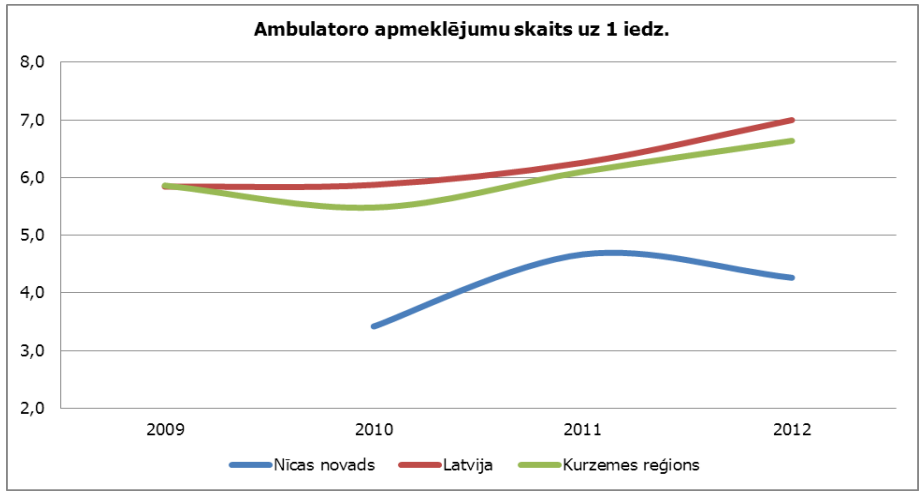

Avots: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2009.-2012.gads

Ņemot vērā valstī reģistrētos biežākos nāves cēloņu iemeslus – pēc Slimību profilakses un kontroles centra 2012.gada datiem tā saslimšana ar sirds un asinsvadu slimībām (55% no visiem nāves gadījumiem), novadā perspektīvā vairāk jāpopularizē informācija par veselīgu dzīvesveidu un jāveicina veselības profilakses pasākumu piekopšana – gan veselīgs uzturs, gan sportiskas aktivitātes, kas būtiski mazina saslimšanas iespējamību. Novada patīkamā dabas vide, meži, pieeja jūrai ir būtiski un stimulējoši priekšnosacījumi veselību veicinoša dzīvesveida piekopšanai, piemēram, nūjošanai, skriešanai u.c. sporta veidiem. Tāpat nepieciešams vienkopus apkopot informāciju par novadā pieejamajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kā arī Liepājā u.c. vietās pieejamajiem augstāka līmeņa veselības aprūpes pakalpojumiem.

Jau šobrīd novadā tiek domāts par dažādiem sabiedrību iesaistošiem veselības profilakses pasākumiem. Piemēram, Nīcas ambulance sadarbībā ar Nīcas novada domi reizi gadā rīko Veselības dienu Nīcas novada iedzīvotājiem, kurā ikviens var saņemt bezmaksas acu ārsta, ginekologa, ģimenes ārsta, zobārsta pakalpojumus, veikt asins analīzes, veikt sirdsdarbības pārbaudi, kā arī apmeklēt informatīvu semināru par veselības veicināšanas un saglabāšanas tematu. Divas reizes gadā Nīcas ambulance sadarbībā ar Liepājas reģionālās slimnīcas Asins sagatavošanas nodaļu organizē Asins donoru dienas. Četras reizes gadā Nīcas ambulance sadarbībā ar SIA „Veselības centrs 4" novada iedzīvotājiem piedāvā mobilo mammogrāfijas izmeklējumu. Tāpat ik ceturksni Nīcas ambulance piedāvā dažādas bezmaksas ekspress pārbaudes (kaulu blīvuma, acu iekšējā spiediena, kāju vēnu). Tā ir īpaši laba iespēja pārbaudīt savu veselību bezmaksas novada sociāli vismazāk aizsargātajiem iedzīvotājiem. Kopumā šie profilaktiskie pasākumi novadā tiek labi apmeklēti un pēc tiem ir pieprasījums.

Kā nozīmīgākais pēdējo gadu laikā īstenotais projekts veselības aprūpes jomā novadā minams ERAF finansēts projekts „Ģimenes ārsta prakses vietas attīstība Nīcas ambulancē" (2011.g.-2013.g). Ik gadu Nīcas ambulancē tiek veikti arī neliela mēroga koplietošanas un kabinetu remontdarbi, jo 1990. gadā ekspluatācijā nodotās ēkas kvalitāte vērtējama kā tikai apmierinoša. Darāmā ēkas infrastruktūras uzlabošanai ir daudz un šobrīd būtiskākā problēma ir ierobežotie finanšu līdzekļi.

Domājot par veselības aprūpes pakalpojumu attīstību novadā nākotnē, perspektīvā nepieciešama:

a) Nīcas ambulances ēkas siltināšana un ēkas rekonstrukcija (logu un jumta nomaiņa, iekšējās elektroinstalācijas rekonstrukcija, iekštelpu – koridora, kabinetu - remonts), lai nodrošinātu ēkas energoefektivitāti un samazinātu siltumenerģijas zudumus, kā arī nodrošinātu mūsdienu standartiem atbilstošu ēkas iekštelpu stāvokli, jo remonts ambulances ēkā nav veikts vairāk nekā 15 gadus,
b) lifta vai pacēlāja ierīkošana Nīcas ambulances ēkā, jo šobrīd netiek nodrošināta ēkas 2.stāvā izvietoto veselības pakalpojumu pieejamība ikvienam iedzīvotājam, tādējādi neļaujot izpildīt 2009. gada MK noteikumu Nr.60 "Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām" vienu no pamatprasībām,
c) mēbeļu iegāde ambulances ārstu kabinetiem un koplietošanas telpām, jo esošais aprīkojums ir nolietojies un nepieciešama tā nomaiņa,
d) ambulances apkārtnes teritorijas labiekārtošana – t.i, pievadošo gājēju celiņu un blakus esošā automašīnu stāvlaukuma rekonstrukcija, lai nodrošinātu ērtu iespēju cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un vecākiem ar bērnu ratiņiem nokļūt ambulancē
e) jaunu veselības pakalpojumu attīstība ambulances ēkā, piemēram, fizioterapijas un ūdens procedūras pakalpojumu attīstība, ņemot vērā pieejamās brīvās platības ēkā.

Sociālā palīdzība

Sociālie pakalpojumi

Nīcas novada pašvaldība iedzīvotājiem sniedz sociālo palīdzību un pakalpojumus. Līdz ar novada izveidošanu pēc 2009. gada Administratīvi teritoriālās reformas, ir izveidots Sociālais dienests, kurš atrodas Nīcas novada domes ēkā un kurā strādā dienesta vadītāja, divas sociālās darbinieces un sociālās palīdzības organizatore. Sociālā dienesta darbības mērķis ir profesionāli izvērtēt Nīcas novada pašvaldības teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju sociālās vajadzības, sniegt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, veicinot šo personu pašpalīdzību un integrāciju sabiedrībā. Pēc Nīcas novada pašvaldības publiskā pārskata datiem, 2013. gadā Sociālais dienests vidēji mēnesī sniedza 45 konsultācijas.

Sociālā dienesta darbinieku noslogojums šobrīd ir pietiekams, un perspektīvā varētu plānot gan dienesta darbinieku skaita, gan funkciju paplašināšanu, piemēram, piedāvāt psihologa konsultācijas, atsevišķus pakalpojumus ģimenēm, kas nonākušas grūtībās un citus atbalsta veidus. Sociālā dienesta kapacitātes paplašināšanai nepieciešams dienesta darbinieku rīcībā esošs transports, kas ļautu ievērojami palielināt sociālo pakalpojumu pieejamību, kā arī veicinātu dienesta mobilitāti, kas īpaši būtiski ir tiem Nīcas novada iedzīvotājiem, kuriem pašiem nav iespējas nokļūt līdz sociālo un sadzīves pakalpojumu saņemšanas vietām.

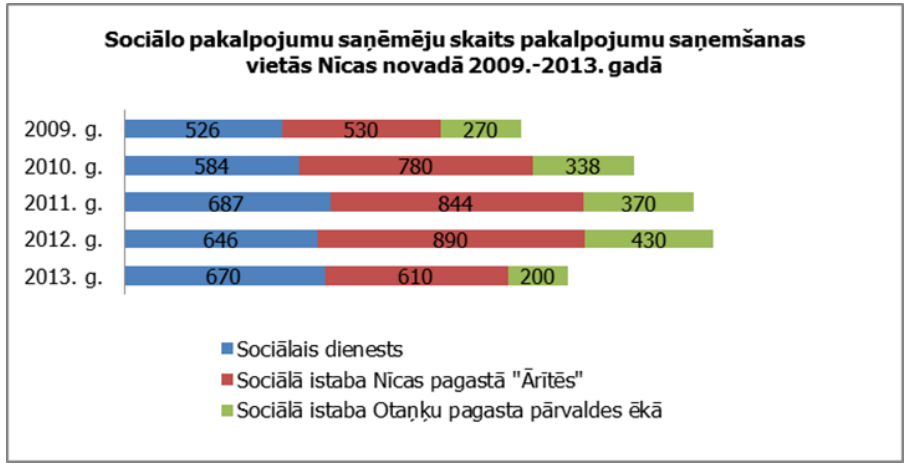

Avots: Nīcas novada Sociālais dienests, 2009.-2013.gads

Nīcas novadā darbojas sociālās istabas – Nīcas pagastā „Ārītēs" un Otaņku pagastā pārvaldes ēkā – kurās iedzīvotāji bez maksas var saņemt lietotus apģērbus u.c. preces. Grafikā atspoguļota sociālo pakalpojumu saņēmēju skaita dinamika pēdējo piecu gadu laikā, kas norāda, ka nepieciešamībai pēc Sociālā dienesta pakalpojumiem Nīcas novadā ir tendence pieaugt, savukārt sociālo istabu apmeklētāju skaits samazinās.

No 2012. gada novada iedzīvotājiem pieejams arī sadzīves pakalpojumu punkts, kurš izveidots pašvaldības īstenotajā un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) atbalstītajā projektā „Sadzīves pakalpojumu punkta izveide sociālā riska grupu vajadzībām Nīcas novadā" – tika veikta telpu rekonstrukcija 30,6 m^2 platībā un profesionālu iekārtu piegāde (veļas mašīna, žāvētājs un gludināmais rullis). Punktā pieejami veļas mazgāšanas un žāvēšanas pakalpojumi, kā arī duša. Pakalpojumus ar domes noteiktu samaksu (piemēram, veļas mazgāšana līdz 8 kg – 0,71 euro (0,50 Ls) ar PVN) var izmantot: trūcīgas personas un ģimenes, nestrādājoši vientuļi pensionāri un invalīdi, kuru pensija nepārsniedz 180 Ls, citas personas, kuras nonākušas krīzes situācijās. Pēc Sociālā dienesta sniegtās informācijas, 2013. gadā sadzīves pakalpojuma punktu apmeklēja 238 personas.

Sadzīves pakalpojumu punkts atrodas Nīcas centrā – ambulances ēkā – un, lai gan Sociālā dienesta darbinieki novērojuši, ka šī pakalpojuma izmantotāju skaits pieaug, daudziem cilvēkiem sadzīves pakalpojuma punkta iespējas nav pieejamas no centra tālās dzīvesvietas dēļ. Pakalpojumu punkta sasniegšanai iespējams izmantot pašvaldības transportu, tomēr perspektīvā būtu jāorganizē mobila sadzīves un citu sociālo pakalpojumu sniegšana, kas ietvertu ne tikai drēbju savākšanu un tamlīdzīgus pakalpojumus, bet dažādu nepieciešamo pakalpojumu „komplektu", tai skaitā veselības aprūpes, friziera, psihologa u.c. pakalpojumus, kurus nodrošinātu, Sociālajam dienestam sadarbojoties ar ambulanci, bāriņtiesu u.tml.

Cilvēkiem ar invaliditāti ir iespējas pieprasīt asistenta pakalpojumus, savukārt vecu cilvēku aprūpei mājās nepieciešams darbinieks, kas 2-3 reizes nedēļā dotos uz aprūpējamo cilvēku dzīves vietām. Pašlaik mājas aprūpe tiek nodrošināta 15 personām, un to veic aprūpējamo radinieki vai kaimiņi, savukārt pašvaldība šiem pakalpojumiem nodrošina ikmēneša pabalstu 21 – 42 euro (15 – 30 Ls) apmērā, atkarībā no nepieciešamā aprūpes apjoma. 2014.gada janvārī ar novada pašvaldības lēmumu tika izveidota šāda amata vieta un darbinieks uzsācis darbu.

No 2013. gada vasaras Nīcas novada Sociālajā dienestā un Otaņķu pagasta pārvaldē ir iespējams saņemt bezmaksas pārtikas pakas. Atbilstoši Eiropas Savienības (ES) 2013. gada programmā vistrūcīgākajām personām, kuru finansē no ES budžeta Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda līdzekļiem, noteiktajam, tiesības saņemt pārtikas komplektus ir ģimenēm vai atsevišķi dzīvojošām personām, kuras ir atzītas par trūcīgām vai maznodrošinātām saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Novada teritorijā nav pansionātu un patversmes, tomēr nav akūtas nepieciešamības pēc ilgstošas sociālās aprūpes nama. Šobrīd 8 Nīcas novada iedzīvotāji uzturas Aizputes novadā esošajā ilgstošās aprūpes iestādē SIA „Pansionāts Rokaiži", no kurām 6 cilvēku uzturēšanos pansionātā apmaksā Nīcas novada pašvaldība, bet par pārējo divu cilvēku aprūpi pansionātā maksā tuvinieki. Nīcas novada iedzīvotāji uzturas arī Sociālās aprūpes centrā „Aizvīķi" (3 personas) – šīs iestādes pakalpojumus apmaksā valsts. Perspektīvā, domājot par pilnvērtīgākas sociālās aprūpes nodrošinājumu, jārisina Sociālā dienesta sniegto pakalpojumu un to pieejamības uzlabošana – dienestam nepieciešamas plašākas telpas, vislabāk – atsevišķa ēka – kur nodrošināt pašreizējās Sociālā dienesta funkcijas, psihologa konsultācijas, izveidot ģimeņu atbalsta centru, ierīkot vairākas istabas veco cilvēku aprūpei, izveidot t.s. „krīzes istabu", kurā patverties krīzes situācijās nonākušām personām. Potenciālās vieta šāda sociālo pakalpojumu centra izveidei ir pasta ēka vai sociālā dzīvojamā māja „Ārītes", tomēr ievērojami būtu jāuzlabo ēkas stāvoklis.

Sociālās palīdzība un sociālie pakalpojumi tiek piešķirti un nodrošināti, balstoties uz klienta situācijas un vajadzību izvērtējumu. Pašvaldības sociālo pabalstu nosacījumi ir noteikti saistošajos noteikumos „par sociālās palīdzības pabalstiem Nīcas novadā", kuri apstiprināti 2009. gada 12. novembrī.

Bez jau pieminētā sadzīves pakalpojuma punkta izveides projekta, 2011. gadā tika veikti sociālās dzīvojamās mājas „Ārītes" siltumnoturības uzlabošanas pasākumi, kā arī Sociālais dienests ir iesaistījies Latvijas - Lietuvas pārrobežu programmas un ERAF finansētajā projektā Mana sociālā atbildība (*My Social Responsibility)*. Projekta mērķis ir personu ar īpašām vajadzībām sociālās integrācijas sekmēšana. 2012. gadā novada domes ēkā tika izbūvēts lifts. 2013. gadā tiks organizētas apmācības jauna sociālā pakalpojumu ieviešanai Nīcā – tika apmācīti divi pavadoņi, asistenti.

Nākotnē tiek plānoti projekti Nīcas novada Sociālā dienesta darbības pilnveidošanai un Dienas aprūpes centra izveidei. Nepieciešams arī Dienas centrs bērniem (sākumskolas un pamatskolas vecumā), kur organizēt nodarbības pēc stundām un vasaras nometnes.

Sociālā palīdzība

Nīcas novads var piešķirt dažādus pabalstus personām (un ģimenēm), kas deklarējušas savu dzīvesvietu Nīcas novadā. Saskaņā ar Nīcas novada pašvaldības 2012. gada publiskajā pārskatā sniegto informāciju, 2012. gadā tika izmaksāti pabalsti šādos veidos:

- pabalsts garantētā minimālā ienākumu (GMI) līmeņa nodrošināšanai;
- dzīvokļa pabalsts;
- vienreizējs pabalsts ārkārtas vai krīzes situācijā (piem., vētras postījumi);
- kurināmā iegādes izdevumu apmaksas pabalsts;
- pabalsts bērnu ēdināšanai skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs;
- pabalsts bērnu izglītībai, uzsākot jauno mācību gadu skolā;
- pabalsts bāreņiem;
- pabalsts medicīnas pakalpojumu apmaksai;
- pabalsts aprūpei mājās vientuļajiem pensionāriem;
- vienreizējs pabalsts sakarā ar bērna piedzimšanu;
- vienreizējs pabalsts politiski represētām personām;
- apbedīšanas pabalsts.

Pēc Nīcas novada pašvaldības publiskā pārskata sniegtajiem datiem, 2013. gadā trūcīgas personas statuss (kura ienākumi nepārsniedz 128,06 euro (90 Ls) mēnesī) piešķirts 265 personām jeb 7,2% no iedzīvotāju skaita; salīdzinājumā ar 2012. gadu trūcīgo personu skaits samazinājies par 84, kad trūcīgo personu īpatsvars veidoja gandrīz gandrīz desmito daļu (9,8%) no iedzīvotāju skaita. Labklājības ministrijas (LM) dati par to personu skaitu, kurām piešķirts trūcīgas personas statuss, atspoguļo līdzīgu tendenci valstī kopumā – 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu trūcīgo personu skaits samazinājās no 160,1 tūkst. līdz 109,6 tūkst. (par 32%). Par 2,4 procentpunktiem samazinājies arī trūcīgo personu skaita īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (no 7,84% 2012.gada janvārī līdz 5,42% decembrī)[6]. Salīdzinot ar situāciju valstī, (2012.gada nogalē) Nīcas novadā trūcīgo personu īpatsvars (2013.gadā) ir par 4,4 procentpunktiem lielāks, kas norāda uz lielāku sociālās palīdzības slogu nekā vidēji Latvijā.

Vēl straujāk samazinājies to personu skaits Nīcas novadā, kuri saņēma GMI līmeņa nodrošināšanas pabalstu. Ja 2012. gadā tās bija 100 personas, tad 2013. gadā – 63 personas (tikai 1,8% no iedzīvotāju skaita), tātad GMI pabalsta saņēmēju skaits samazinājies par 37%, kas vērtējamas kā straujas izmaiņas. Tas liecina par Nīcas novada iedzīvotāju atgriešanos darba tirgū un finansiālās situācijas uzlabošanos. Latvijā 2012. gadā GMI pabalstu saņēmēju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā bija lielāks kā Nīcas novadā – 2012. gada janvārī GMI pabalstu saņēmušo

[6] LM. Informatīvais ziņojums par atsevišķiem sociālās drošības jautājumiem, 2013. gada 26. augusts

personu īpatsvars starp iedzīvotājiem bija 4,6%, savukārt līdz decembrim tas samazinājās līdz 1,7%[7].

2013.gadā Nīcas novada pašvaldība izdeva saistošos noteikumus, nosakot, ka ģimenēm, kurās vecāku apgādībā ir trīs un vairāk nepilngadīgi bērni, kā arī ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, ja tie apmeklē Nīcas novada izglītības iestādes, pašvaldība sedz ēdināšanas izmaksas.

Grafiks atspoguļo pabalstu saņēmēju skaita izmaiņas laikā no 2009. līdz 2012. gadam tajos pabalsta veidos, kuros Nīcas pašvaldība sniedz lielāko atbalstu novada iedzīvotājiem. Dzīvokļa un GMI pabalsta saņēmēju skaits pēdējā gada laikā ir ievērojami samazinājies, savukārt bērnu ēdināšanai un aprūpei mājās izmaksāto pabalstu skaits no 2009. līdz 2012. gadam saglabājies tikpat kā nemainīgs.

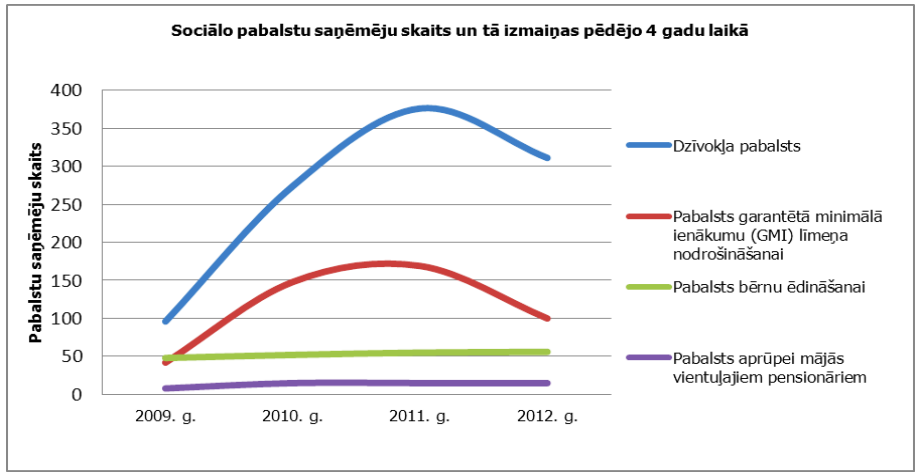

Avots: Nīcas novada Sociālais dienests, 2009.-2012.gads

2012. gadā Nīcas novada domes izmaksāto sociālo pabalstu kopējā summa veidoja 63,7 tūkst. euro (44,8 tūkst. Ls), kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir samazinājusies gandrīz par 30%.

Nīcas novada pašvaldība sniedz ievērojamu atbalstu trūcīgo un maznodrošināto ģimeņu bērniem, kā arī daudzbērnu ģimenēm. Bez dažādiem pabalstiem (t.sk., apmaksāta ēdināšana, mācību līdzekļu iegāde, Nekustamā īpašuma nodokļa atlaide 50% apmērā par ēkām un zemi), pašvaldība nodrošina bezmaksas aktivitātes trūcīgo un maznodrošināto ģimeņu bērniem – iespēju piedalīties projektā „Redzēt, darīt, piedzīvot" (viena nedēļa vasarā), aktīvās atpūtas pasākumi, piemēram, laivu brauciens pa Bārtas upi, ko organizē SIA „Sofijas Laivas" u.c.

[7] Turpat

Sabiedriskā kārtība

Pašvaldības policijas darbība

Sabiedrisko kārtību un drošību novadā nodrošina Nīcas novada pašvaldības policija, kas kā patstāvīga iestāde izveidota tikai 2012. gadā. Līdz tam novadā darbojās viens pašvaldības policists, kura pilnvaru loks bija mazāks nekā tagadējam policijas priekšnieka pienākumu izpildītājam. Pašvaldības policijas pienākumi ir veikt likumpārkāpumu profilaksi, kontrolēt pašvaldības apstiprināto noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu paredzēta administratīva atbildība, un piemērot naudas sodus par šo noteikumu pārkāpšanu, kā arī atbalstīt Valsts un Drošības policiju sabiedrības drošības garantēšanā un noziedzības apkarošanā (LR likumā „Par policiju" noteiktie pienākumi, 19.pants).

Nīcas novada policija sadarbojas ar Valsts policiju, veicot kopīgus izbraukumus uz notikuma vietām. Novada iedzīvotāji var griezties pie Valsts policijas inspektoriem, kuri apmeklētājus pieņem vienreiz nedēļā (trešdienās), Nīcas novada domes ēkā, Otaņķu pagasta pārvaldē un Grobiņā. Nīcas iedzīvotāji var griezties arī pie Liepājas policijas pārvaldes darbiniekiem.

Lai operatīvāk veiktu pašvaldības policijas darbu, vasaras sezonā 2012. un 2013. gadā tika piesaistīts papildu policists. Darbinieka piesaiste uzlaboja policijas darbību, nodrošinot papildus drošību un uzraudzību tūrisma sezonas laikā, īpaši kāpu zonā un dabas parkā.

Lai uzlabotu Nīcas novada policijas darbību, nepieciešams gan labāks materiāli tehniskais nodrošinājums (vairāk video novērošanas kameru, video novērošanas sistēmas uzlabošana), gan cilvēku resursu piesaiste – štata vietu palielināšana līdz trim cilvēkiem. Sabiedriskās drošības paaugstināšanai nepieciešama arī apgaismojuma uzlabošana Nīcas un Rudes centrā.

Pēc Nīcas novada pašvaldības publiskā pārskata datiem, 2012. gadā pašvaldībā konstatēts 31 administratīvais pārkāpums un uzsākti 15 kriminālprocesi (pēc Valsts policijas informācijas), no kuriem lielākā daļa ir zādzības.

Par administratīvajiem pārkāpumiem sastādītie protokoli attiecas uz ļoti dažādiem pārkāpumiem, piemēram, par nelikumīgu atkritumu izmešanu, par mājdzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, par nepilngadīgu personu smēķēšanu u.c. pārkāpumiem. Visvairāk administratīvo pārkāpumu protokolu 2012. gadā sastādīts par nelikumīgu auto novietošanu kāpu zonā – 12 protokoli (uzlikto naudas sodu summa – 853,72 euro (600 Ls)).

Plānojot uzlabojumus Pašvaldības policijas darbā nākotnē, lielāku uzmanību nepieciešams pievērst Nīcas novada teritorijā esošajām pludmalēm, dabas aizsardzības un atpūtas zonām. Nepieciešams izstrādāt un ieviest uzraudzības plānu sabiedriskās kārtības un drošības pasākumiem šajās zonās, novēršot šī brīža trūkumus sabiedriskās kārtības nodrošināšanā (piemēram, suņu patvaļīgu pārvietošanos pludmalē, nesankcionētu atkritumu izmešanu u.c.).

Ceļu satiksmes drošība

Laika posmā no 2005. gada līdz 2013. gadam ceļu satiksmes negadījumu (CSNg) skaits Nīcas un Otaņķu pagastos ir ievērojami samazinājies – par 62,5%. 2013. gadā Nīcas novadā notikuši 4,3 CSNg uz 1000 iedzīvotājiem. Latvijā kopā reģistrēto CSN skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir par 47% lielāks nekā Nīcas novadā. 2011. gadā, kurš Nīcas novadam satiksmes drošības ziņā bijis neveiksmīgs (reģistrēti 7,8 CSNg uz 1000 iedzīvotājiem) novada rādītājs par 0,1% pārsniedza valstī reģistrēto CSNg skaitu uz 1000 iedzīvotājiem. Reģistrēto CSNg skaita uz 1000 iedzīvotājiem izmaiņas laika posmā no 2005. gada līdz 2013. gadam un statistikas salīdzinājums Nīcas novadā un valstī kopumā aplūkojams tālāk pievienotajā attēlā.

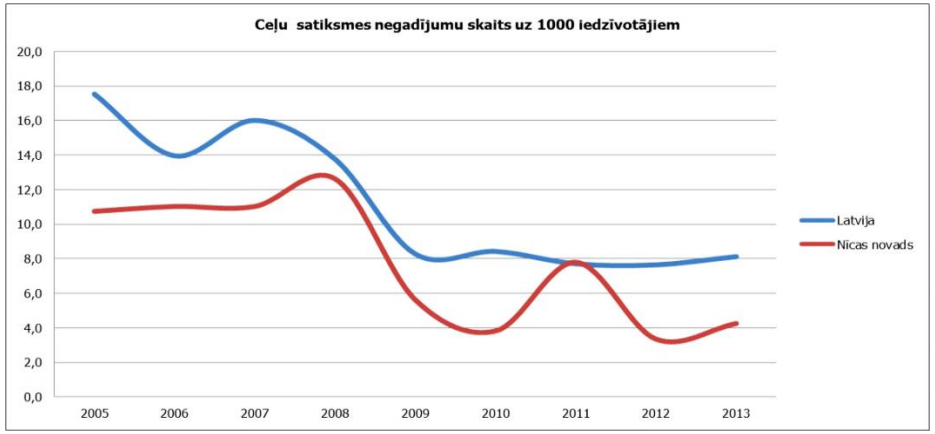

Avots: CSDD, 2005.-2013.gads

Nīcas novadā tiek domāts par ceļu satiksmes drošības uzlabošanu, piemēram, valsts autoceļa A11 posma Nīca – Rucava rekonstrukcijas gaitā paredzot luksofora uzstādīšanu Nīcā, autoceļa „Nīcas pasts – Strautiņi" galā, lai nodrošinātu drošu ceļa šķērsošanu gājējiem.

Kopsavilkums

Demogrāfija. Pēc CSP datiem Nīcas novadā 2013. gada sākumā reģistrēti 3527 pastāvīgie iedzīvotāji, no tiem 93% ir latvieši. No 2001. līdz 2013. gadam iedzīvotāju skaits Nīcas novadā samazinājies par 7%, kas ir mazāk nekā vidēji valstī (-14%) un Kurzemes reģionā (-17%). Iedzīvotāju skaita samazināšanās ilgtermiņā skaidrojama ar emigrācijas pieaugumu, kas bijis īpaši aktuāls 2008.–2011. gadā, kā arī dzimstības rādītājiem, kas pēdējā desmitgadē samazinājušies divkārt.

Demogrāfiskā slodze Nīcas novadā ir 610 darbspējas vecumu nesasniegušie un pārsniegušie iedzīvotāji uz 1000 personām darbspējas vecumā, kas ir augstāks rādītājs nekā vidēji Latvijā (583) un Kurzemes reģionā (609). Līdz ar to iedzīvotāju novecošanās problēma Nīcas novadā ir izteiktāka nekā valstī kopumā. Tādēļ nākotnē īpaša uzmanība jāvelta pasākumiem veco ļaužu mobilitātes un pieejamības dažādiem pakalpojumiem nodrošināšanai.

Izglītība. Novadā ir nodrošināta izglītības pēctecība – pieejama pirmsskolas, pamatskolas un vidusskolas izglītība, kā arī interešu un mūžizglītības pakalpojumi visiem novada iedzīvotājiem.

Nīcas vidusskolas telpās darbojas Aizputes novada Neklātienes vidusskolas konsultāciju punkts. Rudes pamatskolā tiek īstenotas speciālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar mācīšanās un dzirdes traucējumiem. Abu izglītības iestāžu audzēkņi var apmeklēt daudzveidīgus interešu izglītības pulciņus. Profesionālās ievirzes izglītību mūzikā nodrošina Nīcas mūzikas skola, kurā bērni un jaunieši var apgūt mūzikas prasmes taustiņinstrumentu, stīgu instrumentu un pūšaminstrumentu spēles programmās. Savukārt Nīcas Pieaugušo izglītības centrs sniedz neformālās izglītošanās iespējas visiem novada iedzīvotājiem.

Pēdējos gados Nīcas novadā novērojama skolēnu skaita samazināšanās. 2000./2001. m.g. novadā bija 512 skolēnu, bet 2013./2014. m.g. to skaits ir samazinājies uz pusi, līdz ar to izglītības iestāžu tīkla infrastruktūra pārsniedz nepieciešamo.

Augsti kvalificēti pedagogi ir visās mācību iestādēs, turklāt strauji palielinās pedagoģijas maģistru skaits.

Tuvākais sākotnējās profesionālās (vidējās) un augstākās izglītības pakalpojumu centrs ir Liepāja. Liels skaits vidusskolas absolventu turpina mācības augstskolās. Skolēniem ir labi rezultāti centralizētajos eksāmenos.

No 2009. gada izglītības iestādēs tiek īstenoti ES struktūrfondu un citu ārējo finanšu instrumentu projekti, ievērojami uzlabojot izglītības iestāžu tehnisko un materiāli tehnisko stāvokli.

Kultūra. Unikālās Nīcas kultūras dzīves vērtības ir senās kultūrvēsturiskās tradīcijas, kā arī samērā daudzveidīgās brīvā laika pavadīšanas un izklaides iespējas. Nīcas kultūras namā un Otaņķu tautas namā darbojas 16 māksliniecisk ās pašdarbības kolektīvi, kuru aktivitātes ir atbilstošas dažādām vecuma grupām. Par tradicionāliem kļuvuši dažādi kultūras pasākumi, no kuriem vislielākais apmeklētāju skaits pēdējos trīs gados ir bijis Nīcas Dārzu dienām – līdz 600 cilvēkiem 2013.gadā.

Iespēju pulcēties, apmeklēt bibliotēku vai lietot internetu iedzīvotājiem sniedz sabiedriskie centri Jūrmalciemā un Kalnišķos, saieta nams Rudē, jauniešiem – Jauniešu centrs Nīcā. Tomēr ne visiem iedzīvotājiem ir pieejams transports šo centru sasniegšanai. Novadā trūkst arī estrādes u. c. infrastruktūras brīvdabas pasākumu un amatnieku tirdziņu organizēšanai.

Nākotnē jānodrošina novada kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un popularizēšana, kultūras pasākumu klāsta paplašināšana un pieejamības uzlabošana gan vietējo ciemu iedzīvotājiem, gan novada viesiem.

Sports. Novadā tiek organizēti dažādi sporta pasākumi, piemēram, Nīcas novada ziemas sporta spēles, sporta spēles „Čiekurkauss", turklāt iedzīvotājiem ir iespējas nodarboties ar dažādiem komandu un individuālajiem sporta veidiem. Kopumā sporta aktivitātēs ir iesaistījušies ap 400 novada iedzīvotāju. Iecienītākie sporta veidi ir futbols un basketbols.

Kā trūkumi ir jāmin nolietotā sporta infrastruktūra un nepietiekamais materiāli tehniskais nodrošinājums kvalitatīvas un daudzpusīgas sporta dzīves organizēšanai. Ņemot vērā šos ierobežojumus, tuvākajā nākotnē jāplāno Rudes pamatskolas stadiona rekonstrukcija. Šobrīd uzsākts darbs pie Nīcas stadiona rekonstrukcijas un sporta halles celtniecības būvprojekta izstrādes. Perspektīvā jāplāno efektīvāka Nīcas novada dabas resursu izmantošana sporta un aktīvās atpūtas veicināšanai, piemēram, attīstot ziemas sportu un (slēpošanas trasi, peldēšanas un airēšanas u.c. sporta veidus), jo šobrīd šis novada resurss netiek pilnvērtīgi izmantots.

Veselība. Nīcas novadā ir trīs ģimenes ārstu prakses. Ģimenes ārstu skaits uz 10 tūkst. iedzīvotājiem 2012. gadā Nīcas novadā bijis augstāks (8,5) nekā vidēji Latvijā (5,8). Kalnišķu un

Pērkones ciemu iedzīvotāji funkcionāli ir saistīti ar blakus esošajām pašvaldībām, jo attālums līdz Nīcas novada centram ir salīdzinoši liels.

Nīcas novadā ir pieejams feldšeris, taču tā sasniedzamība pēcpusdienās un vakara stundās ir apgrūtinoša feldšera ierobežotā darba laika un retās sabiedriskā transporta kustības dēļ. Primārās veselības aprūpes pakalpojumus novadā sniedz arī zobārsti. Novadā pieejami arī citi veselības aprūpes pakalpojumi: medicīnas māsas kabinets ar iespēju veikt ārstu norīkotas injekcijas, fizikālo procedūru kabinets, kā arī masiera, ginekologa un psihiatra pakalpojumi. Sekundāros un terciāros veselības aprūpes pakalpojumus (gan ambulatori, gan stacionāri) novada iedzīvotāji var saņemt Liepājas reģionālajā slimnīcā.

Nīcas novadā sabiedrība tiek iesaistīta veselības profilakses bezmaksas pasākumos, organizējot Veselības dienu, piedāvājot acu ārsta, ginekologa, ģimenes ārsta, zobārsta pakalpojumus, mobilā mammogrāfa izmeklējumus, kā arī rīkojot asins donoru dienas.

Veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai novadā nākotnē nepieciešama Nīcas ambulances ēkas rekonstrukcija, uzlabojot energoefektivitāti, ierīkojot liftu vides un pakalpojumu pieejamībai, kā arī aprīkojot ārstniecības personāla kabinetus un koplietošanas telpas. Nepieciešama arī ambulances apkārtnes teritorijas labiekārtošana.

Sociālā palīdzība. Sociālos un sadzīves pakalpojumus Nīcas novadā sniedz Sociālais dienests. Tos iespējams saņemt trīs vietās: sociālajās istabās Nīcas pagastā „Ārītēs" un Otaņķu pagasta pārvaldes ēkā, kā arī sadzīves pakalpojumu punktā. 2013.gadā sociālajās istabās vērojama apmeklētāju skaita samazināšanās, bet sadzīves pakalpojumu punkta apmeklētāju skaits pieaug.

Nīcas novada pašvaldība sniedz atbalstu trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju grupām, izmaksājot dažādus pabalstus, tostarp garantēto minimālo ienākumu (GMI), dzīvokļa pabalstus, pabalstus bērnu ēdināšanai skolās.

Trūcīgo personu īpatsvars novadā 2013. gadā bija 7,2% no iedzīvotāju skaita, tomēr GMI un dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits no 2011. līdz 2013. gadam visai strauji samazinājies (piemēram, GMI pabalsta saņēmēju skaits samazinājies par 37%). 2012. gadā Nīcas novada domes izmaksāto sociālo pabalstu kopējā summa veidoja 63,7 tūkst. euro (44,8 tūkst. Ls), kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir samazinājusies gandrīz par 30%.

Sociālā dienesta kapacitātes uzlabošanai nepieciešama transporta iegāde, kas ļautu uzlabot pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, piedāvāt jaunus mobilos sociālos pakalpojumus un nodrošināt tos novada iedzīvotājiem, kuriem pašiem nav iespējas nokļūt līdz sociālo un sadzīves pakalpojumu saņemšanas vietām.

Sabiedriskā kārtība. Sabiedrisko kārtību novadā nodrošina Nīcas novada pašvaldības policija. Ņemot vērā lielo tūristu pieplūdumu vasaras mēnešos, viena no aktuālākajām pašvaldības policijas darbības jomām ir pludmales un kāpu zonas uzraudzība, novēršot nesankcionētu atkritumu izmešanu, neatļautu automašīnu novietošanu un veicot citus sabiedriskās kārtības uzraudzības pasākumus šajās teritorijās. Iedzīvotāju viedoklis norāda, ka nākotnē jāuzlabo sabiedriskās kārtības nodrošinājums un jāpastiprina sabiedriskās kārtības uzraugu klātbūtne pludmalēs un kāpu zonās, tādējādi veicinot sabiedriskās kārtības uzlabošanos.

Attiecībā uz ceļu satiksmes drošību, Nīcas novadā 2011.-2012. gadā vērojama pozitīva tendence – reģistrēto CSNg skaits samazinās, tomēr 2013.gadā tas nedaudz pieaudzis. CSNg skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir par 47% mazāks nekā negadījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem valstī kopumā.

Nīcas novada pašvaldības policijas darbības uzlabošanai perspektīvā nepieciešams gan labāks materiāli tehniskais nodrošinājums (piemēram, video novērošanas sistēmas uzlabošana), gan darbinieku skaita palielināšana, gan arī lielāks uzsvars uz preventīviem drošības uzlabošanas pasākumiem.

SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
▪ Lēnāks iedzīvotāju skaita samazinājums nekā valstī un Kurzemes reģionā ▪ Speciālo pamatizglītības programmu nodrošinājums izglītojamajiem ar mācīšanās un dzirdes traucējumiem ▪ Ārpusstundu izglītības piedāvājums, iespējas apgūt profesionālās ievirzes izglītības programmas Mūzikas skolā ▪ Pedagoģiskie kadri, atbalsta personāls izglītības iestādēs ▪ Augsti centralizēto eksāmenu rezultāti ▪ Nīcas novada tautastērps kā nozīmīgs kultūrvēsturiskais mantojums ▪ Novada mērogam daudzveidīgs kultūras pasākumu klāsts ▪ Bezmaksas transports uz lielākajiem kultūras pasākumiem novadā, Liepājā un Rīgā ▪ Panākumiem bagāts sporta veids – futbols ▪ Sporta darba organizatora darbība ▪ Veselības aprūpes pakalpojumu daudzveidība (trīs ģimenes ārstu prakses Nīcā, trīs arodslimību ārsti, pediatrs, aptieka, zobārstniecība, masieris, fizioterapija, procedūru kabinets u.c., NMP punkts) ▪ Bezmaksas veselības profilakses pasākumi un pārbaudes ▪ Iedzīvotāju pieaugošās rūpes par veselību ▪ Sociālā dienesta kvalitatīvā darbība un ievērojams pašvaldības atbalsts sociālo pabalstu veidā, kā arī organizējot dažādas bezmaksas aktivitātes ▪ Sadzīves pakalpojumu punkts Nīcā ▪ Reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits, kas uz 1000 iedzīvotājiem ir uz pusi mazāks nekā valstī	▪ Negatīvs dabiskais pieaugums ▪ Augsta demogrāfiskā slodze, iedzīvotāju novecošanās ▪ Izglītojamo skaita samazināšanās un nepietiekama klašu komplektācija ▪ Vietu trūkums PII „Spārīte” ▪ Nīcas Kultūras nama telpu ierobežotā platība ▪ Estrādes u.c. brīvdabas pasākumiem nepieciešamas infrastruktūras trūkums ▪ Iedzīvotāju ierobežotā iespēja nokļūt līdz sabiedriskajiem centriem, bibliotēkām, veselības aprūpes un sociālajiem pakalpojumiem sliktā sabiedriskā transporta pieejamības dēļ ▪ Nolietota un novecojusi sporta infrastruktūra ▪ Nīcas ambulances ēkas sliktais tehniskais stāvoklis un nepieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām ▪ Transporta trūkums Sociālajam dienestam pakalpojumu sniegšanai ▪ Tehnisko palīglīdzekļu (īpaši ratiņkrēslu) zemā kvalitāte un nepietiekamais nodrošinājums ▪ Sabiedriskās kārtības un drošības pārkāpumi pludmalēs un kāpu zonās
IESPĒJAS	**DRAUDI**
▪ Liepājas iedzīvotāju pārcelšanās uz pastāvīgu dzīvi Nīcas novadā ▪ Ārējā finansējuma piesaiste un projektu izmantošana izglītības, veselības, sociālo u.c. pakalpojumu kvalitātes celšanai ▪ Pakalpojumu konkurētspēja zemāku izmaksu dēļ, salīdzinot ar Liepāju	▪ Iedzīvotāju skaita samazināšanās, jauniešu aizplūšana un sabiedrības novecošanās ▪ Iedzīvotāju maksātspējas pasliktināšanās ▪ Liepājas kā nozīmīga pakalpojuma centra tuvums un Nīcas pakalpojumu izkonkurēšana ▪ Finanšu resursu trūkums pakalpojumu sniegšanai un sabiedriskās kārtības nodrošināšanai

Pašvaldības attīstības iespējas:

Izglītības jomā:

- *Pedagogu profesionālo kompetenču paaugstināšana inovatīvai un radošai pieejai darbā,*
- *Papildus izglītības programmu izveide (vispārējās vidējās izglītības virzienu programmas un profesionālās ievirzes novirzieni),*
- *Izglītības iestāžu darba videsun pieejamības uzlabošana.*

Kultūras un sporta jomā:

- *Nīcas tautastērpa, tradīciju un kultūrvēsturiskā mantojuma izmantošana un attīstīšana par Nīcas kultūras un atpazīstamības „zīmolu",*
- *Kultūras pasākumu un brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošana,*
- *Jaunu kultūras objektu attīstīšana un esošo pilnveidošana,*
- *Sabiedrisko centru izveide novada ciemos un attīstīšana par kompleksu pakalpojumu (kultūras, veselības aprūpes, sociālo u.c.) saņemšanas vietām*
- *Sporta infrastruktūras uzlabošana novada sportistu konkurētspējas paaugstināšanai un kopējai pakalpojuma kvalitātes celšanai,*
- *Novada ūdenskrātuvju pilnvērtīga izmantošana jaunu sporta aktivitāšu organizēšanai, piemēram, peldēšanas un airēšanas sports, kaitošana.*

Veselības jomā:

- *Ārstu darba laiku pielāgošana strādājošajiem novada iedzīvotājiem,*
- *Esošo pakalpojumu kvalitātes celšana un pieejamības veicināšana caur ambulances ēkas rekonstrukciju un jauna, mūsdienīga aprīkojuma iegādi tai,*
- *Jaunu veselības pakalpojumu attīstīšana.*

Sociālās palīdzības jomā:

- *Sociālā dienesta pakalpojumu kvalitātes pilnveide un kapacitātes uzlabošana, nodrošinot nepieciešamā tehniskā aprīkojuma iegādi un palielinot darbinieku skaitu.*

Sabiedriskās kārtības jomā:

- *Dažādu kontroles pasākumu ieviešana un soda naudas iekasēšana par piesārņošanu un citiem pārkāpumiem pludmalēs un kāpu zonās,*
- *Pašvaldības policijas kapacitātes celšana, uzlabojot tās rīcībā esošo materiāltehnisko bāzi un palielinot darbinieku skaitu.*

II. EKONOMIKA UN DARBS

Nodarbinātība un darba samaksa

Nodarbinātība

Pēc 2011.gada Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem, Nīcas novadā bija nodarbināti 1379 iedzīvotāji. Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju (nodarbināto un darba meklētāju – gan reģistrēto, gan nereģistrēto) skaits savukārt bija 1693 jeb 47% no novada pastāvīgajiem iedzīvotājiem. Darbspējas vecuma (15 – 64 gadi) iedzīvotāju nodarbinātības līmenis Nīcas novadā 2011.gadā bija 1342 iedzīvotāji jeb 58% no darbspējas vecuma iedzīvotājiem. Kurzemes plānošanas reģionā un Latvijā kopumā darbspējas vecuma grupas iedzīvotāju nodarbinātības līmenis ir līdzīgs – attiecīgi 56% un 58%.

Pie Nīcas novadā reģistrētajiem darba devējiem 2012.gadā bija nodarbināti vairāk kā 60% no kopējā nodarbināto iedzīvotāju skaita (CSP). Aplūkojot Nīcas novadā nodarbināto skaita izmaiņas pēc faktiskās darba vietas laika periodā no 2009. – 2012.gadam, vērojams neliels nodarbināto skaita pieaugums, kā arī mainījies procentuālais sadalījums starp sabiedriskajā un privātajā sektorā nodarbinātajiem. 2012.gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, ir pieaudzis privātajā sektorā nodarbināto īpatsvars, veidojot 77% no nodarbināto kopskaita, kas ir par 0,4 procentpunktiem vairāk nekā 2011.gadā un par 2,5 procentpunktiem vairāk nekā 2010.gadā. Privātā sektora uzņēmumu īpatsvars novadā vērtējams pozitīvi, jo tas norāda, ka novads gūst ienākumus, ne tikai tērē valsts un pašvaldību līdzekļus. Kurzemes reģionā un Latvijā privātajā sektorā nodarbināto īpatsvars ir salīdzinoši zemāks nekā Nīcas novadā – 2012.gadā attiecīgi 66,5% un 65,5%.

Nīcas novadā aizņemto darba vietu skaitam periodā no 2009. līdz 2013.gadam bijusi tendence pieaugt – šajā periodā tas palielinājies par 25,8% – attiecīgi no 428 aizņemtām darba vietām 2009. gadā līdz 577 aizņemtām darba vietām 2013.gadā. CSP dati norāda, ka visstraujāk pieaudzis tieši privātā sektora komersantu skaits (straujākais pieaugums 2013.gadā, salīdzinot ar 2012.g – privātā sektora komersantu skaits palielinājies par 31).

Lielu daļu ekonomiski aktīvo iedzīvotāju neapmierina darba iespējas un darba samaksa novadā, tāpēc viņi darbu meklē ārpus Nīcas novada – galvenokārt Liepājā. Nodarbinātību novadā uzlabotu esošo un jaunu ekonomikas nozaru attīstība (piemēram, augkopība un tūrisms) kurās var veidot neliela mēroga produktīvus un konkurētspējīgus uzņēmumus. Tomēr problēma varētu būt kvalificētu darbinieku nodrošināšana šiem uzņēmumiem, jo, lai gan 6,7% no darbspējas vecuma cilvēkiem reģistrēti kā bezdarbnieki, ir jomas, kur darbinieku trūkst, un tie iebrauc no kaimiņu novadiem vai meklējami pat ārpus valsts robežām.

Bezdarbs

Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) datiem, bezdarba līmenim Nīcas novadā ir tendence samazināties – jaunākie dati liecina, ka uz 2014. gada 28.februāri bezdarba līmenis Nīcas novadā ir 6,7%[8] (reģistrēto bezdarbnieku skaits – 147). Salīdzinot ar bezdarba līmeni citos Kurzemes plānošanas reģiona novados, Nīcas novadā tas ir piektais zemākais rādītājs (aiz Rojas, Dundagas, Mērsraga un Pāvilostas novadiem), un ir par 2,6 procentpunktiem zemāks par vidējo bezdarba līmeni Kurzemes reģionā (9,3%). Kaimiņos esošajā Rucavas novadā bezdarba līmenis ir gandrīz divreiz lielāks kā Nīcas novadā – 11,9%. Nīcas novadā bezdarba līmenis ir salīdzinoši zems, jo darba vietu pieejamību veicina izdevīgais ģeogrāfiskais novietojums un Liepājas tuvums, lauksaimniecības, zivsaimniecības un uz tūrismu orientētas uzņēmējdarbības iespējas novadā.

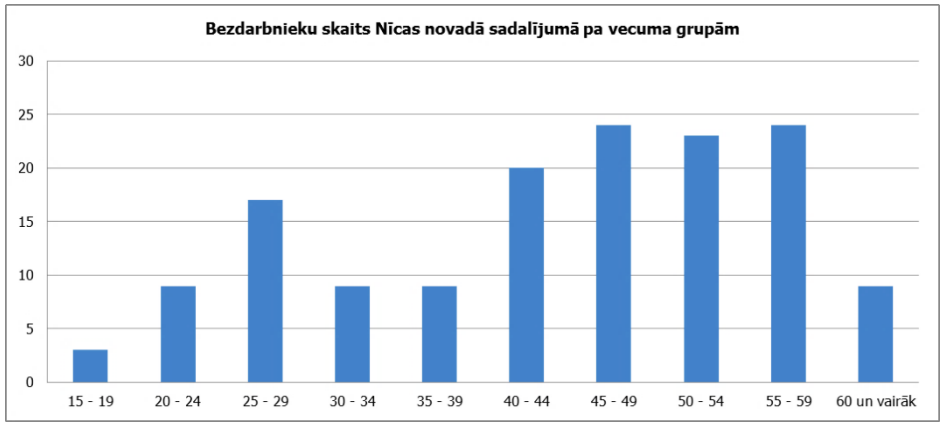

Avots: NVA, 2014.gada 28.februāris

Ilgstošo bezdarbnieku (kuri ir bez darba vairāk nekā vienu gadu) īpatsvars Nīcas novadā veido 31% no NVA reģistrēto bezdarbnieku skaita, tāpēc šī uzskatāma par lielāko problēmgrupu.

[8] Bezdarba līmeni aprēķina, dalot NVA reģistrēto bezdarbnieku skaitu ar iedzīvotāju skaitu darbspējas vecumā (15 – 64 gadi).

Ievērojams ir arī pirmspensijas vecuma bezdarbnieku īpatsvars – 14%. Tomēr vērojama pozitīva tendence – 2014.gada sākumā, salīdzinot ar 2013.gada vidu bezdarbnieku īpatsvars šajās grupās ir samazinājies. Uz to, ka darba atrašana cilvēkiem vecumā virs 45 gadiem Nīcas novadā ir apgrūtināta, norāda arī NVA dati par bezdarbniekiem dažādās vecuma grupās – lielākais bezdarbnieku skaits ir vecuma grupā 45 – 59 gadi, veidojot 48% no bezdarbnieku kopskaita. Savukārt bez darba esošo jauniešu (vecumā no 15 līdz 24 gadiem) īpatsvars ir salīdzinoši neliels – 8% no bezdarbnieku skaita.

Darba samaksa

Vidējā bruto darba samaksa Nīcas novadā laika periodā no 2009. līdz 2013. gadam ir pieaugusi par 145 euro (101,9 Ls), un 2013.gadā tā bija 490 euro (344,4 Ls). Salīdzinot ar bruto darba samaksu Liepājā un valstī, Nīcas novadā 2013.gadā tā bija par 28% zemāka nekā Liepājā un par 37% zemāka nekā vidēji Latvijā, kas varētu būt skaidrojams ar nelielu nodarbināto skaitu saimnieciskā darbībā ar augsti pievienoto vērtību, kā arī ar novada ekonomisko profilu, kurā dominē tās saimnieciskās darbības jomas, kurās biežāk sastopama „pelēkā jeb ekonomika".

Zemāk grafikā attēlots vidējās bruto darba samaksas apjoma un izmaiņu salīdzinājums (euro) Nīcas novadā, Liepājā un Latvijā laika periodā no 2009. līdz 2013. gadam.

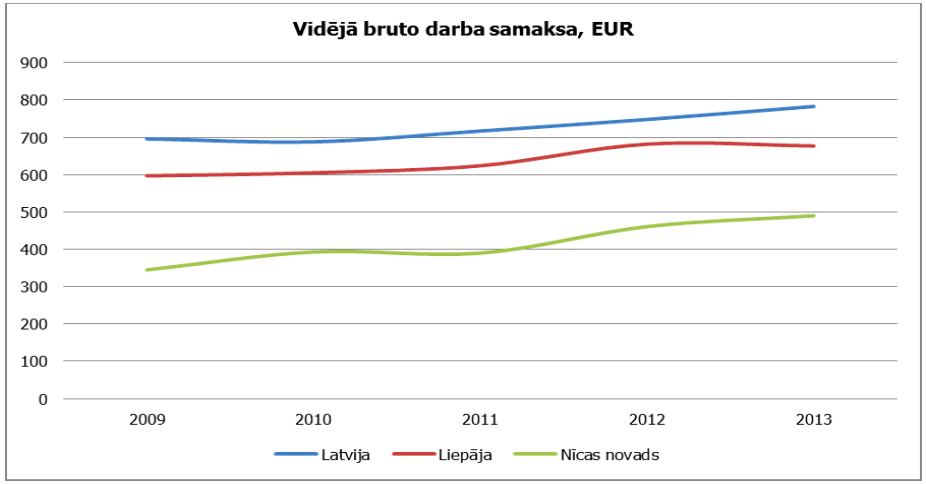

Avots: CSP, 2009.-2013.g.

Uzņēmējdarbības vide

Uzņēmējdarbības vides raksturojums

Novada teritorijas attīstības indekss, kurā ir ietverts iekšzemes kopprodukts, iedzīvotāju ienākuma nodokļa apmērs un nefinanšu investīcijas (uz vienu iedzīvotāju), ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits, zemes vidējā kadastrālā vērtība, u.c., uzrāda stabilu pozitīvu tendenci, izņemot 2010. un 2011. gadus. Neskatoties uz to, ka 2011. gadā rādītājs bija gandrīz neitrāls, no 18 Kurzemes plānošanas reģiona novadiem Nīcas novads bija piektajā vietā aiz Ventspils, Rojas, Saldus un Talsu novadiem. Arī, pēc Nīcas novada iedzīvotāju aptaujas datiem, iedzīvotāji lielākoties ir apmierināti ar novada ekonomisko attīstību.

Nīcas novada teritorijas attīstības indekss 2001.-2011.gadā

Gads	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2009	2010	2011
Teritorijas attīstības indekss	-0,003	0,003	0,059	0,196	0,174	0,259	0,26	0,031	-0,002	-0,004

Avots: Kurzemes plānošanas reģiona rīcības plāna 2010.-2013.gadam ieviešanas progresa pārskats 2011. un 2012.gadu un Nīcas novada attīstības pārskats par 2010. gadu.

Uzņēmumu (ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību) skaits uz 1000 iedzīvotājiem 2011.gadā Nīcas novadā ir gandrīz divreiz augstāks, nekā Liepājā un Kurzemes plānošanas reģionā. Savukārt kaimiņos – Grobiņas novadā tas ir par trešdaļu mazāks, bet Rucavas novadā par trešdaļu augstāks. Rādītājam Nīcas novadā ir lēni augoša tendence, lai arī 2011. gadā kopējais uzņēmumu skaits novadā samazinājās no 377 uz 366 vienībām, zemnieku un zvejnieku saimniecību un pašnodarbināto skaita sarukuma rezultātā.

Pēc juridiskās formas, puse no ekonomiski aktīvajām vienībām 2012.gadā ir pašnodarbinātās personas (197), piektdaļa – zemnieku un zvejnieku saimniecības (71), 5% individuālo komersantu (18) un tikai sestā daļa ir komercsabiedrības (62), kas norāda uz nelielu ģimenes saimniecību dominējošo īpatsvaru novadā. Komercsabiedrību īpatsvars novadā ir divas reizes mazāks, nekā Kurzemes plānošanas reģionā. Savukārt kaimiņu pašvaldībās – Grobiņas novadā komercsabiedrību īpatsvars ir uz pusi lielāks nekā Nīcas novadā, bet Rucavas novadā par trešdaļu mazāks.

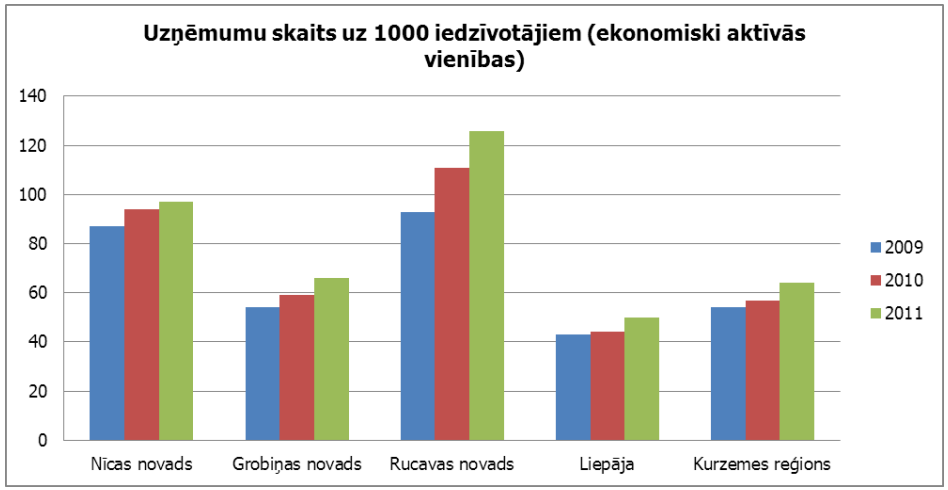

Avots: CSP, 2011

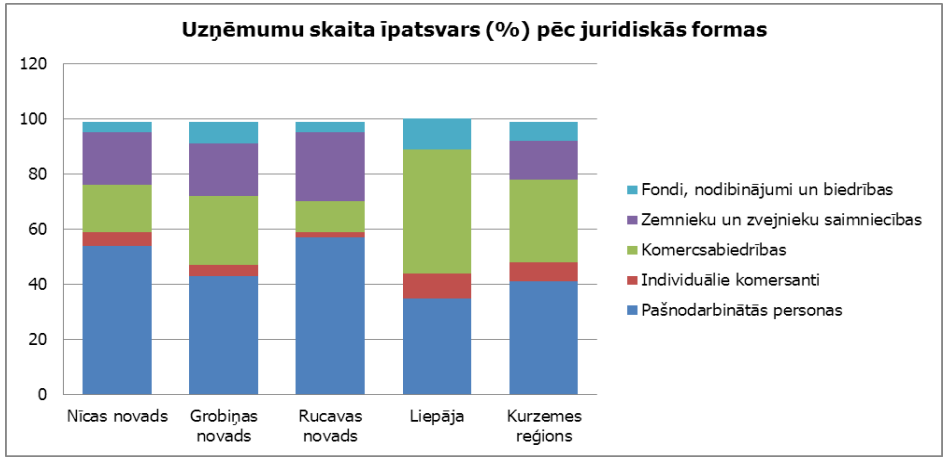

Avots: CSP, 2012

Lielā pašnodarbināto, zemnieku un zvejnieku saimniecību īpatsvara dēļ 71% uzņēmumu strādā mazāk par pieciem cilvēkiem, 23% - 5 līdz 10 cilvēki, 4% - 10 līdz 30 cilvēki un tikai 2% gadījumu - vairāk par 100 cilvēkiem uzņēmumā[9]. Jāņem vērā, ka - jo mazāks novads/pilsētas/ciemu centri, jo lielāks lauksaimnieku īpatsvars un mazāks komercsabiedrību īpatsvars. Esošais juridisko formu sadalījums apliecina lauksaimnieku individuālo darba raksturu, nevis apvienošanos un kooperāciju lielākos uzņēmumos. Taču, neskatoties uz to, komercsabiedrību skaita īpatsvaram Nīcas novadā ir potenciāls nākotnē pieaugt.

Uzņēmējdarbības nozares

Novada ekonomiskai stabilitātei īpaši nozīmīga ir trīs uzņēmumu darbība, kas gandrīz simtprocentīgi ražo eksportam: SIA „Tonus Elast" – elastīgo medicīnas preču ražošana (90% preču eksportē uz 24 valstīm). SIA „Piejūra" – zivju konservu ražošana 100% eksportam uz Krieviju, SIA „Lataks" – kamīnmalkas un taras dēlīšu ražošana (90% produkcijas eksportē uz Dāniju u.c. valstīm).

Taču kopējā nozaru struktūrā rūpnieciskā ražošana, zivsaimniecība un kokapstrāde pēc apgrozījuma kopā veido tikai 15%. Būtiskākā uzņēmējdarbības nozare novadā ir lauksaimniecība, kas veido gandrīz pusi (46%) visu uzņēmumu apgrozījuma. Aptuveni piektdaļu no apgrozījuma veido tūrisms (19%) un pakalpojumi (17%). Tirdzniecība veido tikai 3% no kopējā novada uzņēmumu apgrozījuma.

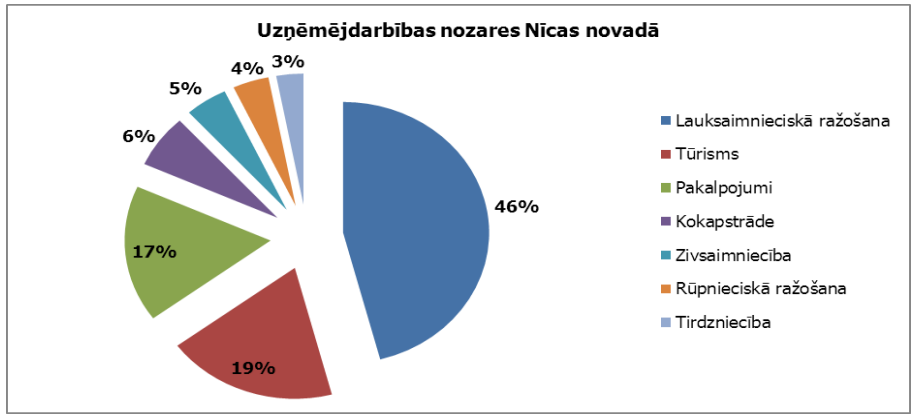

Avots: Nīcas novada 2011. gada pārskats

[9] Avots: Nīcas novada 2011. gada pārskats

Lauksaimniecība. Bez minētajiem eksporta uzņēmumiem, pie lielākajiem novada uzņēmumiem minami arī dārzeņu konservu cehs SIA „O Rika" Otaņķos, SIA „Otaņķu Dzirnavnieks", LPKS „Laura" Otaņķos, SIA „Nīcas Rukši", olu ražotne SIA „Nīckrasti", no kokapstrādes uzņēmumiem: SIA „Ciprese-1" un SIA „Arsa 1" Otaņķos, SIA „Lataks", SIA „Norinda". Lielākās zemnieku saimniecības ir piena un liellopu ražošana z/s „Birzmaļi", graudkopības un rapša z/s „Sieciņi", graudkopības un kartupeļu z/s „Līvmaļi", cūkkopības un graudkopības z/s „Gudriķi" Otaņķos, piena lopkopības, graudkopības, rapša audzēšanas z/s „Brūni-2" Otaņķos, dārzeņu fasēšanas z/s „Dižķuņķi" Otaņķos, I/K Druvietis".[10] Minētie uzņēmumi ir gan no Nīcas, gan Otaņķu pagastiem, tādējādi norādot uz vienmērīgu to skaita sadalījumu pagastos.

Lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars novadā kopumā ir ap 20% no teritorijas (Otaņķu pagastā ap 30%). Zemei kopumā raksturīga akmeņainība, zema auglība (aramzemes vērtība ir 35 balles), applūšanas riski polderos, kas veidoti, lai aizsargātu no plūdiem, bet vietām ir sliktā stāvoklī. Otaņķu pagastā augsnes auglība ir labāka, nekā Nīcas pagastā. Zemā augsnes auglība un applūšanas riski izdevīgāku padara lopkopību[11] un specializēto augkopību. Šobrīd novadā ir virs 100 liellopu saimniecības, bet cūku, kazu, putnu, zirgu saimniecību skaits – zem 10 saimniecības no katra lopu veida.

Pievēršoties augkopībai, novadā dominē tradicionālo dārzeņu audzēšana. No pārējiem kultūraugu veidiem populārākie ir kartupeļi un dārzeņu audzēšana.

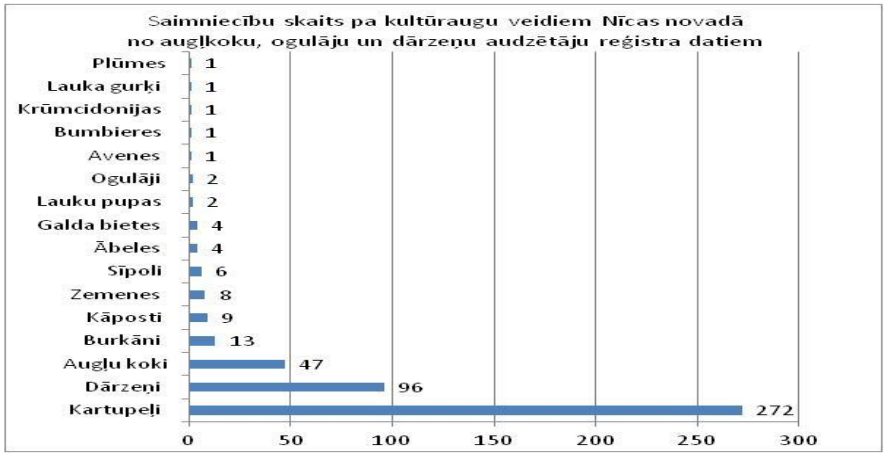

Avots: Augļkoku, ogulāju un dārzeņu audzētāju reģistrs, Valsts augu aizsardzības dienests, 2013

[10] Avots: Nīcas novada 2011. gada pārskats
[11] Avots: Nīcas novada teritorijas plānojuma projekts 2013-2025 gadam

Attiecībā uz bioloģisko lauksaimniecību, saimnieku vidū dominē viedoklis, ka augsne (vismaz Nīcas pagastā) ir pārāk mazauglīga, un tirgus ir pārāk neattīstīts, lai bioloģiskajai lauksaimniecībai pārredzamā nākotnē būtu perspektīva. Esošie bioloģiskie lauksaimnieki produkciju realizē nešķirotu, kopā ar „nebioloģiski audzēto".

Lauksaimniecības struktūru pēdējos gadus ietekmē arī biogāzes koģenerācijas stacijas izveide, kas paralēli lauksaimniecības atkritumiem rada pieprasījumu arī pēc zemju iegādes un nomas energokultūraugu audzēšanai, kas savukārt tiek kritizēta par pārlieku zemes noplicināšanu.

Pievēršoties galvenajiem novada lauksaimniecības attīstību kavējošiem iemesliem, jāmin maz izteiktā kooperācija starp lauksaimniekiem, tādējādi daudziem lauksaimniecības uzņēmumiem ir grūtības ar pieeju lauksaimniecības infrastruktūras objektiem.[12] Vidējā un ilgā termiņā izteikts drauds ir polderu meliorācijas sistēmu sabrukšana. Polderu zemes skar vairāk par pusi no novada lauksaimniecības zemēm[2]. Lielās izmaksas un vājā kooperācija starp lauksaimniekiem, kā arī starp zemes īpašniekiem (pēc pašvaldības vērtējuma ap 30% zemju tiek iznomātas) šobrīd ir nopietnākie šķēršļi proaktīvai rīcībai, lai samazinātu meliorācijas rekonstrukcijas izmaksas nākotnē.

Tūrisms. Tūrisma nozari raksturo duāla lokācija – no vienas puses koncentrācija vērojama jūras piekrastes zonā, bet perspektīvi ir arī objekti dabas parkos, tai skaitā pie Liepājas ezera un kultūrvēsturiskajās vietās. Kopumā novadā aktīvi darbojas ap 30 tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kaut gan pašvaldības dokumentos, iedzīvotāju un pašu tūrisma pakalpojumu sniedzēju vērtējumos dominē kritika gan par elementāras tūrisma infrastruktūras objektu trūkumu (veikali, kafejnīcas, ģērbtuves, atkritumu urnas, piebraucamie ceļi), gan par vajadzību pēc lielākiem objektiem (aktīvās atpūtas objekti, SPA procedūras u.tml.).

Tūrisma jomā novadā raksturīga tendence – pieaug tūristu uzturēšanās laiks novada tūrisma mītnēs. Pēdējos četrus gadus pieprasījuma pieaugums gadā vidēji veido 20%, savukārt ārvalstu viesu pieprasījuma ikgadējais vidējais pieaugums – 50%. Detalizētāka informācija par nozari izklāstīta sadaļā par tūrismu.

Citas nozares. Novadā pakāpeniski norit arī netradicionālo uzņēmējdarbības virzienu attīstība, tai skaitā trīs sertificētas bioloģiskās saimniecības, piejūras un ezera zveja, divas stādu audzētavas, puķkopības saimniecība, divi zemeņu audzētāji, trīs biškopības saimniecības, sporta zirgu audzēšana, divi niedru jumtu jumiķi, guļbūvju ražotāji u.c. [13]

Mežizstrādes nozares stabilitāti uzlabo tas, ka gan katlu mājai, kas nodrošina centralizēto siltumapgādi, gan individuālajā krāšņu apkurē tiek izmantota koksne.

Pēdējos gados ekspluatācijā ik gadu tiek nodotas līdz desmit dzīvojamām mājām. Mazapjoma būvniecībai Latvijā mēdz būt raksturīga darbošanās „pelēkajā zonā", taču vietējo līdzstrādnieku labklājību tiešā veidā tas ietekmē pozitīvi.

Uzņēmējdarbībā pēdējos gadus galvenās investīcijas būvniecībā ieguldītas:

- lauksaimniecībā (un enerģētikā) (noliktava SIA „Otaņķu dzirnavnieks"; biogāzes koģenerācijas stacija SIA „Piejūra energy"; lauksaimniecības tehnikas novietņu būvniecība z/s Brūni);
- tūrismā (2 viesu mājas, kafejnīca, pasija);
- zivsaimniecībā (Zivju pārstrādes ražotnes rekonstrukcija SIA Piejūra) un
- mežsaimniecībā (noliktava SIA Lataks)[14]

Pašvaldības atbalsts tiešā veidā izteiktākais ir lauksaimniekiem ar lauksaimniecības konsultanta palīdzību un tūrisma nozarei ar tūrisma informācijas centra attīstību. Netiešā veidā atbalstīta tūrisma attīstība, ar kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un veloceliņu izbūves projektiem, un citām aktivitātēm, kā arī visa uzņēmējdarbība ar ceļu infrastruktūras uzlabojumiem.

Pie aktuālākajām problēmām uzņēmējdarbības attīstībā kopumā minama pamatresursu nodrošinājuma stabilitāte, piemēram, nepārtrauktas un stabilas elektroapgādes trūkums, kā arī kvalificēta darbaspēka trūkums novadā un Liepājā un nolietojusies autoceļu infrastruktūra.

Uzņēmējdarbības attīstības novērtējums

Nīcas novadā vērojama piekrastes teritorijai raksturīga uzņēmējdarbība, kur paralēli lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, kokapstrādei un apstrādes rūpniecībai attīstās arī zvejniecība un zivju apstrāde, kā arī tūrisma pakalpojumi. Pateicoties atbilstošai jūras piekrastei, dabas parkiem, kā arī Liepājas un Lietuvas tuvumam tūrismam novadā ir būtisks potenciāls. Ņemot vērā vides aizsardzības nozīmi gan normatīvo aktu prasību nodrošināšanā dabas parkos, gan novada tūrisma resursu saglabāšanā, attīstīšanā un popularizēšanā, potenciāli var būt interešu pretrunas ar industriālās lauksaimniecības un apstrādes rūpniecības attīstību. Tādēļ aktuāla ir novada ieinteresēto pušu vienošanās par attīstības scenāriju, vai nu izvēloties kādu jomu par prioritāro, kuras attīstības interesēm tiek dota priekšroka, vai nu

[12] Avots: Vides pārskata projektā Nīcas novada teritorijas plānojumam 2013
[13] Avots: Nīcas pagasta gadagrāmata 2009
[14] Nīcas novada pārskati par 2011. un 2012. gadu

atrisinot piesārņojuma problēmas lokālajos interešu konflikta punktos, vai telpiski nodalot potenciāli konfliktējošās attīstības zonas. Līdzšinējās aktivitātes norāda uz risinājumiem visās trijās pieejās.

Nīcas pagasta attīstības programmā 2009.-2015. gadam definēta attīstības vīzija: „Nīcas novads ir Latvijā zināma dzīvesvieta un pieturvieta laimīgam cilvēkam", kurai izrietošās divas pirmās prioritātes ir „Pievilcīga dzīves vide" un „Līdzsvarota ekonomiskā attīstība" („ekonomiski sabalansētā (uz pieejamajiem resursiem balstīta, videi draudzīga uzņēmējdarbība) lauku teritorijā"), kuras uzdevumos minēti „Sekmēt vietējo uzņēmēju, amatnieku, piekrastes zvejnieku un lauksaimnieku darbību"; „Veicināt alternatīvu un netradicionālu uzņēmējdarbības veidu attīstību"; „Atbalstīt tūrisma uzņēmējdarbību". Pārējie uzdevumi nav saistīti ar noteiktām nozarēm, bet gan ar vispārējo uzņēmējdarbības un infrastruktūras atbalstu.

Attiecībā uz jaunveidojamo uzņēmējdarbību, piemēram, teritoriālās attīstības plāna projektā paredzēts liegums būvēt vēja elektrostacijas parkus piekrastes zonā. Novada iedzīvotāju vidū dominējošs ir viedoklis par liegumu vēja elektrostacijām piekrastē, jaunām cūku fermām, kas radītu piesārņojumu un ģenētiski modificēto organismu lauksaimniecībai.[15]

Savukārt Otaņķu pagasts attīstības stratēģijas (2008.-2023. gadam) vīzijā konkrēti definējis vēlmes, iekļaujot: „Attīstītas dažādas ražotnes, labiekārtotas un modernas fermas, uzņēmumi, kas ražo un pārstrādā vietējo produkciju .., šūšanas un kokapstrādes uzņēmums", kā arī „kempingi un atpūtas vietas pie upes", „Attīstīta aktīvā atpūta gar upi, tūristu taka , peldbaseins, zirgu audzētavas, ceļmalas krodziņi, viesnīca, hostelis, medicīnas centrs, izbūvēts panorāmas rats", „peintbola laukums, golfa laukums", „bioloģiskā lauksaimniecība, liels maizes cepšanas bizness", „Dabas parks gan Vītiņu pļavās, gan citur, Vītiņu pļavās savvaļas dzīvnieku parks. Andruļa pļavās ierīkots eksotisko dzīvnieku parks." u.c.

Attiecībā uz piesārņojuma problēmu risināšanu lokālajos konfliktpunktos, pašvaldības dokumentos minēti notekūdeņu attīrīšanas iekārtu problēmas Rudes ciemā; industriālais objekts Bernātos, kas var traucēt Bernātu „kūrorta koncepcijai"; industriālā zona Nīcas ciemā, kas var radīt smaku un cita veida traucējošu piesārņojumu. Izvērtējams arī optimālais kompromiss attiecībā uz derīgajiem izrakteņiem aizsargājamās un tūrisma attīstībai paredzētajās teritorijās. Katrā ziņā vēlams rūpīgi izvērtēt visus potenciālos konfliktpunktus, jo risinājumu pieejamība un paredzamās izmaksas var būtiski ietekmēt kopējo novada attīstības koncepciju.

Attiecībā uz potenciāli konfliktējošo attīstības zonu telpisko nodalījumu līdz šim jau fiksētas idejas par konkrētiem risinājumiem:

- Industriālo zonu izveide Nīcas centra darbnīcās, Rudes ciema mehāniskajās darbnīcās, Otaņķu ciemā, Kalnišķu ciemā, nodrošinot nepieciešamo infrastruktūru (elektrojaudas palielinājums, ceļu tīkls, u.c.).
- Bernātos potenciālais risinājums ir izveidot kūrorta infrastruktūru ar SPA, dziedniecības un atpūtas kompleksu u.c. elementiem, kā arī 300m garu pastaigu tiltu Bernātos.
- Attiecībā uz vēja elektrostaciju parku minēta alternatīvā iespēja būvēt to novada austrumu pusē Latvijas Valsts Mežiem piederošajās mežu teritorijās.

Abos Nīcas un Otaņķu pagastu līdzšinējos attīstības dokumentos raksturīgs relatīvi daudzu uzņēmējdarbības virzienu un attīstāmo projektu apraksts, tādēļ šajā plānošanas posmā tiks rūpīgāk izvērtētas uzņēmējdarbības virzienu attīstības savstarpējā mijiedarbe, ņemot vērā novada dabiskās teritoriālās robežas, kā arī detalizētāk precizētas attīstības prioritātes, ņemot vērā novada ierobežoto budžetu un potenciāli piesaistāmo līdzekļu apjomu.

[15]Avots: Iedzīvotāju aptauju un diskusiju rezultāti

Tūrisms

Tūrisma informācijas centrs

Nīcas novadā izveidots Tūrisma informācijas centrs (turpmāk tekstā TIC), kas sniedz tūrisma informāciju novada visiem un tūristiem, kā arī veido novada tūrisma marketingu un plāno tūrisma attīstības iniciatīvas. Tūrisma informācijas centrā strādā viens darbinieks. Ik gadus TIC apkopo apmeklētāju skaitu. Nīcas novadam kā izteiktam vasaras tūrisma galamērķim TIC apmeklētāju skaits strauji pieaug vasara mēnešos – jūnijā, jūlijā, augustā, savukārt ziemā tas ir nebūtisks. Tādēļ vasaras mēnešos 2013.gadā pašvaldība algoja darbinieku, kas strādāja arī brīvdienās.

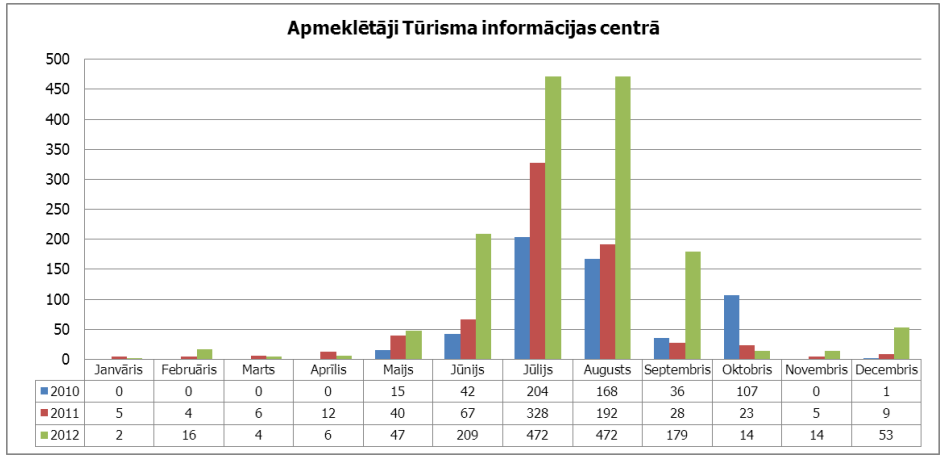

	Janvāris	Februāris	Marts	Aprīlis	Maijs	Jūnijs	Jūlijs	Augusts	Septembris	Oktobris	Novembris	Decembris
2010	0	0	0	0	15	42	204	168	36	107	0	1
2011	5	4	6	12	40	67	328	192	28	23	5	9
2012	2	16	4	6	47	209	472	472	179	14	14	53

Avots: Tūrisma informācijas centrs, 2010.-2012.gads

Tūristu piesaistes

Galvenais rekreācijas un tūrisma resurss Nīcas novadā ir jūras piekraste ar smilšainām pludmalēm 24 km garumā. Tas arī nosaka, ka novads ir izteikts vasaras tūrisma galamērķis.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas parki "Bernāti" un "Pape", dabas liegums "Liepājas ezers", dabas piemineklis "Pūsēnu kāpa" ar dabas tūrisma izziņas un atpūtas infrastruktūru veido dabas tūrisma piedāvājumu. Būtisks priekšnosacījums dabas tūrisma piedāvājuma veidošanā ir turpmāka dabas tūrisma infrastruktūras veidošana – dabas takas, skatu torņi un putnu vērošanas vietas, atpūtas vietas, informācijas stendi, pieejas Papes un Liepājas ezeriem, pārgājienu maršruti novada teritorijā kā arī sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām – Rucava, Liepāja Grobiņa un Lietuvu.

Sabiedriskas un privātas iniciatīvas rezultātā novadā izveidotas piecas kolekcijas (t.sk. 3 senlietu krātuves – Nīcā, Otaņķos, Jūrmalciemā un dzirnakmeņi Bernātos un auto-moto kolekcija Nīcā) un 2 amatnieku darbnīcas, kas pieejamas tūristu apskatei. Novada teritorijā ir arī 6 piemiņas vietas dažādām sabiedrībā zināmām personām un notikumiem, kulta vietas, kas iekļautas tūrisma apskates objektu sarakstos (piemēram, piemiņas akmens Latvijas Valsts pirmajam prezidentam Jānim Čakstem, piemiņas akmens komunistiskā terora upuriem, Ezerskolas upurakmens u.c.), tomēr to nozīme tūrisma attīstībā un veicināšanā ir neliela. Novada teritorija nav arī bagāta ar kultūrvēstures mantojuma objektiem, kas kalpotu kā tūristu piesaistes – minami divi - Prenclava dzirnavas un Nīcas luterāņu baznīca. Lielai daļai Latvijas ceļotāju Nīcas novads asociējas ar Nīcas tautastērpu, bet tā popularizēšanas un mārketinga potenciāls pagaidām tiek maz izmantots.

"Nīcas skaistie dārzi" ir īpašs veidots piedāvājums - maršruts, kas ļauj iepazīt Nīcas lepnumu – cilvēku veidotus, iekoptus dārzus novada teritorijā.

Tūrisma objekts	Apmeklētāju skaits 2012.gadā
Savvaļas zālēdāji Papes dabas parkā	2525
Nīcas senlietu krātuve	1058
Jūrmalnieku senatne	150
Prenclava vējdzirnavas	210
Nīcas dārzu apmeklētāji organizētās grupās	450

Avots: Nīcas tūrisma informācijas centrs, 2012

Neizmantots resurss ir zvejniecības tradīcijas mūsdienās, šāda piedāvājuma veidošana (braucieni jūrā ar zvejnieku laivu, līdzdalība zivju žāvēšanā, zivju degustācijas, vada vilkšana) koncentrējama piekrastē – Jūrmalciemā, Bernātos.

Nīcas novadā kā izteiktam „Saules un Jūra" galamērķim pietrūkst spēcīgs „magnēts", kas nodrošinātu pastāvīgu tūrisma plūsmu, tādā veidā arī slodzi tūrisma infrastruktūrai. Savukārt attīstot atpūtas iespējas piekrastē, nepieciešams veidot pārdomātu pludmales zonējumu, nodalot aktīvās atpūtas zonas (kaitotāji, niršana, ūdensmotocikli utldz.) un mierīgās atpūtas zonas.

Ņemot vērā resursus un esošās tūrisma attīstības tradīcijas, piekrastes ciemiem veidojama katram sava specializācija:

- Bernāti - Dabas izziņas takas, senā būvniecība, bruģis
- Pērkone – kaiti, polderi
- Jūrmalciems – zvejniecības tradīcijas, kuģītis.

Tūristu mītnes

Saskaņā ar CSP datiem, Nīcas novadā ir četras tūristu mītnes. 2012.gadā nakšņotāju skaits bijis 3069, no kuriem 33% bijuši ārvalstu tūristi. Vidējais uzturēšanās nakšņotājiem veido 2,12 naktis, savukārt vidējais noslogojums tūristu mītnēs veido 14%, pieņemot, ka tūristu mītnes atvērtas visu gadu. Šāds rādītājs ir vidējais tūrisma mītnēs piekrastes novados Kurzemē.

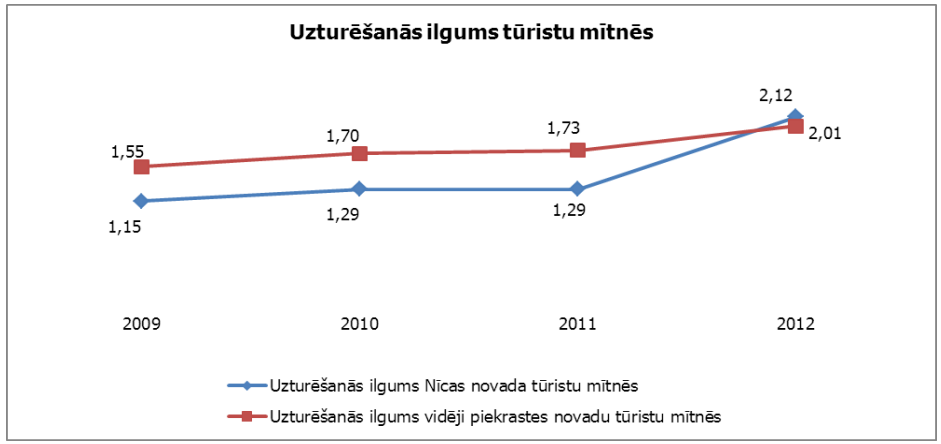

Avots: CSP, 2009.-2012.gads

Tā kā CSP dati neietver visas naktsmītnes, kas darbojas Nīcas novadā, tie izmantojami tikai, lai analizētu tendenci, kā arī lai salīdzinātu ar citiem līdzvērtīgiem galamērķiem Latvijas piekrastē.

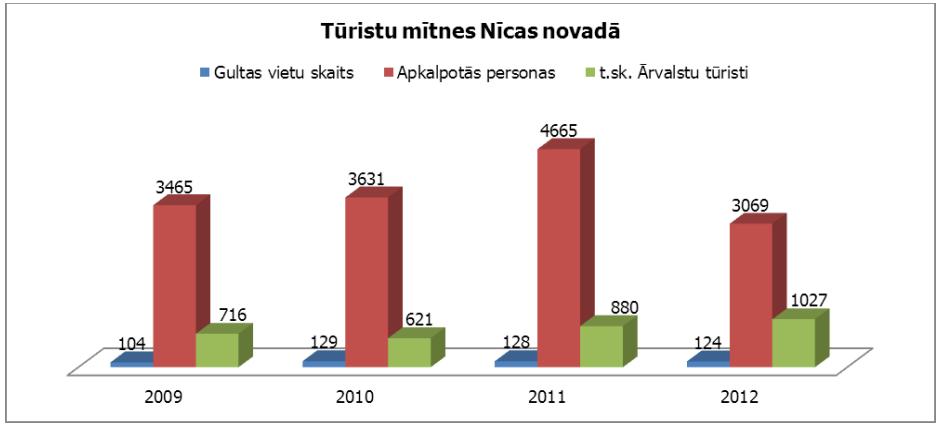

Avots: CSP, 2009.-2012.gads

Nīcas novada mājas lapas tūrisma sadaļā iekļautas 22 tūristu mītnes, ar kopēju gultasvietu skaitu 440. 17 no tām atrodas līdz 50 m – 900m attālumā jūras un orientēties tūristiem, kuru mērķis ir atpūta pie jūras.

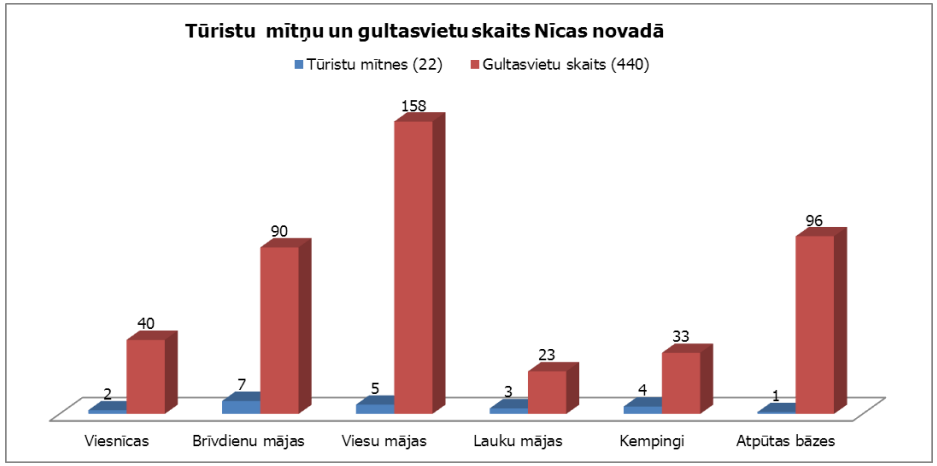

Avots: Nīcas tūrisma informācijas centrs, 2012

Nīcas novads ir viens no 16 piekrastes pašvaldībām, kurās tūrisms ir viena no attīstības jomām un kurās jūras piekraste kalpo kā nozīmīgs rekreācijas un tūrisma resurss. Saskaņā ar CSP datiem, tūrisma mītņu un tajās apkalpoto personu skaits tūristu mītnēs Nīcas novadā

2012.gadā ir viens no mazākajiem salīdzinājumā ar līdzīgās no tūrisma viedokļa piekrastes pašvaldībās. Rīgas – nozīmīgākā mērķa tirgus un satiksmes mezgla tuvums un piekrastes garums attiecīgā novada teritorijā ietekmē intensīvāku tūrisma attīstību un uzņēmumu skaitu. Tūrisma mītņu veidošanos nosaka arī dabas aizsardzības ierobežojumi un tūrisma attīstības tradīcijas daudzu gadu garumā jau padomju laikos. Tieši tāpēc novados areālā ap Rīgu ir koncentrēts liels skaits tūrisma mītnes.

Pēc aptuvenām aplēsēm, Nīcas novadā atrodas 6,8 % no visām piekrastes novadu tūristu mītņu gultas vietām (neskaitot lielās pilsētas – Liepāju, Ventspils, Jūrmala, Rīga). Tūristu mītņu skaits uz 1 km piekrastes veido 0,88, kas ir nedaudz virs vidējā rādītāja – 0,57, arī gultasvietu skaits uz 1 km Nicas novadā ir 17,6, kas arī ir virs vidējā rādītāja – 15,7.

Piekrastes pašvaldība	Jūras piekrastes garums, km	Tūristu mītņu skaits	Gultasvietu skaits	Tūristu mītnes uz 1 km	Gultas vietu skaits uz 1 km
Nīcas novads	**25**	**22**	**440**	**0,88**	**17,60**
Rucavas novads	25	7	112	0,28	4,48
Pāvilostas novads	47	38	610	0,81	12,98
Ventspils novads	100	25	668	0,25	6,68
Dundagas novads	40	12	106	0,30	2,65
Rojas novads	45	21	496	0,47	11,02
Mērsraga novads	14	10	138	0,71	9,86
Engures novads	50	44	2165	0,88	43,30
Carnikavas novads	16	8	200	0,50	12,50
Saulkrastu novads	20	15	772	0,75	38,60
Salacgrīvas novads	55	22	714	0,40	12,98
Kopā/vidējais		**224**	**6421**	**0,57**	**15,70**

Avots: Piekrastes pašvaldību tūrisma mājas lapas, 2013

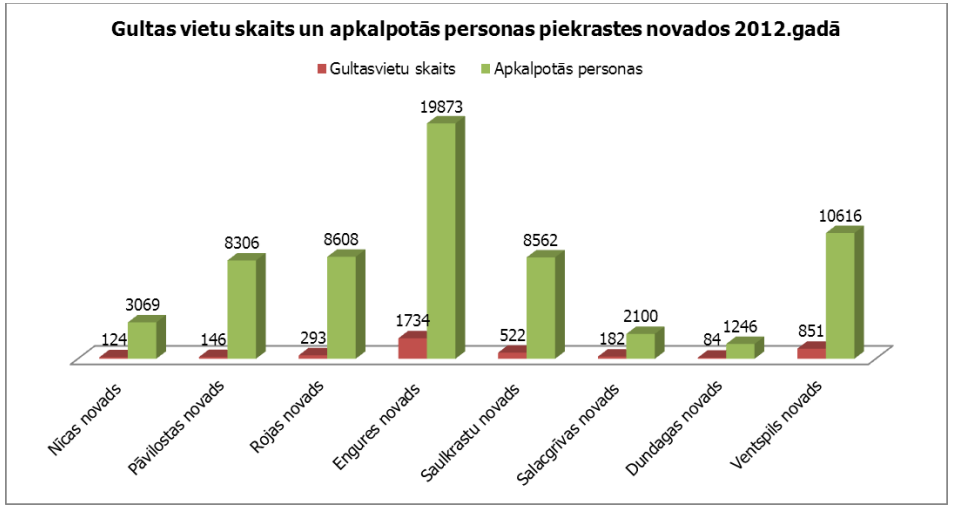

Avots: CSP, 2009.-2012.gads

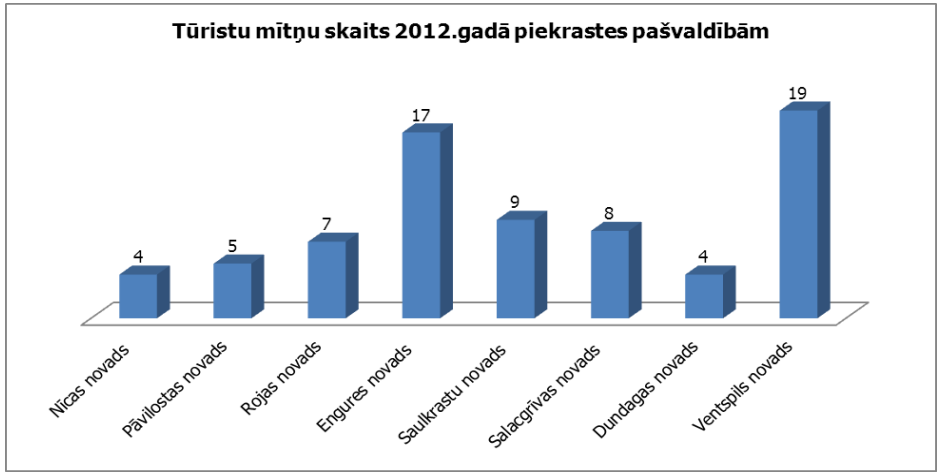

Avots: CSP, 2012.gads

Aktīvā atpūta uz ūdens

Novada teritorijā ir **Bārtas upe**, kas piemērota mierīgai laivošanai, populārākais posms ir no Lietuvas robežas līdz Nīcai. Arī **Papes ezerā** un **Liepājas ezerā** iespējama laivu maršrutu veidošana bioloģiskās daudzveidības un dabas iepazīšanai.

Novada teritorijā darbojas 2 laivu nomas uzņēmumi "Sofijas laivas" (ar ~33 laivām) un "Beaver" (ar ~ 50 laivām), kas savā piedāvājumā iekļāvuši arī Nīcas novadā esošo Bārtas upi, Papes un Liepājas ezerus.

Neapgūta ūdenstūrisma piedāvājuma ziņā ir **jūras piekraste,** gar kuru iespējama jūras laivu maršrutu veidošana, piemēram gar Jūrmalciemu, šādu piedāvājumu attīstībai nepieciešams arī piemērotas infrastruktūras veidošana – izkāpšanas un atpūtas vietas. Ierobežojošs faktors ir mainīgie laikapstākļi, nepiemērota vēja virziena gadījumā, jūras laivošana nepieredzējušiem atpūtniekiem var būt bīstama un no uzņēmējdarbības viedokļa ar papildus risku, kas saistīts ar cilvēku drošību.

Pieminētie ūdensresursi kalpo arī kā galamērķis makšķerniekiem, kas arī var būt infrastruktūras lietotāji un sniegt ieguldījumu vietējā ekonomikā, izmantojot vietējos pakalpojumus – pārtikas veikali, tūristu mītnes.

Velotūrisms

Nīcas novada teritoriju šķērso divi Eiropas nozīmes velomaršruti – **EUROVELO 10 "Apkārt Baltijas jūrai"** un **EUROVELO 13 "Dzelzs priekškars",** kas ir ne tikai priekšrocība, ko var izmantot novada tūrisma mārketingā, un kas piesaista papildus velotūrisma plūsmu no ārvalstīm, bet arī papildus saistības nodrošinot piemērotu un velobraucējiem draudzīgu infrastruktūru EURVELO posmiem novada teritorijā.

Novada teritorijā šķērso arī pārrobežu **velomaršruts "Panāc piekrastes vēju**", kas savieno Lietuvu ar Liepāju, trasējumā pa maziem mežu ceļiem joslā starp jūru un autoceļu A11. Maršruta veikšanai izmantojami kalnu velosipēda tipi un tas no fiziskā viedokļa ir salīdzinoši grūts maršruts, vairāk piemērots sportisku un dinamisku maršrutu cienītājiem.

Kopīgs ar Rucavas novadu ir arī **velomaršuts "Apkārt Papes ezeram",** kas sniedz iespēju iepazīt Papes ezera bioloģisko daudzveidību, t.sk. savvaļas zirgus. Maršruts arī ir salīdzinoši fiziski grūts un pieejams tikai sausajos vasaras mēnešos.

Kopsavilkums

Nodarbinātība un darba samaksa. 2011.gadā Nīcas novadā bija nodarbināti 1379 iedzīvotāji. Darbspējas vecuma (15–64 gadi) iedzīvotāju nodarbinātības līmenis Nīcas novadā 2011. gadā bija 58%, kas ir līdzīgs rādītājiem Kurzemes reģionā un valstī kopumā. Privātajā sektorā nodarbināto īpatsvars veidoja 77% no nodarbināto kopskaita (CSP dati), kas ir augstāks rādītājs nekā vidēji valstī, turklāt tam ir tendence pieaugt. Lielākā bezdarbnieku grupa, kurai jāpievērš pastiprināta uzmanība, ir iedzīvotāji vecumā no 45 līdz 59 gadiem (49% bezdarbnieku) un ilgstošie bezdarbnieki (40% bezdarbnieku).

Vidējā bruto darba samaksa Nīcas novadā 2013. gadā ir 490 euro (344 Ls), kas, salīdzinot ar Latvijas vidējo rādītāju, ir par 37% zemāka. Taču pozitīvi atzīmējams tas, ka laikā no 2009. līdz 2013. gadam vidējā bruto darba samaksa novadā ir pieaugusi.

Lielu daļu ekonomiski aktīvo iedzīvotāju neapmierina darba iespējas un darba samaksa novadā, tāpēc viņi darbu meklē ārpus Nīcas novada – galvenokārt Liepājā. Nodarbinātību novadā uzlabotu esošo un jaunu ekonomikas nozaru attīstība (piemēram, augkopība un tūrisms).

Būtiskākā problēma, ar kuru novads nodarbinātības jomā saskaras šobrīd un varētu saskarties arī nākotnē, ir kvalificēta darbaspēka trūkums.

Ekonomika. Nīcas novada saimnieciskās darbības pamatu veido lauksaimniecība, tūrisma pakalpojumi un ražošana. Lauksaimniecība veido pusi no novada uzņēmumu apgrozījuma, pamatā koncentrējoties uz tradicionālajām augkopības kultūrām un lopkopību. Lauksaimniecības attīstību bremzējoši faktori galvenokārt ir vēsturiskā saimniecību sadrumstalotība, kā arī meliorācijas sistēmas pakāpeniska sabrukšana.

Nozīmīgu ekonomikas daļu novadā veido trīs eksportējošie uzņēmumi, viens no tiem nodarbojas ar elastīgo saišu ražošanu, otrs – ar zivju konservu ražošanu, trešais – ar kokapstrādi. Pēdējos gados aktīvāk sākusi darboties arī biogāzes koģenerācijas stacija.

Tūrisma sektorā, kas pēc apgrozījuma apjoma ir otrs lielākais sektors, veidojot piektdaļu no novada uzņēmumu apgrozījuma, darbojas ap 30 aktīvi tūrisma pakalpojumu (galvenokārt naktsmītņu) sniedzēji, sezonāli apkalpojot atpūtniekus, no kuriem gandrīz trešdaļa viesu ir no Lietuvas un citām valstīm.

Nozīmīgākie ierobežojumi uzņēmējdarbības attīstībai novadā ir lielais aizsargājamo teritoriju īpatsvars un applūstošo teritoriju platības, kā arī nolietojusies autoceļu infrastruktūra.

Tūrisms. Galvenais rekreācijas un tūrisma resurss Nīcas novadā ir jūras piekraste ar smilšainām pludmalēm 24 km garumā, kas nosaka to, ka novads ir izteikts vasaras tūrisma galamērķis. Novada teritorijā darbojas 22 tūristu mītnes, ar kopējo gultasvietu skaitu 440. No tām 17 atrodas 50–900 m attālumā no jūras, tādējādi orientējoties uz tūristiem, kuru mērķis ir atpūta pie jūras.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas parki „Bernāti" un „Pape", dabas liegums „Liepājas ezers", dabas piemineklis „Pūsēnu kāpa" ar dabas tūrisma izziņas un atpūtas infrastruktūru – veido dabas tūrisma piedāvājumu novadā. Novada teritorijā arī ir piemēroti ūdens tūrisma resursi – Bārtas upe, Papes ezers, Liepājas ezers un jūras piekraste, kas attīstāmi nākotnes perspektīvā.

Nīcas novadā izveidotas piecas kolekcijas (t.sk. 3 senlietu krātuves – Nīcā, Otaņķos, Jūrmalciemā un dzirnakmeņi Bernātos un auto-moto kolekcija Nīcā) un divas amatnieku darbnīcas, kas pieejamas tūristu apskatei. Novada teritorijā ir arī sešas piemiņas vietas, kulta vietas dažādām sabiedrībā zināmām personām un notikumiem, kas iekļautas tūrisma apskates objektu sarakstos, tomēr to nozīme tūrisma attīstībā un veicināšanā ir neliela. Novada teritorija nav arī bagāta ar kultūrvēstures mantojuma objektiem, kas piesaistītu tūristus. No tādiem minami divi objekti – Prenclava dzirnavas un Nīcas luterāņu baznīca. Lielai daļai Latvijas ceļotāju Nīcas novads asociējas ar Nīcas tautastērpu, bet tā popularizēšanas un mārketinga potenciāls pagaidām tiek maz izmantots.

„Nīcas skaistie dārzi" ir īpašs veidots piedāvājums – maršruts, kas ļauj iepazīt Nīcas lepnumu – cilvēku veidotus, iekoptus dārzus novada teritorijā.

Nīcas novada teritoriju šķērso divi Eiropas nozīmes velomaršruti – EUROVELO 10 „Apkārt Baltijas jūrai" un EUROVELO 13 „Dzelzs priekškars", kā arī viens pārrobežu velomaršruts ar Lietuvu „Panāc piekrastes vēju".

SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
▪ Novada ģeogrāfiskais novietojums – Liepājas tuvums, telpiski labi attīstīts autoceļu tīkls, autoceļš A11, novada dabas resursi - plašā piekrastes zona (24 km), salīdzinoši tīra vide ▪ Attīstīta lauksaimniecība, tūrisms, zivsaimniecība, kokapstrāde, kas nodrošina visvairāk darba vietu novadā ▪ Ir izveidota polderu sistēma, kas padara iespējamu zemes izmantošanu saimnieciskajā darbībā ▪ Zeme lielākoties pieder vietējiem iedzīvotājiem un uzņēmējiem ▪ Gandrīz piektā daļa no uzņēmējdarbības ieņēmumiem veidojas no eksporta ▪ Novadu šķērso EUROVELO 10 un EURUVELO 13 trases	▪ Saimniecību sadrumstalotība ▪ Vienveidīga lauksaimniecība ▪ Trūkst atbilstošas kvalifikācijas darbaspēka (gan augstākas, gan zemākas) ▪ Slēptais bezdarbs ▪ Tūrisma pakalpojumu sezonalitāte – īpaši izteikta vasarā, nav izteikta tūristu piesaistes magnēta, kas nodrošinātu pastāvīgu tūrisma plūsmu ▪ Vāji attīstīti tūrismu atbalstošie pakalpojumi – ēdināšana, veikali (īpaši tuvāk jūrai) ▪ Ierobežotas ietilpības tūristu mītnes ▪ Novads atrodas tālu no galvenā vietējā tūrisma tirgus – Rīgas ▪ Tūrisma apskates objektu apsaimniekošanas mehānisma trūkums ▪ Slikti apsaimniekotas meliorācijas sistēmas un tekoņas ▪ Novecojušas energoapgādes sistēmas, nav pietiekams elektroenerģijas spriegums ▪ Sliktais ceļu stāvoklis (gan valsts, gan pašvaldības)
IESPĒJAS	**DRAUDI**
▪ Liepāja kā nozīmīgs darba tirgus centrs Nīcas novada iedzīvotājiem ▪ Tūristu skaita pieaugums no Lietuvas un Liepājas, bijušajām NVS valstīm un ES ▪ ES fondu u.c. finanšu instrumentu piesaiste uzņēmējdarbības attīstībai ▪ Pieprasījuma pēc videi draudzīgas, bioloģiskas lauksaimniecības un atbalsta pieaugums tai	▪ Atkarība nodarbinātības jomā no Liepājas kā darba tirgus centra ▪ Liepājas priekšrocības ražošanas attīstībai ▪ ĪADT aizsardzības noteikumi, kas var kavēt novada saimnieciskās darbības attīstību ▪ Lauksaimniecībā izmantojamo zemju pārpurvošanās ▪ Globālā sasilšana un klimata pārmaiņas (vētras, plūdi, piekrastes erozijas draudi)

Pašvaldības attīstības iespējas:

Ražošana, lauksaimniecība:

- *Attīstīt maza mēroga vidi nepiesārņojošu ražošanu ar augtu pievienotu vērtību,*
- *Dažādot lauksaimniecību,*
- *Attīstīt jaunas ekonomikas nozares,*
- *Izveidot industriālās zonas ražošanas attīstībai novadā.*

Tūrisms:

- *Attīstīt tūrisma pakalpojumus pie esošajām tūristu mītnēm un attīstīt papildus pakalpojumu (veikals, ēdināšana, sadzīves pakalpojumu serviss), kā arī nodrošināt nepieciešamo informāciju un norādes uz tūrisma objektiem un tūrismam nozīmīgām vietām,*
- *Veidot dabas tūrisma (izziņas takas, putnu vērošana u.c.) piedāvājumu dabas parkos un ap Liepājas ezeru, kā arī ĪADT,*
- *Izmantot jūras piekrasti ūdens tūrisma piedāvājuma veidošanai,*
- *Izmantot zvejniecības tradīcijas kā tūrisma produktu,*
- *Izmantot tautas tērpu kā tūrisma ikonu,*
- *Organizēt mērķtiecīgu un pārdomātu novada tūrisma mārketingu,*
- *Veidot vienotu tūrisma mārketingu ar Liepāju.*

III. VIDE UN INFRASTRUKTŪRA

Novada vide

Nīcas novads atrodas Latvijas dienvidrietumos, Baltijas jūras austrumu krastā. Tajā atrodas Latvijas Rietumu tālākais punkts – Bernātu rags. Novada kopējā teritorija ir 35,1 tūkst. ha. Novads robežojas ar Grobiņas un Rucavas novadiem un Liepājas pilsētu.

Novadā ir deviņi ciemi - Nīca, Grīnvalti, Pērkone, Bernāti, Jūrmalciems, Klampju ciems, Kalnišķi, Rude un Otaņķi. Novada administratīvais centrs ir Nīca, kas atrodas 22 km no Liepājas.

Lielāko daļu novada teritorijas aizņem meži - 45% no kopējās teritorijas. No tiem aptuveni 60% ir skuju koku meži un 40% lapu koku meži. Ap 60% no visiem pagasta mežiem ir vidēja vecuma audzes, 30% - jaunaudzes, bet 10% - vecas audzes. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 34% no novada teritorijas.

Novadā nav nozīmīgu derīgo izrakteņu. Aktuāls jautājums ir pazemes ogļūdeņražu iegulu izpēte un iespējamā ieguve.

Augsne

Nīcas novads atrodas Piejūras zemienes Bārtavas līdzenumā. Līdzenā reljefa dēļ novada ziemeļrietumu daļā ir slikta virszemes notece (dabiskā drenāža), kas sekmē pārpurvošanās procesus, teritorijai raksturīgas zemo un pārejas purvu zemes.

Teritorijai raksturīgi zemie un pārejas tipa purvi. Novada teritorijā kopumā visizplatītākās ir zemo purvu kūdraugsnes, kuras intensīvi izmanto lauksaimniecībā. Tās izmanto kā aramzemes, pļavas un ganības, uz tām atrodas arī meži un krūmāji. Diezgan plašās teritorijās gar Liepājas un Papes ezeriem un Bārtas upi veidojas palieņu augsnes. Drenētajās platībās palieņu augsnēs pamatā tiek audzēti graudaugi un dārzeņi. Daļā no novada teritorijas veidojas velēnu gleja un podzolētā gleja augsnes - tās veidojas vietās, kur ir slikta dabiskā drenāža.

Smilšu augsnēs gar jūras krastu ir izteikta vēja erozija. Par to liecina daudzie, mazie zemes gabaliņi, kurus vietējie sauc par „pūstiem". Šie zemes gabaliņi savā laikā tika ar rokām atrakti un attīrīti no sapūstajām jūras kāpu baltajām smiltīm. Tās tika noraktas un sabērtas zemes vaļņos ap zemes gabaliem. „Pūstu" zemes vēl joprojām var redzēt Jūrmalciemā un Pērkonē. Piekrastē vienīgais un efektīgākais augsnes ielabošanas veids ir tās mēslošana ar jūras aļģēm.

20.gs. otrajā pusē daļa no pašreizējās Nīcas novada teritorijas tika meliorēta un izveidota polderu sistēma, bet daļa no Bārtas upes un Liepājas ezera krasta – iedambētas, lai nodrošinātos pret iespējamiem plūdiem.

Nīcas novada dienvidu daļā, starp Klaipēdas šoseju un Papes ezeru, augsnes kļūst nabadzīgākas. Te pārsvarā veidojas podzolētās gleja un velēnu gleja augsnes uz smilts cilmiežiem. Šīs augsnes atbilst 7. līdz 9. augšņu novērtējuma klasei.

Nedaudz auglīgākas augsnes Nīcas novada dienvidu daļā izveidojušās uz ziemeļiem no Papes ezera. Te sastopamas ezera sanešu augsnes uz smilšmāla cilmiežiem un zemo purvu augsnēm.

Nīcas novadā atrodas divas piesārņotas vietas - Otaņķu mežniecības noliktava „Oškalni", kurā novērojams grunts piesārņojums ar DDT pulveri, un DUS pie Rukšu fermas, kur novērojams grunts piesārņojums koncentrētā veidā ar naftas produktiem -, kā arī četras potenciāli piesārņotas vietas: SIA Nīca - 1 - noslēgta cikla cūku komplekss, SIA Nīckrasti - ferma intensīvai mājputnu audzēšanai, SIA Nīcas Rukši - cūku komplekss, SIA Zālītes – lopkautuve.

Ūdens

Nīcas novads ir bagāts ar ūdeņiem. Tas robežojas ar jūru (24 km pludmale). Lielākās ūdenskrātuves novadā ir Liepājas ezers, Papes ezers, Bārtas upe, Toseles upe, Ječupe un Otaņķes upe. Ūdens ekoloģiskā kvalitāte novadā dažādās ūdenskrātuvēs ir atšķirīga – piemēram, Papes ezerā, Otaņķu un Bārtas upēs ūdens ekoloģiskā kvalitāte vērtējama kā laba, turpretī Liepājas ezera ūdens kvalitāte novērtējama kā slikta.

Gaiss

Gaisa kvalitāte Latvijā kopumā vērtējama kā laba. Būtiskākais transporta piesārņojuma avots Nīcas novadā ir ziemeļu - dienvidu virzienā teritoriju šķērsojošie transporta koridori (autoceļš A-11 Nīca – Lietuvas robeža (Rucava) un V1222 - Nīca – Otaņķi - Grobiņa). Nozīmīgākie stacionārie gaisa piesārņojuma un smaku emisijas avoti ir fermas intensīvai cūku audzēšanai SIA „Nīcas rukši" un SIA „Nīca – 1", ferma intensīvai mājputnu audzēšanai SIA „Nīckrasti" (A kategorijas piesārņojošās darbības). Papildus jāmin arī B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju turētāji, kuru darbības rezultāta var rasties gaisa piesārņojošo vielu un smaku emisijas, piemēram, SIA „Piejūra" zivju konservēšanas ražotne.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Nīcas novadam ir raksturīga ievērojama dabas apstākļu daudzveidība - atklāta jūra, smilšaina jūras pludmale, kāpas un kāpu biotopi, lagūnas tipa ezeri, pārpurvotas teritorijas, ezeriem aizaugot, nosusinātas lauksaimniecības zemes, polderi, kanāli, mazo upju tīkls, mežu masīvi. Nīcas novads ir bagāts ar dabas apstākļu daudzveidību, un ievērojamas platības ir rezervētas arī teritorijām, kur maksimāli samazināta cilvēka ietekme (liegumu un lielā mērā dabas parku teritorijas).

Nīcas novadā ietilpst piecas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā Natura 2000:

- **Dabas liegums „Liepājas ezers”**. Tā platība ir 4544 ha. Aizsargājamā teritorija izveidota, lai saglabātu vismaz 6 Latvijas un 8 Eiropas nozīmes aizsargājamos biotopus, vismaz 46 Latvijas līmenī un 34 ES līmenī īpaši aizsargājamas putnu sugas, 6 – Latvijas un 2 – ES līmenī aizsargājamas zivju, 6 – Latvijas un 3 ES līmenī aizsargājamas zīdītāju, 4 – Latvijas un 3 ES līmenī aizsargājamas bezmugurkaulnieku un vismaz 33 aizsargājamo augu sugas. Teritorijai 2008. gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, pieņemti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi Nr. 5, 03.01.2013.).
- **Dabas liegums „Rucavas īvju audze”**. Tas izveidots ar mērķi saglabāt parasto īvi *Taxus baccata* tās dabiskajā augšanas vietā. Teritorijas platība ir 206 ha. Teritorijai 2005. gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, nav pieņemti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
- **Dabas liegums „Ječu purvs”**. Tā platība ir 282 ha, tas ir dibināts 2004. gadā kaļķaino zāļu purvu aizsardzībai. Ječu purvs ir viens no četriem lielākajiem kaļķainajiem zāļu purviem Latvijā. Teritorijai nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns, nav pieņemti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
- **Dabas parks „Pape”**. Dibināts, lai aizsargātu ligzdojošos un caurceļojošos putnus. Parka platība ir 10 853 ha. Teritorijai 2007. gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, pieņemti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi Nr. 706, 20.09.2011.).
- **Dabas parks „Bernāti”**. Tā platība ir 725 ha. Teritorija veidota jūrmalas biotopu un retu augu un dzīvnieku aizsardzībai. Teritorijai nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns, pieņemti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi Nr. 273, 08.04.2004.). No dabas aizsardzības pārvaldības un novada attīstības viedokļa dabas aizsardzības plāna trūkums dabas parkam „Bernāti’’ ir ļoti negatīvs faktors, jo parka ziemeļu daļā pārklājas dabas aizsardzības un sabiedrībai nozīmīgas rekreācijas intereses, kā arī naftas produktu ieguves un izpētes intereses.

Ainavas

Nīcas novada teritoriju skar reģionālas nozīmes ainavu teritorijas - „Vārtājas – Bārtas ielejas ainava” un „Liepājas ezeraines ainava”, kā arī Papes ezeraines ainava un Baltijas jūras piekrastes ainava.

Vārtājas – Bārtas ielejas ainavu kopumā veido divi atšķirīgi ainavu tipi, no kuriem uz Nīcas novada teritoriju attiecas tikai Bārtas upes ielejas ainava. Tās krastus klāj galvenokārt priežu meži. Ielejai ir liela estētiskā un ekoloģiskā vērtība (nozīmīga lašupe). Bārtas ielejas ainavu telpas vizuālo vērtību nosaka izteiksmīgā ieleja un priežu meži ielejas krastos. Ainavas degradējošie faktori ir ar sadzīves atkritumiem vietām piesārņotā Bārtas ieleja un nesakoptās viensētas.

Liepājas ezeraines ainavas centrālais elements ir Liepājas ezers, kas ir lagūnas tipa ezers. Lielākajā ezera daļā krasti ir lēzeni un pārpurvoti. Ezeram ir liela nozīme putnu ligzdošanā un migrācijā. Pašreiz ezeram ir liela ekoloģiskā vērtība. Ezera krastos ir vairākas atpūtas vietas. Ezera dienvidu galā ir vairāki polderi. Ezeram ir slikta sasniedzamība un arī saskatāmība vērtējama ļoti zemu. To nosaka ap ezeru (ezera tiešā tuvumā) relatīvi slikti attīstītais ceļu tīkls. Šobrīd ezers galvenokārt tiek izmantots zvejniecībā un relatīvi maz tūrismā. Perspektīvā vēlams palielināt tā nozīmi tūrismā. Ainavu degradējošie faktori ir ezera krastu pārpurvošanās un aizaugšana ar krūmiem, kā arī ezera ziemeļu daļas piesārņojums.

Papes ezeraines ainava. Ainavas vērtību nosaka Papes ezers. Ezeram ir augsta ekoloģiskā un estētiskā vērtība. Ezeram ir liela nozīme putnu ligzdošanā un migrācijā.

Savukārt Baltijas jūras piekrastes ainavai ir augsta estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība. Piekrastes ainavu veido pludmale, kāpas, priežu meži, stāvkrasti, ūdens klajs un ciemi. Ainavas estētisko vērtību nosaka vizuāli augstvērtīgie tuvie un tālie skati, kas paveras no krasta uz jūru un pludmali, priežu meži un kāpu reljefs, un starp kāpām izvietojušās ēkas. Liela kultūrvēsturiskā vērtība ir piejūras ciemu vēsturiskajai apbūvei Bernātos un Jūrmalciemā, kā arī apmežotajām ceļojošām kāpām un īpatnējam cilvēku veidotajam kāpu reljefam Jūrmalciemā.

Kultūrvēsturiskie objekti

Saskaņā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas datiem[16] (uz 2013. gada jūliju), Nīcas novada teritorijā ir seši valsts un trīs vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.

1) Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis – Zvejnieku sēta „Šķilas"
2) Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis – Bātupšķu akmens – kulta vieta
3) Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis – Ezerskolas Upurakmens – kulta vieta
4) Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis – Zemnieku sēta „Dirnēnu Piķeļi"
5) Valsts nozīmes industriālais piemineklis – Otaņķu vējdzirnavas
6) Vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis – Graviņu akmens un liepa – kulta vieta
7) Vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis Vanagkalns – viduslaiku kapsēta
8) Valsts nozīmes mākslas piemineklis – Kristāmtrauks, Nīcas Muitnieku luterāņu baznīcā;
9) Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis – Nīcas Dižās muižas klēts, 18.gs., Nīcas pagasta Nīcā, „Nīcas klēts".

Novada teritorijā ir arī vairāki citi nozīmīgi kultūrvēsturiski objekti. To stāvoklis un sakoptība tiek regulāri apsekoti, iespēju robežās periodiski veikti uzturēšanas pasākumi. Par nozīmīgiem kultūrvēsturiskiem objektiem atzīstamas arī vairākas novada kapsētas, kurās saglabājušies vērtīgi kapu mākslas pieminekļi.

[16] www.mantojums.lv

Nekustamais īpašums

Zemes izmantošana

Pēc Valsts zemes dienesta datiem, uz 2013. gada 1. janvāri Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – NĪVK IS) reģistrētā Nīcas teritorijas platība ir 35 tūkst. ha. Lielāko daļu no šīs platības, sadalījumā pa zemes lietošanas veidiem (pēc zemes dabiskajām īpašībām) veido meži (49% Nīcas novada teritorijas) un lauksaimniecībā izmantojamā zeme (34%). Salīdzinājumam, NĪVK IS reģistrētie nekustamie īpašumi pēc to izmantošanas mērķa, kas ir pašvaldības vai valsts institūcijas noteikts un apstiprināts nekustamā īpašuma izmantošanas veids atbilstoši pašvaldības Teritorijas plānojumā atļautajai teritorijas izmantošanai, galvenokārt tiek izmantoti kā lauksaimniecības zeme – 17,1 tūkst. ha jeb 49%, mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – 13,9 ha jeb 39,7% un ūdens objektu zeme (t.sk. jūras piekrastes josla) – 2,8 tūkst. ha jeb 8%. Pēdējo četru gadu laikā (2009.-2012.g.) Nīcas novada teritorijas zemes izmantošanā mainījies lauksaimniecības un mežsaimniecības īpašumu sadalījums – lauksaimniecībā izmantotā zemes platība samazinājusies, savukārt mežsaimniecībā – palielinājusies (skat. grafiku).

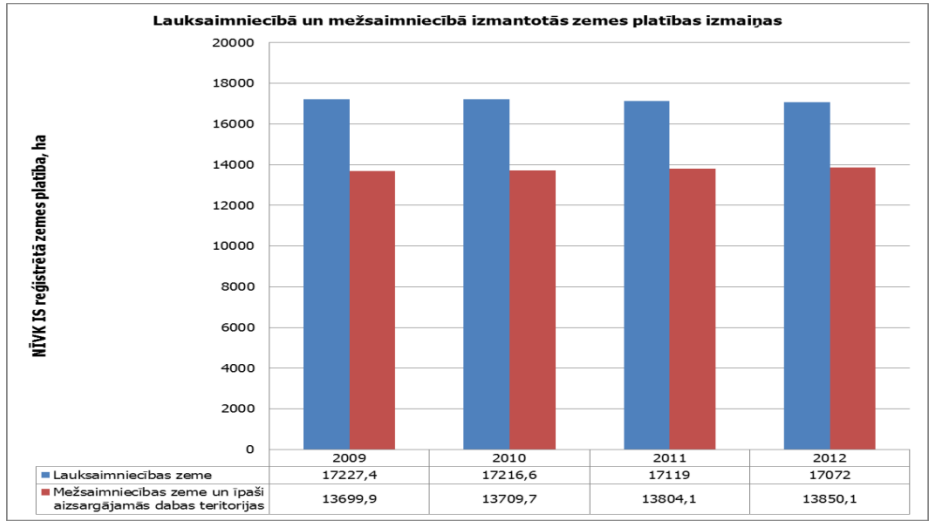

Avots: Valsts zemes dienests, NĪVK IS, 2009 - 2013

Kā norādīts izstrādes stadijā esošajā Nīcas novada teritorijas plānojumā 2013. – 2025. gadam, visa novada piekrastes un ciemu centra teritorijās esošās mežu, lauku (t.sk. dārzu un pļavu) un ūdeņu (jūra, upes, ezeri u.c.) zemes ir pakļautas salīdzinoši intensīvai izmantošanai (īpaši vasaras sezonā), tāpēc šo teritoriju izmantošanas un attīstības nosacījumiem jākalpo līdzsvarotai zemes plānotajai izmantošanai vides aizsardzības, rekreācijas un saimnieciskās darbības mērķiem. Būtiska un perspektīvā saglabājama nekustamā īpašuma izmantošana, kas veido Nīcas novadā esošo ciemu struktūru un ainavas, ir tās raksturīgā viensētu apbūve un plašo lauku teritorijas.

Izstrādes stadijā esošie Nīcas novada teritorijas plānojuma 2013. –2025. gadam teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi paredz saglabāt esošo reljefu un dabas vērtības novada teritorijā. Īpaša nozīme jāpievērš Baltijas jūras piekrastē esošajai kāpu joslai, mežiem un lauksaimniecības zemēm, saglabājot šīs teritorijas kā kvalitatīvas un pievilcīgas dzīves vides nodrošinātājus novada esošajiem un potenciālajiem iedzīvotājiem. Izbūvēto lauksaimniecības polderu teritorijas noteiktas kā riska teritorijas, maksimāli ierobežojot jaunas apbūves attīstību.

Zemes īpašnieki

Aplūkojot Nīcas novada zemes sadalījumu pēc īpašnieka statusa, var secināt, ka visvairāk zemes ir fizisko personu īpašumā – 43,9% (15,4 tūkst. ha). Otrs lielākais novada zemes īpašnieks ir valsts un valsts institūcijas, kuru īpašumā ir 19,3% zemes, bet kopā ar valstij piekritīgo zemi nekustamais īpašums veido 12,6 tūkst. ha zemes, kas ir gandrīz 36% no zemes īpašumiem. Pašvaldības īpašumā esošā un pašvaldībai piekritīgā zeme Nīcas novadā veido salīdzinoši nelielu nekustamā īpašuma daļu – 4,6%. Pārējās Nīcas novada zemes sadalījums pēc īpašuma statusa ir juridisku personu īpašumā esošā zeme (6%), zeme zem publiskajiem ūdeņiem (8,5%), jaukta statusa kopīpašumā un fizisku personu lietošanā esošā zeme (katra mazāk par 1%).

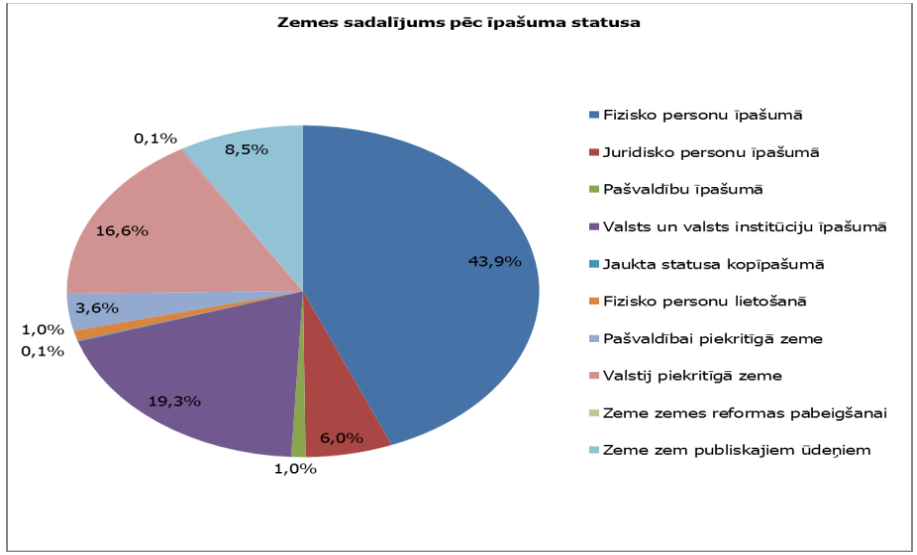

Avots: Valsts zemes dienests, NĪVK IS, 2013

Zemes, kura pēc lietošanas mērķa un saskaņā ar Teritorijas plānojumu ir paredzēta lauksaimniecībai, īpašnieki un lietotāji galvenokārt ir fiziskas personas, veidojot 85,5% no lauksaimniecībā lietojamās zemes īpašniekiem Nīcas novadā. 9% lauksaimniecības zemes pieder juridiskām personām, bet pašvaldībai – tikai 2,8%. Savukārt mežsaimniecības un aizsargājamo dabas teritoriju zemes īpašumu statusa dalījums Nīcas novada teritorijā ir šāds: valsts īpašumā esošā un valstij piekritīgā daļa kopā veido 88,9% no mežu un aizsargājamo dabas teritoriju platības, fizisko un juridisko personu īpašumā ir līdzīga šī lietojuma veida zemes platība (attiecīgi 563 ha un 468 ha jeb 4% un 3,4%), bet pašvaldības īpašumā esošā un pašvaldībai piekritīgā mežsaimniecības un aizsargājamo dabas teritoriju zeme, kuras platība ir 423,7 ha, padara pašvaldību par 3% šīs zemes īpašnieci.

Ražošanas objektu apbūves zemes īpašnieki Nīcas novadā galvenokārt ir fiziskas un juridiskas personas (gandrīz 81%), savukārt pašvaldība ir trešais lielākais ražošanas objektu apbūves zemes īpašnieks – tās rīcībā ir 10,5 ha jeb 12% no ražošanas teritorijām paredzētās zemes. Jāpiebilst, ka lielākā daļa šīs zemes atrodas zem ēkām un pagalmiem – tātad jau tiek izmantota, kas norāda uz to, ka Nīcas novadā ir samērā maz neapbūvētu ražošanas objektiem paredzētu teritoriju, kur veidot jaunus ražošanas uzņēmumus. Teritorijas jaunu ražotņu izveidei apgrūtina novada ģeogrāfiskās īpašības - lielas teritorijas aizņem aizsargājamie dabas parki, daudz polderu, applūšanas zonas, putnu migrācijas, kā arī tas, ka iedzīvotāji nevēlas blakus dzīvojamām zonām ražošanas objektus, kas rada trokšņus un smakas.

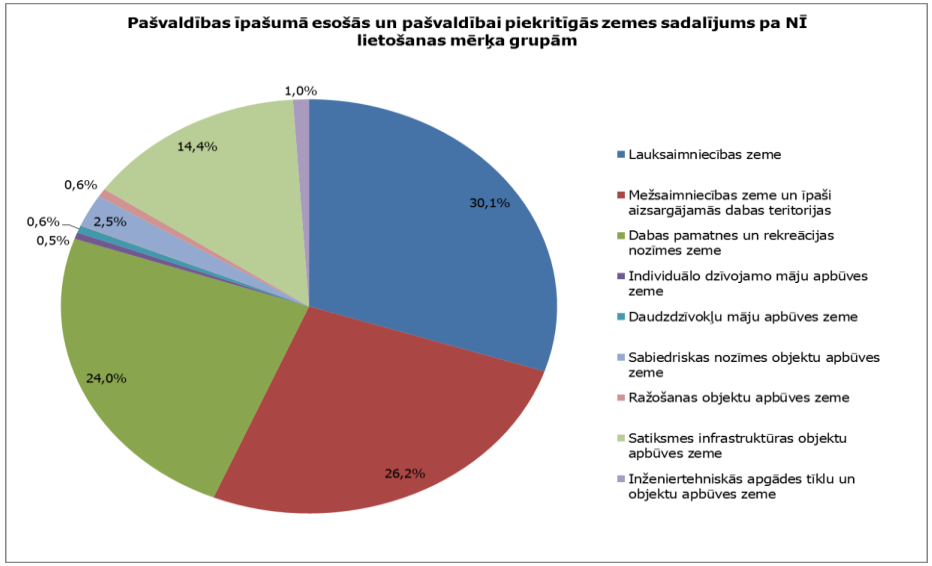

Avots: Valsts zemes dienests, NĪVK IS, 2013

Publisko ēku un teritoriju infrastruktūra

Nekustamā īpašuma struktūru novadā veido arī publiskā un privātā apbūve, kā arī publiskās teritorijas, no kurām īpaši būtiska loma Nīcas novada zemju apsaimniekošanā un izmantošanā ir pludmales teritorijām.

Publisko ēku infrastruktūra ietver valsts un pašvaldības pārvaldes iestādes, izglītības, veselības aizsardzības, kultūras iestādes, pastu, birojus, veikalus, kafejnīcas, sporta būves u.tml. (pēc Nīcas novada teritorijas plānojumā 2013. – 2015. gadam norādītajiem teritorijas izmantošanas veidiem). Pašvaldībai piederošo sabiedrisko ēku kvalitāti un sakoptību nodrošina pašvaldība, savukārt par privāto ēku sakoptību jārūpējas to īpašniekiem.

Nīcas novada domes administratīvās ēkas un tās apkārtnes kvalitāte vērtējama kā laba. Ceļi un laukums pie administratīvās ēkas ir noasfaltēti, ēkas tuvumā izvietoti soliņi, kā arī 2005. gadā nobruģēti vairāki gājēju celiņi. Projekta „Mana sociālā atbildība ietvaros" Nīcas novada domes

administratīvajā ēkā 2012. gada 7. novembrī tika atklāts lifts, kura ierīkošana uzlabojusi publiskās infrastruktūras pieejamību. Tomēr joprojām ir nepieciešamība pēc infrastruktūras kvalitātes vai pieejamības uzlabošanas pasākumiem arī citās publiskajās ēkās vai teritorijās, piemēram, ambulancē (iedzīvotāji norādījuši uz lifta nepieciešamību arī tur) un pludmales teritorijā.

Publiskās infrastruktūras kvalitāte un pieejamība ir priekšnoteikums iedzīvotāju skaita saglabāšanai un pieaugumam. Jau Nīcas pagasta attīstības programmā 2009. – 2015. gadam norādīts uz trūkumiem un risināmiem jautājumiem attiecībā uz piekrastes teritorijām jeb piekļuves vietām jūrai Nīcas novadā. Lielākoties piekļuves vietas ir izvietotas privātīpašumos, kur teritorijas plānojums paredz ievērot publiskās intereses un attīstīt sabiedrisko infrastruktūru, tomēr privātīpašumos esošo piekļuves vietu jūrai labiekārtošanu un attīstību kavē privātīpašnieku neieinteresētība un neskaidrības normatīvajā regulējumā – nav noteikta pašvaldību kompetence jūras telpiskajā plānošanā. Piekrastes teritorijā trūkst atpūtniekiem piemērotas infrastruktūras. Teritorijas plānojumā norādīts arī uz nepietiekami attīstītu glābšanas dienestiem nepieciešamo infrastruktūru un nepieciešamību pēc nobrauktuvēm operatīvajam transportam un personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Pašvaldības līmenī uzmanība būtu jāpievērš arī individuālās un daudzdzīvokļu apbūves kvalitātei, jo gan to infrastruktūras, gan apkārtnes (apstādījumu u.tml.) kvalitāte un sakoptība veicina novada dzīves telpas attīstību un pievilcību gan tuvākās apkārtnes novadu un pilsētu iedzīvotāju, gan tūristu skatījumā.

Transports un transporta infrastruktūra

Novada sasniedzamība

Nīcas novada ģeogrāfiskais novietojums vērtējams kā ļoti labs, novads atrodas nacionālas nozīmes attīstības centra un vienas no lielākajām Latvijas pilsētām – Liepājas tiešā tuvumā, un brauciena laiks ar automašīnu no novada centra nepārsniedz 20 minūtes. Savukārt Lietuvā Nīcai tuvākās lielākās pilsētas ir Klaipēda un Palanga, kuras ar automašīnu iespējams sasniegt stundas laikā. Ņemot vērā, ka novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A11 - Liepāja – Lietuvas robeža (Rucava), kas ir nozīmīgs tranzīta ceļš, novada ekonomika jau šobrīd no autoceļa esamības iegūst daudz, pozitīva ietekme uz novada attīstību sagaidāma arī nākotnē.

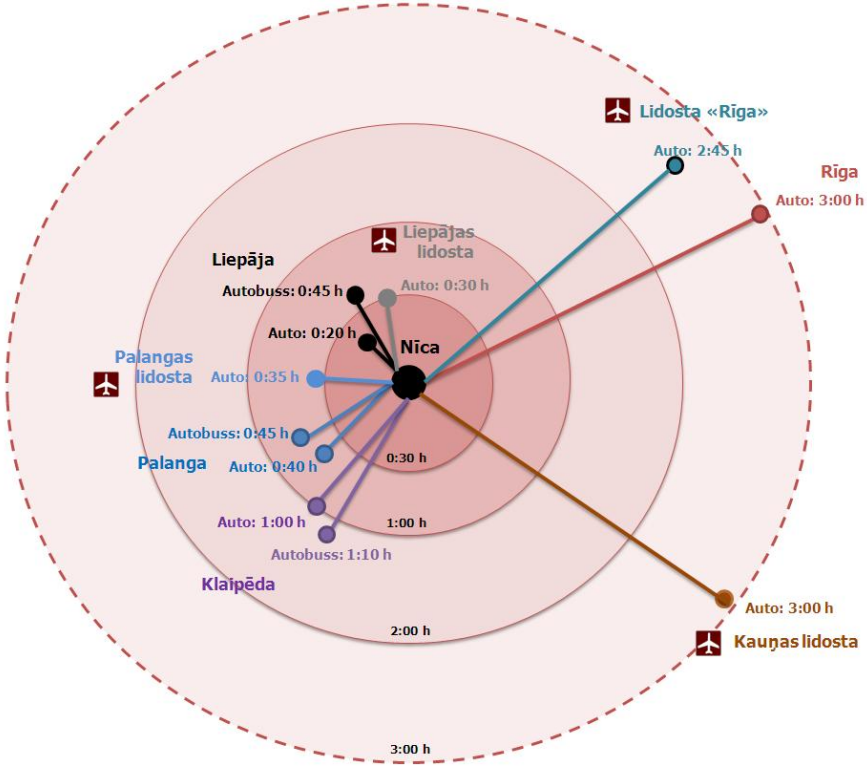

Avots: www.1188.lv, www.google.maps.com, 2014.gads

Nīcas novadam ir pieeja jūrai, netālu atrodas gan Liepājas, gan Palangas un Klaipēdas ostas, kas piedāvā jūras transporta iespējas – gan kravu, gan pasažieru pārvadājumiem. Novadam saprātīgā attālumā pieejamas arī četras lidostas: Liepājas un Palangas lidostas (pusstundas brauciena attālumā ar automašīnu), un Kauņas un Rīgas lidostas (trīs stundu brauciena attālumā ar automašīnu). Regulārā pasažieru satiksme nav pieejama no Liepājas lidostas, tā tika slēgta 2008.gadā.

Funkcionāli Nīcas novads iekļaujas Liepājas pilsētas funkcionālajā ietekmes zonā, jo Liepājas pilsēta pat no tālākās novadā apdzīvotās vietas ar automašīnu sasniedzama aptuveni pusstundas laikā.

Sabiedriskā transporta nodrošinājums

Būtisks iedzīvotāju mobilitātes priekšnosacījums ir sabiedriskā transporta pieejamība novadā. Sabiedriskā transporta pakalpojumus Nīcas novada teritorijā pamatā nodrošina Liepājas autobusu parks, visi sabiedriskā autobusa maršruti iekļaujas Lejaskurzemes reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā. Tieša, bez pārsēšanās, satiksme ir nodrošināta ar kaimiņu novadu centriem Grobiņu un Rucavu, kā arī nacionālas nozīmes attīstības centru Liepāju. No novada uz galvaspilsētu Rīgu ir iespējams nokļūt ar vienu pārsēšanos Liepājā, izmantojot reģionālā starppilsētu nozīmes autobusa vai starppilsētu vilciena satiksmi.

Sabiedriskā transporta nodrošinājums atšķirīgs dažādās novada apdzīvotās vietās.

Maršrutā Nīcas centrs - Liepāja 2014.gadā darba dienās tiek nodrošināti 20 reisi turp un 20 atpakaļ, tādējādi Nīcas, Bernātu, Pērkones un Grīnvaltu ciemiem tiek nodrošināti pilnvērtīgi sabiedriskā transporta pakalpojumi. Lai arī sabiedriskais transports tiek nodrošināts regulāri, problēma saistās ar tā lēno kustības grafiku, kā rezultātā daļa iedzīvotāju izvēlas pārvietoties ar personīgo automašīnu, kas nodrošina Liepājas sasniedzamību uz pusi ātrāk. Tāpat atsevišķi reisi nav pakārtoti strādājošo iedzīvotāju vajadzībām, piemēram, vakara un rīta stundās.

Arī Otaņķu un Rudes iedzīvotājiem maršrutā Otaņķi – Nīca – Liepāja sabiedriskais transports pieejams regulāri (deviņas reizes darba dienā uz un no Liepājas 2014.gadā), kopumā ceļā vienā virzienā sasniedzot aptuveni 50 minūtes. Turpretī maršrutā Otaņķi – Grobiņa – Liepāja Otaņķu

pagasta iedzīvotājiem pieejami divi reisi turp un atpakaļ dienā. No iedzīvotāju puses izskan vajadzība nodrošināt trīs reisus turp un atpakaļ šajā maršrutā.

Turpretī Kalnišķu ciema sasniedzamība vērtējama krietni sliktāk – Sasniegt Liepāju vai Rucavu Kalnišķu iedzīvotāji var trīs reizes dienā (turp un atpakaļ), no šosejas. Taču pret iedzīvotāju skaitu šāds reisa nodrošinājums uzskatāms par atbilstošu.

Visbeidzot, Kairu ciems un Jūrmalciems ar sabiedrisko transportu nav sasniedzams vispār, šo apdzīvoto vietu iedzīvotājiem vien pieejami skolēnu pārvadājumu pakalpojumi, kurus bez maksas var izmantot ne tikai skolēni, bet arī citi ciema iedzīvotāji. Ņemot vērā ierobežotās mobilitātes iespējas novada iedzīvotājiem, pašvaldība vasarās, kad nekursē skolēnu autobuss, nodrošina transportu reizi nedēļā no Jūrmalciema uz Nīcu un atpakaļ. Tāpat pozitīvi novērtējama pašvaldības iniciatīva nodrošināt bezmaksas transportu iedzīvotājiem uz un no lielākajiem kultūras un sporta pasākumiem Nīcā un Liepājā, kā arī sabiedrības iesaistes pašvaldības darbā pasākumiem.

Būtiskākās problēmas sabiedriskā transporta jomā ir minētā sabiedriskā transporta nepieejamība maršrutā Nīca – Jūrmalciems, sliktā tehniskā stāvoklī esoša pieturvietu infrastruktūra (neappļautas pieturvietas u.tml.), sabiedriskā transporta pieejamības problēmas vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, atsevišķu reisu neatbilstība iedzīvotāju vajadzībām, kā arī nepietiekamas (mazās) ietilpības autobusi atsevišķos maršrutos, piemēram, uz Otaņķiem.

Transporta infrastruktūras kvalitāte

Valsts autoceļi. Nīcas novadu šķērso vairāki valsts autoceļi, kopumā valsts autoceļu tīkls novadā vērtējams kā pietiekams. Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A11 - Liepāja–Lietuvas robeža (Rucava), kas noteikts arī kā TEN-T tīkla autoceļš. Pēc Latvijas Valsts ceļu (turpmāk tekstā – LVC) datiem par 2013.gadu, šī autoceļa satiksmes intensitāte Nīcas novada robežās bijusi vidēji 3739 automašīnas diennaktī, no kurām 11% ir kravas automašīnas. Salīdzinot ar citiem valsts galvenajiem autoceļiem, Nīcu šķērsojošā autoceļa A11 intensitāte vērtējama kā krietni mazāka. Novadu šķērso arī vairāki valsts pirmās un otrās šķiras autoceļi – lielākoties ar grants segumu. Kopumā valsts autoceļu stāvoklis novadā vērtējams kā slikts, t.sk. arī autoceļš A11, pēc LVC datiem, novērtēts kā sliktā stāvoklī esošs. Tāpat aktuāls problēmjautājums ir neappļautās ceļmalas.

Pašvaldības autoceļi. Nīcas pašvaldības īpašumā esošo autoceļu kopgarums, pēc 2013.gada informācijas, ir 186,54 km, no kuriem 86,4% ir autoceļi ar grants segumu, 3,2% - ar asfalta segumu un 10,4% bez seguma. Pašvaldība veic ceļu greiderēšanu un ceļmalu appļaušanu, tāpat regulāri tiek veikta grāvju attīrīšana no apauguma – krūmiem un kokiem. Kā pozitīva uzteicama pašvaldības iniciatīva greiderēt arī servitūta ceļus ārkārtas situācijās.

Novadā nozīmīgākā problēma ir sliktā stāvoklī esošie (nolietojušies) autoceļi, īpaši grūti izbraucami tie kļūst pavasara un rudens mēnešos. Tikai aptuveni 2% no pašvaldības autoceļiem novadā vērtējami kā labi. Tāpat aktuāls problēmjautājums ir apgrūtinātā piekļuve pludmalei (piemēram, Jūrmalciemā, Bernātos) un informācijas norāžu trūkums ceļmalās.

Autoceļu infrastruktūras kvalitāte (gan valsts, gan pašvaldības) uzskatāma par būtisku priekšnoteikumu novada ekonomiskajai attīstībai un iedzīvotāju mobilitātei. Piemēram, sliktas kvalitātes autoceļš uz Jūrmalciemu kavē tūrisma attīstību tajā, atbaidot potenciālos tūristus. Tādēļ nākotnē novada ekonomiskās attīstības veicināšanā nepieciešamas investīcijas autoceļu kvalitātes uzlabošanai.

Ielas, stāvlaukumi un apgaismojums. Nīcas novada ielu kopgarums, pēc 2013.gada datiem, pašvaldībā veido 2,324 km, no kurām 10,8% ielu ir ar grants segumu, savukārt 89,2% ir ar asfalta segumu. Ielu kvalitāte novērtējama kā drīzāk neapmierinoša.

Tāpat novadā trūkst autostāvvietu un specializētu nobrauktuvju novada pludmalēs, kas kavē tūrisma attīstību. Tādēļ perspektīvā nepieciešama to ierīkošana.

Nīcas novada centrā ir nodrošināts publiskās ārtelpas apgaismojums lielākajā daļā ielu un laukumu. Apgaismojums ir uzstādīts arī Rudes un Grīnvaltu ciemos, taču Grīnvaltos apgaismojuma sistēma ir novecojusi, nepieciešama tā rekonstrukcija. Turpretī mazākos novada ciemos, kā Klampju ciemā, Pērkonē un Kalnišķos, publiskās ārtelpas apgaismojums nav nodrošināts vispār, kas tādējādi apdraud iedzīvotāju fizisko drošību un palielina nelaimes gadījumu risku diennakts tumšajā laikā. Perspektīvā nepieciešams uzstādīt apgaismojumu pie ciemu sabiedriskajiem centriem, kā arī dzīvojamo māju rajoniem, kā tas ir izdarīts pie Jūrmalciema sabiedriskā centra.

Kopumā pašvaldības autoceļu un ielu uzturēšanai izlietotie līdzekļi ik gadu nedaudz samazinās. 2013.gadā tie bija 72 tūkst. euro (50,7 tūkst. Ls).

Tilti. Nīcas novadā ir 24 tilti, no kuriem 21 tilts ir pašvaldības īpašumā. Pašvaldības tiltu kopgarums ir 416,3 m ar kopējo brauktuvju laukumu 3126,9 m^2. Tilti kopumā raksturojami kā neapmierinošā stāvoklī esoši, nepieciešama to rekonstrukcija.

Domājot par ūdens transporta attīstību novadā nepieciešama Jūrmalciemā esošā mola rekonstrukcija, t.sk. paplašināšana, tādējādi veicinot gan zvejniecības attīstību, gan tūrisma un pasažieru pārvadājumu pa ūdeni attīstību novadā.

Veloceliņi. Ņemot vērā Nīcas novada vienu no ekonomiskajām specializācijām – tūrismu, kā arī aktīvai atpūtai pievilcīgo dabas vidi, novadā nozīmīga ir veloceliņu infrastruktūras attīstība. Šī brīža nozīmīgākā problēma ir veloceliņu trūkums novadā, tādēļ velosipēdisti izmanto maģistrālo autoceļu vai sliktā stāvoklī esošos grants autoceļus, lai pārvietotos pa novadu. Tas savukārt rada draudus satiksmes drošībai un velosipēdistu veselībai. Visbiežāk velosipēdisti izmanto maršrutus starp Nīcu – Bernātiem - Liepāju, kā arī starp Rudi, Nīcu un Jūrmalciemu.

Novada iedzīvotāju ikdienas vajadzībām būtiska ir veloceliņu izbūve gar A11 autoceļu – virzienā no Liepājas uz Nīcu un Kalnišķiem, kā arī veloceliņš gar autoceļu V1231 – Klampji – Jūrmalciems. Augstākā prioritāte būtu nodrošināt drošu pārvietošanos velosipēdistiem maršrutā Liepāja – Bernāti. Tālākā perspektīvā savukārt novadā attīstāms veloceliņš maršrutā Grobiņas novads – Otaņķi - Rude – Nīca, kā arī veloceliņš gan jūru, savienojot Liepāju, Bernātus, Jūrmalciemu un Klaipēdu, tādējādi nodrošinot tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem ceļošanas iespējas gan jūras piekrasti.

Nozīmīgākie pašvaldības paveiktie darbi novada transporta infrastruktūras uzlabošanā ir „Velotūrisma attīstība pierobežas reģionā" (2011.gads), „Ceļa posma rekonstrukcija Nīcas novada Bernātos zivsaimniecības attīstībai nozīmīgā teritorijā" (2012.gads). Savukārt kā nozīmīgākos plānotos projektus 2013.gadā var minēt autoceļa posma „Zivju kūpinātava – mols" rekonstrukciju Jūrmalciemā, autoceļa posma "Klaipi- Mežmaļi" rekonstrukciju Otaņķu pagastā.

Savukārt tālākā **perspektīvā** pašvaldībā nepieciešama autoceļu rekonstrukcija vairākos posmos, kur esošais segums ir nolietojies. Kā prioritārākie valsts līmeņa projekti no pašvaldības viedokļa ir autoceļa A11 rekonstrukcija, autoceļa V1222 - Nīca-Otaņķi-Grobiņa (20km) asfalta seguma izbūve, autoceļa V1231 posma A11-Jūrmalciems (7,70km) asfalta seguma izbūve un autoceļa V1232 posma Skatre - Rolavi (3,24km) asfalta seguma izbūve, kā arī investīcijas nozīmīgākajos pašvaldības autoceļu posmos.

Savukārt tūrisma vajadzībām nepieciešama ceļa pie Papes ezera rekonstrukcija, zvejnieku laivu piestātņu rekonstrukcija un jaunu laivu bāzu izveide, specializētu transporta nobrauktuvju izveide Bernātos, Jūrmalciemā u.c. vietās pie jūras, stāvlaukumu ierīkošana Bernātos un Grīnvaltos, kā arī gājēju pastaigu tilta izbūve Baltijas jūrā.

Inženiertehniskā infrastruktūra un komunālie pakalpojumi

Ūdenssaimniecība

Nīcas pagasts

Nīcas pagasta centrā dzeramā ūdens apgādes tīklu garums ir 2364 m, no tiem rekonstruēto trašu kopgarums – 1770 m, savukārt kanalizācijas tīklu garums ir 2625 m, no tiem rekonstruēti – 1662 m un spiedvads 477 m. Grīnvaltos dzeramā ūdens apgādes tīklu garums ir 500m un tikpat kanalizācijas tīklu garums. Lokālā centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma darbojas Nīcas ciemā. Ar centralizēto ūdensapgādi tiek nodrošināti apmēram 12% iedzīvotāju, 100% pašvaldības iestāžu un 21% komersantu. Kanalizācijas centralizētos pakalpojumus saņem apmēram 12,3% iedzīvotāju, 100% pašvaldības iestāžu un 22% komersantu. Nīcas pagastā daudzdzīvokļu mājās ir 350 ūdens pieslēgumi (2013.gads), kā arī sešas privātmājas ir ar ūdens plūsmas mērītājiem.

Iedzīvotāji, kuriem nav centralizētās ūdens apgādes, ūdeni iegūst pamatā no grodu akām un spicēm. Kopumā darbojas divi ūdensapgādes urbumi un viens ir neizmantots rezerves urbums.

Kanalizācijas tīklam nepievienotās mājsaimniecības pašas organizē notekūdeņu savākšanu un izvešanu.

Dzeramā ūdens kvalitāti uzrauga V/A „Sabiedrības veselības aģentūra" Liepājas filiāle. Mikrobioloģiskie un higiēniskie rādītāji kopumā atbilst pieļaujamām normām (saskaņā ar LR MK noteikumiem Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība").

Saskaņā ar LR likumu „Aizsargjoslu likumu", ūdens ņemšanas vietām „Centrs" un „Grīnvalti" ir izveidota aizsargjosla, kuras robežas fiziskajā vidē iezīmē nožogojums. Nīcas pagasta ūdensapgādes sistēmai „Centrs" tiek izmantots Jonišķu–Akmenes ūdens horizontā esošais urbums, kā rezerve - karbona ūdens horizontā esošs urbums.

Pagastā ir BIO-100 attīrīšanas iekārtas ar diviem bio nosēddīķiem. Saskaņojot ar Valsts vides dienesta Liepājas reģionālo vides pārvaldi, dūņu iestrādi veic lauksaimniecības zemēs.

Grīnvaltu ciemā nav attīrīšanas iekārtu, kas rada vides piesārņošanas risku. Grīnvaltu ciemā nav ūdens un notekūdeņu uzskaites sistēmas, nav arī vajadzīgās un prasībām atbilstošas ūdens ieguves urbuma dokumentācijas.

Lai ievērojami uzlabotu ūdenssaimniecības infrastruktūras stāvokli, 2010. - 2011. gados Nīcas novada pašvaldība īstenoja vērienīgu Eiropas Savienības fonda projektu „Nīcas pagasta Nīcas ciema ūdenssaimniecības attīstība", kura ietvaros tika veikta Nīcas ūdenstorņa, sūkņu un attīrīšanas stacijas rekonstrukcija, kā arī rekonstruēti esošie un vietām arī no jauna izbūvēti ūdenspiegādes un kanalizācijas tīkli Nīcas ciema centrā.

Tomēr ir vairākas apdzīvotās vietas, kur vēl joprojām saglabājas neapmierinoša situācija ar dzeramo ūdeni, piemēram, Jūrmalciemā, Grīnvaltos un Kalnišķos, jo ir paaugstināts dzelzs saturs ūdenī.

Otaņku pagasts

Otaņkos dzeramā ūdens apgāde no dabas resursu viedokļa iespējama no vairākiem ūdens kompleksiem, lai arī šobrīd tie visi netiek izmantoti. Otaņku pagasta teritorijā atrodas arī vairākas ūdensguves vietas, kas nodrošina dzeramā ūdens piegādi Liepājas iedzīvotājiem un kuras apsaimnieko SIA „Liepājas ūdens". Kopumā Otaņkos Rudes ciemā uzskaitē ir divi ūdensapgādes urbumi.

Dzeramā ūdens apgādes tīklu garums – 4911 m, no tiem rekonstruēto trašu kopgarums – 560 m. Kanalizācijas tīklu garums – 2085 m, no tiem 415 m ir spiedvadi un 1670 m pašteces. Kopš 2005.gada pagastā ir uzstādītas un darbojas dzeramā ūdens atdzelžošanas iekārtas.

Otaņkos ar centralizēto ūdensapgādi tiek nodrošināti apmēram 33,5% iedzīvotāju (2013.gads). Rudes centrā dzīvo 330 iedzīvotāju un 92,12% no tiem ir nodrošināti ar ūdensapgādi. Kanalizācijas centralizētos pakalpojumus saņem apmēram 81,82% iedzīvotāju un 33% komersantu. Iedzīvotāji, kuriem nav centralizētās ūdens apgādes, ūdeni iegūst pamatā no grodu akām un spicēm. Konservu ceham SIA "Orika", kas ir lielākais dzeramā ūdens lietotājs (4200 m^3 gadā), ir savas lokālās attīrīšanas iekārtas. Otaņku pagastā ir seši pieslēgumi daudzdzīvokļu mājām un uzstādīti 103 ūdensskaitītāju. Rudes ciemā ir 15 ūdens pieslēgumu privātmājām un visās ir ūdens mērītāji.

Jaunajās privātajās apbūvēs tiek veidoti arī dziļurbumi. Šo urbumu ekspluatācija un ūdens kvalitāte netiek kontrolēta.

Kanalizācijas un notekūdeņi tiek novadīti uz Otaņku pagasta notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, no kurienes pēc attīrīšanas, tiek novadīti uz polderu sistēmu. Notekūdeņu plūsma veidojas

pārsvarā no dzīvojamās apbūves teritorijas un pēc rakstura tie ir sadzīves notekūdeņi. Kanalizācijas tīklam nepievienotie iedzīvotāji paši organizē savu notekūdeņu savākšanu un izvešanu.

Otaņķu pagasta notekūdeņu attīrīšanas iekārtas izbūvētas divās kārtās - 1978.gadā izbūvētas COK 150 un 1985. – 1986. gadā rekonstrukcijas rezultātā pārveidotas par COK 400, BDA ar pieciem bioloģiskiem pēc attīrīšanas dīķiem, jo bija plānots turpināt daudzdzīvokļu māju celtniecību un sistēmai pieslēgt individuālo apbūvi. Šobrīd attīrīšanas iekārtas tiek izmantotas kā notekūdeņu mehāniskais nostādinātājs, kas strādā dabīgā aerācijas režīmā. Attīrīšanas ietaisēs trūkst plūsmas mērītāju, uzstādītais mehāniskais aerators COK(ā) nenodrošina ūdens piesātināšanu ar nepieciešamo skābekļa daudzumu. Papildus tam netiek nodrošināta aerācija pirmajā bioloģiskajā dīķī. Bioloģiskie dīķi tīrīti 1999.gadā, turklāt pavasaros izplūdes caurule no piektā bioloģiskā dīķa atrodas zem ūdens līmeņa.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu dzeramā ūdens un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu, nepieciešams veikt ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīklu rekonstrukciju.

Siltumapgāde

Siltumapgādes sistēma atbilst MK pieņemtajiem noteikumiem Nr. 1015 „Vides prasības mazo katlumāju apsaimniekošanai". Gan katlu mājai, kas nodrošina centralizēto siltumapgādi, gan individuālajām krāšņu apkurēm tiek izmantota koksne. Otaņķu pagastā nav katlu māju.

Centralizētā apkure tiek nodrošināta daudzdzīvokļu mājām un sabiedriskajām ēkām Nīcas centrā. 2003. un 2004.gadā Nīcas pagasta padome rekonstruēja siltumpiegādes maģistrālos vadus un siltummezglus ēkās.

Centralizētajai apkurei pieslēgto ēku siltumnoturība ir dažāda. Padomju laikos būvētajām ēkām tā pamatā ir neapmierinoša, nepieciešams veikt ēku energoefektivitātes nodrošināšanas pasākumus, ēku siltināšanu. Dzīvokļu mājās apkures izmaksas sadārdzina tukšie dzīvokļi.

2010.gadā tika pabeigts Eiropas Savienības fonda projekts „Otaņķu siltumapgādes rekonstrukcija" – zemes siltumsūkņu izbūve četrām pašvaldības ēkām.

Lai uzlabotu siltumapgādi novadā, nepieciešams izveidot daudzdzīvokļu mājām Rudes ciemā konteinertipa katlumājas, pakāpeniski pāriet uz siltumapgādi no alternatīviem atjaunojamajiem energoresursiem – piemēram, šķeldu vai granulām, kā arī rekonstruēt iekšējos siltumapgādes tīklus.

Atkritumu saimniecība

Nīcas novada pašvaldība organizē un kontrolē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu tās administratīvajā teritorijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem atkritumu apsaimniekošanas jomā, valsts un Liepājas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2008.-2013.gadam, kā arī Nīcas novada domes saistošajiem noteikumiem.

Nīcas novada administratīvajā teritorijā savāktie sadzīves atkritumi apglabājami CSA poligonā „Ķīvītes".

Pašvaldībai ir noslēgts līgums ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, kas nodrošina centralizētu sadzīves atkritumu savākšanu no pagasta iestādēm un daudzdzīvokļu mājām, kas ir pašvaldības komunālās un dzīvokļu saimniecības pārziņā. Iepirkumu konkursa NND 2011/22 rezultātā ar 2012.gada 1. jūniju Nīcas novadu apkalpo atkritumu apsaimniekotājs – SIA „L&T". Nīcas pagastā ar atkritumu apsaimniekotāju līgumus 2013.gadā noslēguši 255 klienti un 373 novada domes administrētie klienti. Otaņķu pagastā ir noslēgti 97 līgumi ar atkritumu apsaimniekotāju.

Iedzīvotāji Nīcas novadā atkritumus var šķirot speciāli izveidotos šķiroto atkritumu punktos. Šobrīd Nīcas novadā darbojas pieci šķirošanas punkti un drīzumā tiks izveidoti vēl astoņi šķirošanas punkti pa visu novadu. Novadā perspektīvā nepieciešama arī „zaļā" atkritumu punkta izveide dārzkopības atkritumu u.c. šķirošanai.

Tā kā ik pa laikam tiek atklātas nelegālas atkritumu izgāztuves pagasta mežos, var secināt, ka ne visas privātpersonas organizē atkritumu izvešanu legāli. Lai novadā nodrošinātu sabiedrisko kārtību un uzturētu sanitāro tīrību, ir izstrādāti un pieņemti pašvaldības saistošie noteikumi Nr.11 „Par sabiedrisko kārtību Nīcas novadā", kas nosaka arī atkritumu izvešanas kārtību un kontroli.

Nīcas novada teritorijā ir vairāki degradēti un nesakārtoti objekti, kuru īpašnieki nav nodrošinājuši īpašumu sakopšanu un uzturēšanu. Šie objekti nereti tiek pārvērsti par nelegālām atkritumu izgāztuvēm. Pašvaldības īpašumā esošās teritorijas regulāri tiek koptas, arī sezonu talkās. Nav izveidota mehānisma privātīpašumu vides kvalitātes prasību regulēšanai un kontrolei.

Lai sakārtotu vidi, nepieciešams ierīkot atkritumu nodošanas laukumu un ierīkot papildu atkritumu konteinerus īpaši atpūtas un pludmales zonās.

Elektroapgāde

Elektroenerģija Nīcas novada teritorijā tiek piegādāta, izmantojot A/S Latvenergo izveidotās inženierkomunikācijas un sniegtos pakalpojumus. Kopumā novads ir pietiekami nodrošināts ar elektroenerģiju, taču ir novecojusi energoapgādes sistēma – vairākās novada vietās ir traucēta elektroenerģijas piegāde un ir nepietiekamas jaudas, kas kavē uzņēmējdarbības attīstību novadā.

Esošās elektropārvades līnijas un ar tām saistītos objektus apsaimnieko Rietumu elektriskie tīkli.

Apjomīgu infrastruktūras objektus attīstību ierobežo nepietiekamas elektroenerģijas jaudas. Jaunu transformatoru un līniju izbūve vai nomaiņa ir pārāk dārgs investīciju objekts, taču nepieciešams.

Gāze

Novada teritorijā propāna – butāna gāzes piegādes punkti ir Nīcā (divi) un Rudē (viens), no kuriem vairāku daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji centralizēti saņem gāzi. Lielākā daļa iedzīvotāju sadzīves vajadzībām izmanto gāzi balonos, kuru tuvākais apmaiņas punkts ir SIA „Kings" DUS Nīcā un pie veikala Rudes ciemā.

Telekomunikācijas

Novadā ir pieejami stacionārā tālruņa pakalpojumi, ko nodrošina SIA „Lattelecom" un mobilo tālruņa pakalpojumi, ko nodrošina Latvijas Mobilais Telefons, TELE2 un BITE. Lai gan novadā ir salīdzinoši labs mobilo sakaru pārklājums, tomēr novadā ir apdzīvotas vietas, kurās mobilo sakaru pārklājums nav pieejams vai ir konstatēti bieži traucējumi (piemēram, pie Papes ezera, šosejas posmā starp Pērkoni un Bernātiem).

Internets

Interneta pieslēguma pakalpojumu nodrošina SIA „Lattelecom", SIA „Ostkom", vairāki bezvadu interneta pieslēguma pakalpojuma sniedzēji. Iedzīvotāji pauž viedokli, ka interneta izmaksas Jūrmalciemā un Kalnišķos ir augstas. Interneta brīvpieeja ir nodrošināta Jūrmalciema, Kalnišķu sabiedriskajos centros, Otaņķu tautas namā un Nīcas kultūras namā, kā arī Nīcas pagasta bibliotēkā un Tūrisma informācijas centrā.

Būtu nepieciešams nodrošināt optisko internetu ārpus Nīcas centra, kā arī vairāk vietu, kur būtu pieejams brīvpieejas internets.

Pasts

Novadā kopš 2008.gada ir divas pasta nodaļas – Nīcas centrā un Rudes ciemā (2013.gada dati). Pēc Pasta darbības optimizācijas mazās pasta nodaļas Kalnišķos, Bernātos un Jūrmalciemā darbību ir pārtraukušas. Pērkones ciema iedzīvotājus apkalpo Liepājas 16.pasta nodaļa. Pasts ir būtisks pakalpojums lauku iedzīvotāju ar zemām mobilitātes iespējām un bez pieejas modernajām informācijas tehnoloģijām. Ņemot vērā, ka novadā darbojas tikai viena pasta nodaļa Nīcas centrā, tas ir nepietiekami attālo ciemu iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai

Kapsētas

Nīcas pagastā 2013. gadā atrodas 17 kapsētas un viena kapliča ar saldētavu. Katrā kapsētā ir uzraugs, kas darbojas sabiedriskā kārtā. Uzraugi organizē un vada kapsētu darbību, sadarbojoties ar pašvaldību, kas līdzfinansē kapsētu pievadceļu uzturēšanu, atkritumu izvešanu u.c..

Otaņķu pagasta teritorijā ir sešas kapsētas: Zveju, Zvaņu, Pucu, Dorupes, Baidzeles, Šmēdnieku. Kapsētas ir sakoptas, iežogotas. Nevienā no kapsētām nav kapličas.

Novadā nav izveidota vienota kapsētu apsaimniekošanas, t.sk. uzskaites sistēma. Tāpēc šobrīd noris darbs pie pašvaldības saistošo noteikumu vienotai kapsētu apsaimniekošanai novadā izstrādes.

Par nozīmīgiem kultūrvēsturiskiem objektiem atzīstamas arī vairākas kapsētas, kurās saglabājušies vērtīgi kapu mākslas pieminekļi:

1) Ceriņu kapi (19.-20.gs);
2) Krūmu kapi (19.-20.gs);
3) Silenieku kapi (19.-20.gs.);
4) Pankoku kapi (20.gs.sāk.);
5) Verbeļu kapi (19.-20.gs.);
6) Virgas kapi (19.-20.gs.);
7) Baidzeles kapi (19.-20.gs.).

Kapsētu mākslas pieminekļi ir uzskatāmi par īpaši apdraudētiem no iespējamiem postījumiem vai zādzībām, kas saistītas ar krāsaino metālu ieguvi un objektu vēsturisko un antikvāro vērtību.

Dzīvnieku kapsētas ģeoloģisko apsvērumu dēļ nav un teritorijas plānojumā netiek paredzētas.

Kopsavilkums

Novada vide. Novada kopējā teritorija ir 35,1 tūkst. ha. Novadā ir deviņi ciemi – Nīca, Grīnvalti, Pērkone, Bernāti, Jūrmalciems, Klampju ciems, Kalnišķi, Rude un Otaņķi. Lielāko daļu – 45% – novada teritorijas aizņem meži. No tiem aptuveni 60% ir skuju koku meži un 40% lapu koku meži. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 34% no novada teritorijas.

Nīcas novadam ir raksturīga ievērojama dabas apstākļu daudzveidība – atklāta jūra, smilšaina jūras pludmale, kāpas un kāpu biotopi, lagūnas tipa ezeri, pārpurvotas teritorijas, ezeriem aizaugot, kā arī nosusinātas lauksaimniecības zemes, polderi, kanāli, mazo upju tīkls, mežu masīvi. Ievērojamas platības ir rezervētas teritorijām, kur maksimāli samazināta cilvēka ietekme. Nīcas novadā ir piecas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā Natura 2000. Novadā ir arī vairākas reģionālas nozīmes ainavu teritorijas un vairāki nozīmīgi kultūrvēsturiski objekti.

Nīcas novads ir bagāts ar ūdeņiem. Tas robežojas ar jūru; lielākās ūdenskrātuves novadā ir Liepājas ezers, Papes ezers, Bārtas upe, Toseles upe, Ječupe un Otaņķes upe. Līdzenā reljefa dēļ novada ziemeļrietumu daļā ir slikta virszemes notece (dabiskā drenāža), kas sekmē pārpurvošanās procesus. Teritorijai raksturīgi zemie un pārejas tipa purvi. Novada teritorijā kopumā visizplatītākās ir zemo purvu kūdraugsnes, kuras intensīvi izmanto lauksaimniecībā. Tās izmanto kā aramzemes, pļavas un ganības, uz tām atrodas arī meži un krūmāji. Gar jūras krastu izteikta ir augsnes vēja erozija, tāpēc, veicot saimniecisko darbību, jānodrošina augsnes preterozijas pasākumi.

Nekustamais īpašums. Nīcas novada zemes īpašnieki galvenokārt ir fiziskās personas – tiem pieder 44% novada zemes. Valsts un valsts institūcijām piederošā zeme (ieskaitot valstij piekritīgo zemi) veido 36%, bet pašvaldības īpašumā esošā un pašvaldībai piekritīgā zeme veido tikai 4,6% no visiem zemes īpašumiem. Pārējās Nīcas novada zemes sadalījums pēc īpašuma statusa ir juridisku personu īpašumā esošā zeme (6%), zeme zem publiskajiem ūdeņiem (8,5%), jaukta statusa kopīpašumā un fizisku personu lietošanā esošā zeme (katra mazāk par 1%).

Ražošanas objektu apbūves zemes īpašnieki Nīcas novadā galvenokārt ir fiziskas un juridiskas personas (gandrīz 81%), pašvaldība ir trešais lielākais ražošanas objektu apbūves zemes īpašnieks – tai pieder vien 12% no ražošanas teritorijām paredzētās zemes. Tādēļ pašvaldības rīcībā ir salīdzinoši maz zemes resursu rūpnieciskās ražošanas attīstībai. To papildus apgrūtina plašās aizsargājamo dabas parku un polderu teritorijas, applūšanas zonas, kā arī tas, ka iedzīvotāji nevēlas blakus dzīvojamām zonām ražošanas objektus, kas potenciāli rada trokšņus un smakas.

Publisko ēku un teritoriju infrastruktūra novadā kopumā ir labā kvalitātē, tomēr nepieciešami vairāki uzlabojumi – īpaši ēku un pludmaļu pieejamības nodrošināšanā. Piemēram, liftu un uzbrauktuvju izbūve, stāvlaukumu labiekārtošana vai ierīkošana un publiskā apgaismojuma palielināšana.

Transporta infrastruktūra. Nīcas novada ģeogrāfiskais stāvoklis novērtējams kā ļoti labs. Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A11-Liepāja – Lietuvas robeža (Rucava), kas nodrošina labu tā sasniedzamību ar Liepāju un tuvākajām Lietuvas pilsētām, kā arī citi valsts un pašvaldības autoceļi, veidojot labu ceļa tīklu.

Novadu šķērsojošie valsts un pašvaldības autoceļi kopumā novērtējami kā sliktā stāvoklī esoši un nolietojušies, īpaši grūti izbraucami tie kļūst pavasara un rudens mēnešos. Autoceļu attīstībai primāri nepieciešama autoceļa A11 rekonstrukcija, autoceļa V1222 - Nīca-Otaņķi-Grobiņa asfalta seguma izbūve un autoceļa V1231 posma Liepājas šoseja-Jūrmalciems asfalta seguma izbūve. Nepieciešama arī lielākās daļas pašvaldības autoceļu seguma rekonstrukcija vai asfalta segas izbūve posmos ar salīdzinoši augstu satiksmes intensitāti.

Pašvaldības īpašumā ir vairāki tilti un ielas, kas arī vērtējami kā neapmierinošā stāvoklī esoši. Tāpēc nepieciešama to rekonstrukcija. Novada ciemu centros arī jāuzlabo publiskās telpas apgaismojums.

Novadā šobrīd nav ierīkoti veloceliņi, tāpēc nākotnē nepieciešama veloceliņu infrastruktūras attīstība. Augstākā prioritāte ir nodrošināt drošu pārvietošanos velosipēdistiem maršrutā Nīca – Bernāti – Liepāja.

Sabiedriskā transporta pieejamība dažādās novada apdzīvotās vietās vērtējama atšķirīgi. Maršrutā Otaņķi–Nīca–Liepāja sabiedriskais transports pieejams regulāri, taču problēma ir tā lēnais kustības ātrums. Virzienā Kalnišķi–Nīca–Liepāja tiek nodrošināti trīs reisi dienā turp un atpakaļ. Savukārt Jūrmalciems ar sabiedrisko transportu nav sasniedzams. Jūrmalciema iedzīvotājiem pieejami vien skolēnu pārvadājumu pakalpojumi skolas laikā un speciāli organizēts pašvaldības transports vienu reizi nedēļā vasaras skolēnu brīvlaikā.

Inženiertehniskā infrastruktūra un komunālie pakalpojumi. Lai gan novadā kopumā ir sakārtota ūdenssaimniecība, vairākās apdzīvotās vietās joprojām ir saglabājusies neapmierinoša situācija ar dzeramo ūdeni (paaugstināts dzelzs saturs), piemēram, Jūrmalciemā, Grīnvaltos, Kalnišķos, Otaņķos, nav dziļurbumu. Lai nodrošinātu kvalitatīvu dzeramā ūdens un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu, nepieciešams veikt ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīklu rekonstrukciju un aktualizēt jaunu tīklu izbūvi.

Centralizētā siltumapgāde tiek nodrošināta daudzdzīvokļu mājām un sabiedriskajām ēkām Nīcas centrā. 2003. un 2004.gadā Nīcas pagasta padome rekonstruēja siltumpiegādes maģistrālos vadus un siltummezglus ēkās. Lai uzlabotu siltumapgādi novadā, nepieciešams izveidot daudzdzīvokļu mājām Rudes ciemā konteinertipa katlumājas, pakāpeniski pāriet uz siltumapgādi no alternatīviem atjaunojamajiem energoresursiem – piemēram, šķeldu vai granulām, kā arī rekonstruēt iekšējos siltumapgādes tīklus.

Nīcas novada administratīvajā teritorijā savāktie sadzīves atkritumi apglabājami CSA poligonā „Ķīvītes". Pašvaldībai ir noslēgts līgums ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, kas nodrošina centralizētu sadzīves atkritumu savākšanu no pagasta iestādēm un daudzdzīvokļu mājām, kas ir pašvaldības komunālās un dzīvokļu saimniecības pārziņā. Nīcas pagastā līgumus ar atkritumu apsaimniekotāju noslēguši 255 klienti un 373 novada domes administrētie klienti. Otaņķu pagastā ir noslēgti 97 līgumi ar atkritumu apsaimniekotāju. Iedzīvotāji Nīcas novadā atkritumus var šķirot speciāli izveidotos šķiroto atkritumu punktos. Nepieciešams arī ierīkot atkritumu nodošanas laukumu un papildu atkritumu konteinerus, īpaši atpūtas zonās.

Elektroenerģija Nīcas novada teritorijā tiek piegādāta, izmantojot AS „Latvenergo" izveidotās inženierkomunikācijas un sniegtos pakalpojumus. Kopumā novads ir pietiekami nodrošināts ar elektroenerģiju, taču ir novecojusi energoapgādes sistēma – vairākās novada vietās ir traucēta elektroenerģijas piegāde un ir nepietiekamas jaudas, kas kavē uzņēmējdarbības attīstību novadā.

Novada teritorijā propāna–butāna gāzes piegādes punkti ir Nīcā (divi) un Rudē (viens), no kuriem vairāku daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji centralizēti saņem gāzi. Pārējie novada iedzīvotāji sadzīves vajadzībām izmanto gāzi balonos, kuru tuvākais apmaiņas punkts ir SIA „Kings" DUS Nīcā un pie veikala Rudes ciemā.

Novadā stacionārā tālruņa pakalpojumus nodrošina SIA „Lattelecom", savukārt mobilo sakaru pakalpojumus sniedz SIA „Latvijas Mobilais Telefons", SIA „Tele2" un SIA „Bite Latvija". Lai gan mobilo sakaru pārklājums ir salīdzinoši labs, tomēr novadā ir apdzīvotas vietas, kurās pārklājums nav pieejams vai ir konstatēti bieži traucējumi (piemēram, pie Papes ezera, šosejas posmā starp Pērkoni un Bernātiem).

Interneta pieslēguma pakalpojumu nodrošina SIA „Lattelecom", SIA „Ostkom" un vairāki bezvadu interneta pieslēguma pakalpojuma sniedzēji. Interneta brīvpieeja ir nodrošināta Jūrmalciema un Kalnišķu sabiedriskajos centros, Otaņķu tautas namā un Nīcas kultūras namā, kā arī Nīcas pagasta bibliotēkā un Tūrisma informācijas centrā. Perspektīvā būtu jāattīsta optisko sakaru kabeļu tīklu datu pārraides pakalpojums pieejamībai ārpus Nīcas centra, kā arī jānodrošina vairāk vietu ar brīvpieejas internetu.

Novadā kopš 2008. gada ir divas pasta nodaļas – Nīcas centrā un Rudes ciemā.

Nīcas novadā atrodas 23 kapsētas un viena kapliča. Katrā kapsētā ir uzraugs, kas darbojas brīvprātīgi. Nākotnē nepieciešama vienota kapsētu uzraudzības un apsaimniekošanas sistēmas izveide.

SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
▪ Bagātīgi ūdens un dabas resursi, zaļš novads ▪ Autoceļa A11 esamība, labs autoceļu tīkls un ģeogrāfiskais novietojums, laba pieejamība gan jūras, gan gaisa, gan sauszemes transportam ▪ Polderi novada centrālajā daļā ar auglīgām augsnēm ▪ Pašvaldības nodrošinātie skolēnu pārvadājumi, kas ir pieejami visiem novada iedzīvotājiem ▪ Novadam raksturīgā privātā un publiskā apbūve ▪ Saglabāta centralizēta siltumapgāde ▪ Samērā labi sakārtota ūdenssaimniecība ▪ Nodrošināta atkritumu šķirošana	▪ Augsnes pārpurvošanās un zemā auglība atsevišķās novada teritorijās (Nīcas pagastā) ▪ Zemes izmantošanas ierobežojumi ĪADT ▪ Salīdzinoši nelielas pašvaldības īpašumā esošas ražošanas objektu apbūves teritorijas ▪ Publisko teritoriju ierobežotā pieejamība (neesošas uzbrauktuves, trūkst automašīnu novietnes u.c.) ▪ Sliktā kvalitātē esošs, nolietojies autoceļš A11-Liepāja – Lietuvas robeža (Rucava) un pārējie novada autoceļi ▪ Neattīstīts veloceliņu tīkls ▪ Ielu un objektu norāžu trūkums ceļmalās ▪ Sabiedriskā transporta lēnais kustības ātrums un nepieejamība maršrutā Nīca – Jūrmalciems ▪ Publiskā apgaismojuma trūkums vairākos ciemos ▪ Novecojušas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, novecojusi meliorācijas sistēma ▪ Novecojušas energoapgādes sistēmas, nav pietiekams spriegums ▪ Padomju laikos būvētajām ēkām ir zema siltumnoturība un augsts siltuma zuduma līmenis ▪ Nav izveidots mehānisms privātīpašumu vides kvalitātes prasību regulēšanai un kontrolei ▪ Nelegālas atkritumu izgāztuves, sadzīves atkritumiem vietām piesārņotā Bārtas ieleja ▪ Nepietiekams interneta un mobilo sakaru pārklājums vairākās novada vietās ▪ Nav izveidota vienota kapsētu apsaimniekošanas sistēma
IESPĒJAS	**DRAUDI**
▪ Efektīva un uz iedzīvotāju vajadzībām orientēta sabiedriskā transporta sistēmas izveide ▪ Publiskā finansējuma un ārējo finanšu līdzekļu piesaiste infrastruktūras modernizācijai ▪ IKT un moderno tehnoloģiju attīstība novadā un to izmantošana pakalpojumu, uzņēmējdarbības attīstībā	▪ Krasta erozija ▪ Piesārņojuma draudi saimnieciskās darbības rezultātā, nekontrolēta atkritumu izmešana ▪ Liepājas ezera aizaugšana ▪ Meliorācijas sistēmas pasliktināšanās ▪ Nekustamā īpašuma izpirkšana (pāriešana ārvalstnieku īpašumā) ▪ Finanšu līdzekļu trūkums autoceļu un inženierkomunikāciju uzturēšanai

Pašvaldības attīstības iespējas:

Vide:

- *Saglabāt novada dabas teritorijas, veidojot pievilcīgu dzīvesvidi,*
- *Uzlabot publisko objektu un teritoriju pieejamību,*
- *Izstrādāt teritoriju dabas aizsardzības plānus.*

Transporta infrastruktūra:

- *Attīstīt veloceliņu tīklu novadā, īpaši ainaviski vērtīgās teritorijās,*
- *Uzlabot pašvaldības autoceļu un ielu kvalitāti,*
- *Attīstīt Jūrmalciema molu zvejniecības un tūrisma vajadzībām,*
- *Nodrošinot iedzīvotāju pieejamību dažādiem pakalpojumiem,*
- *Nodrošināt publisko apgaismojumu novada ciemu centros, mazinot nelaimes gadījumu iespējamību un uzlabojot drošību.*

Komunālā saimniecība:

- *Izmantot alternatīvos kurināmā resursus,*
- *Sakārtot kapsētu apsaimniekošanas sistēmu,*
- *Kvalitatīvas dzīvesvides veidošanai novadā veikt ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīklu rekonstrukciju, ierīkot atkritumu nodošanas punktus un ierīkot papildu atkritumu konteinerus, īpaši atpūtas zonās,*
- *Veikt publiskā apgaismojuma pilnveidi novada ciemos.*

IV. PAŠVALDĪBA

Pašvaldības struktūra un budžets

Pašvaldības struktūra

Pašvaldības lēmējvara ir Nīcas novada dome, to veido 9 deputāti, ieskaitot domes priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku. Domes sastāvā ir divas komitejas un deviņas komisijas. Nīcas novada pašvaldība atrodas Nīcā – novada administratīvajā centrā. Novadā darbojas Nīcas un Otaņķu pagasta pārvaldes.

Nīcas novada domes pakļautībā ir astoņas struktūrvienības: ugunsdzēsības dienests, Nīcas komunālais dienests, Nīcas kaltu māja, būvvalde, Pieaugušo izglītības centrs, grāmatvedība, attīstības nodaļa un Tūrisma informācijas centrs. Domes pakļautībā ir arī vairākas pašvaldības iestādes: Nīcas novada pašvaldības administrācija, Otaņķu pagasta pārvalde, Nīca vidusskola, Rudes pamatskola, Nīcas pirmsskolas izglītības iestāde, Nīcas Mūzikas skola (filiāle arī Rucavas pagastā), Nīcas ambulance, Otaņķu feldšerpunkts, Nīcas kultūras nams, Otaņķu tautas nams, Nīcas pagasta bibliotēka, Otaņķu pagasta bibliotēka, Nīcas novada bāriņtiesa, sociālais dienests un pašvaldības policija.

Pašvaldības budžets

Ieņēmumi. Nīcas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2013.gadā sasniedza 3,12 milj. euro (2,19 milj. Ls). 2013.gadā pašvaldības pamatbudžetā pusi no kopējiem ieņēmumiem veidojuši iedzīvotāju ienākuma nodokļu ieņēmumi. Savukārt nodokļu ieņēmumi kopā veidojuši 58% no visiem ieņēmumiem. Transferti veidojuši 31% no kopējiem ieņēmumiem pašvaldības budžetā, maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi – 9% un nenodokļu ieņēmumi – 1%.

Analizējot pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu izmaiņas laika periodā no 2010.gada līdz 2013.gadam, pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi kopumā ir pieauguši par 10%. Taču dažādās ieņēmumu pozīcijās novērtējama atšķirīga situācija. Pieaugums novērojams tādās pamatbudžeta pozīcijās kā nodokļu ieņēmumi un maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi - attiecīgi par 45% un 37%. Turpretī samazinājums novērojams nenodokļu ieņēmumos un transfertos – attiecīgi par 48% un 26%.

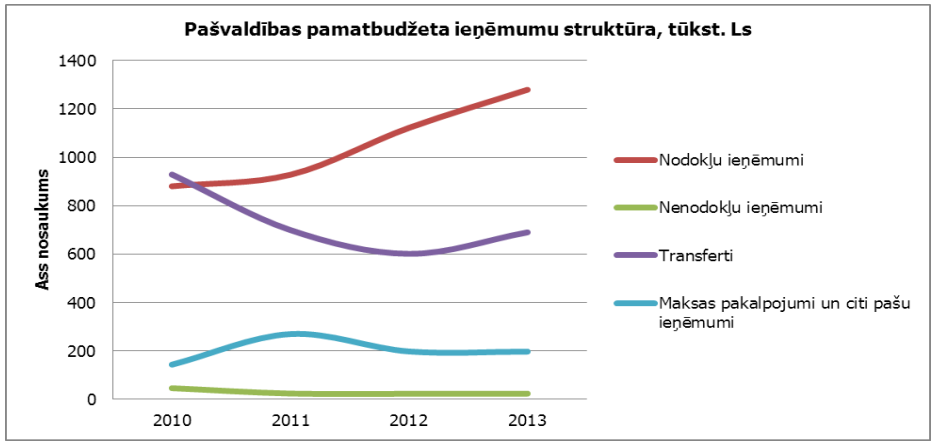

Avots: Nīcas novada pašvaldība

Pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumi 2013.gadā veidoja 118,8 tūkst. euro (83,5 tūkst. Ls). Vislielāko speciālā budžeta ieņēmumu daļu veido autoceļu fonds (71%) un dabas resursu nodoklis (28%). Laikā no 2010. līdz 2013. gadam pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumi ir pieauguši par 21%, visbūtiskāk pieaugot dabas resursu nodokļa ieņēmumiem (par 85%).

Izdevumi. Nīcas pašvaldības pamatbudžeta izdevumi 2013.gadā sasniedza 4,47 milj. euro (3,14 milj. Ls). Vislielāko pašvaldības pamatbudžeta izdevumu īpatsvaru veido izdevumi izglītībai (58%), izdevumi teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai (17%) un izdevumi vispārējiem vadības dienestiem (9%). 2013. gadā atmaksāti kredīti 210,4 tūkst. euro (147,9 tūkst. Ls) apmērā.

Pašvaldības pamatbudžeta izdevumi laikā no 2010.gada līdz 2013.gadam ir pieauguši par 40%. Visbūtiskāk pieauguši izdevumi izglītībai (par 133%), vispārējiem vadības dienestiem (par 44%) un ekonomiskai darbībai (par 37%). Savukārt izdevumi pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai, vides aizsardzībai, atpūtai un kultūrai, sabiedriskai kārtībai un drošībai ir samazinājušies – attiecīgi par 30%, 19%, 18% un 12%.

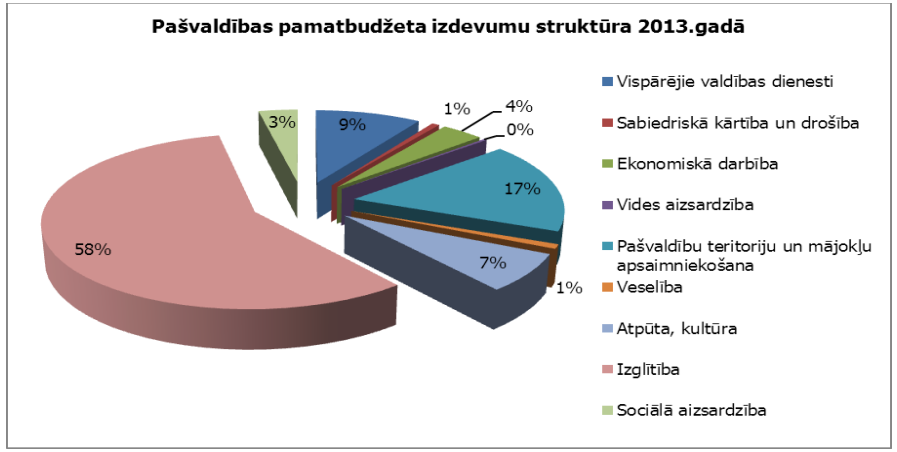

Avots: Nīcas novada pašvaldība, 2013.gads

Pašvaldības speciālā budžeta izdevumi 2013.gadā veidoja 143,6 tūkst. euro (100,9 tūkst. Ls). No speciālā budžeta izdevumiem lielāko īpatsvaru veidojuši izdevumi pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai (52%) un izdevumi vides aizsardzībai (43%).

Laikā no 2010. līdz 2013. gadam pašvaldības speciālā budžeta izdevumi ir pieauguši par 12%. Pieaugums novērots šādās pozīcijās: vides aizsardzība (par 6,5 reizēm) un izglītība (par 1,3 reizēm). Savukārt speciālā budžeta izdevumi samazinājušies sociālai aizsardzībai (par 87%), atpūtai un kultūrai (par 80%) un pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai (par 35%).

Kopbudžets. Visos gados pašvaldības kopbudžeta ieņēmumi ir pārsnieguši izdevumus.

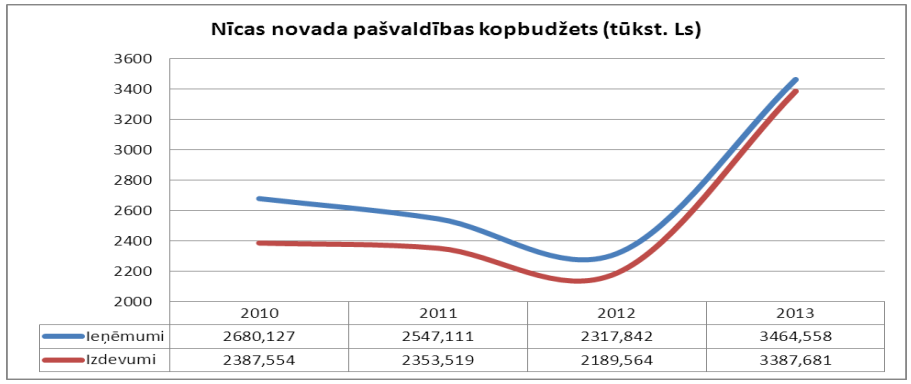

	2010	2011	2012	2013
Ieņēmumi	2680,127	2547,111	2317,842	3464,558
Izdevumi	2387,554	2353,519	2189,564	3387,681

Avots: Nīcas novada pašvaldība

Pozitīvākā bilance novērota 2010.gadā, kad pašvaldības budžeta līdzekļu atlikums veidoja 416,3 tūkst. euro (292,6 tūkst. Ls). 2013.gadā pašvaldības kopējie ieņēmumi veidoja 4,92 milj. euro (3,46 milj. Ls), savukārt izdevumi veidoja 4,82 milj. euro (3,39 milj. Ls). Tādējādi 2013. gadā budžeta līdzekļu atlikums bija nepilni 109,4 tūkst. euro (76,9 tūkst. Ls).

Pašvaldības finanšu saistības. Projektu realizācijai pašvaldībai ir tiesības ņemt ilgtermiņa aizņēmumus, kā arī sniegt galvojumus. Pašvaldību iespējas piesaistīt kredītresursus ir ierobežotas, jo pašvaldības parāda saistības, kurām iestājies atmaksāšanas termiņš kārtējā saimnieciskajā gadā kopā ar iepriekšējo gadu parādu saistībām, kurām iestājies atmaksāšanas termiņš, nedrīkst pārsniegt 20% no pašvaldības kārtējā saimnieciskā gada pamatbudžeta ieņēmumiem bez mērķdotācijām un iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā. Saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem aizņēmumi ir pieejami gandrīz vienīgi ES līdzfinansēto projektu īstenošanai.

Nīcas novada pašvaldības tiešo parādsaistību relatīvais līmenis ir zems, un pašvaldības finanšu kapacitāte attīstības projektu īstenošanai vērtējama kā laba. Nīcas novada pašvaldības saistību prognoze 2013.gadā sasniedz 2,1% no pašvaldības pašu ieņēmumiem. Pieņemot, ka kredītprocentu likmes pašvaldībai saglabāsies līdzšinējā apmērā, t.i. aptuveni 1,5% gadā, un pašvaldība aizņemsies ar termiņu vidēji līdz 20 gadiem, un nodarbināto iedzīvotāju atalgojuma pieaugums un valsts IKP dinamika atbildīs Finanšu ministrijas makroekonomiskajām prognozēm, laika periodā no 2014.-2020.gadam pašvaldība saglabā spēju uzņemties jaunas ilgtermiņa saistības maksimāli ~3,8 milj. euro (2,7 milj. Ls) apmērā (2013.gada salīdzināmajās cenās). Paredzamā summa minēta, neskaitot tuvākajā nākotnē plānotos projektus, kā Rudes ciema ūdenssaimniecības rekonstrukcija, daudzdzīvokļu māju siltināšana, katlu mājas aprīkošana Nīcā un sporta halles būvniecība, par kopējo summu 3,6 milj. euro (2,5 milj. Ls).

Ja pašvaldībai nākamajā plānošanas periodā (2014.- 2020.gads) būs pieejams ES finanšu instrumentu līdzfinansējums un / vai valsts budžeta mērķdotācijas, tad pašvaldības spēja realizēt projektus pieaugs, un kopējais jauno investīciju portfelis var sasniegt 12,4 līdz 19,9 milj. euro (8,7 līdz 14,0 milj. Ls), atkarībā no nākotnē pieejamās atbalsta intensitātes.

Pašvaldības projekti

Pašvaldības projektu raksturojums

Nīcas novada pašvaldība pēdējos gados realizējusi virkni attīstības projektu, piesaistot dažādu fondu ārējo finansējumu. Gadā vidēji tiek realizēti līdz 10 projekti, kuros tiek piesaistīts ārējais līdzfinansējums. Nīcas pagasts visos projektos pēdējo septiņu gadu laikā piesaistījis ārējo finansējumu. Pēdējos gados skaits nostabilizējies uz 6-8 projektiem gadā. 2009. gadā notika aktīva projektu pieteikumu gatavošana nākamo gadu projektiem, tādēļ šajā gadā novērojams projektu skaita kritums.

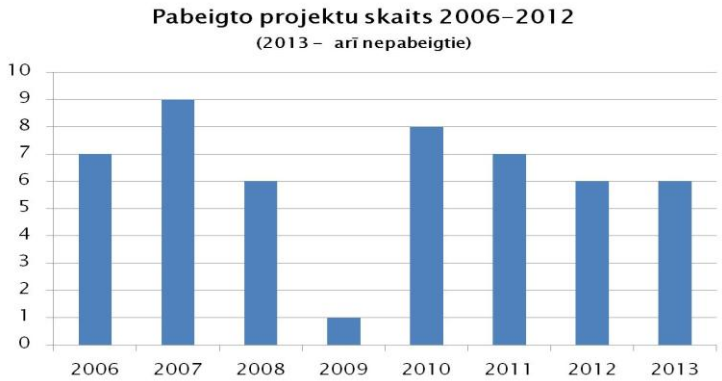

Avots: Pašvaldības gada pārskati un pašvaldības dati

Projektu apjoms pēdējos gados pēc to finansējuma Nīcas novadā ir būtiski audzis. Vērtējot astoņu gadu garumā, vidējais ikgadējais pieaugums bijis ap 60% gadā. Praksē gan projektu finansējuma kopsummu pamatā nosaka viena vai dažu lielo infrastruktūras projektu esamība – 2011. gadā tas bija Nīcas ciema ūdenssaimniecības projekts, veidojot pusi no kopējo projektu summas, bet 2013. gadā divas trešdaļas veidoja energoefektivitātes pasākumi vidusskolā un pirmsskolas izglītības iestādē „Spārīte".

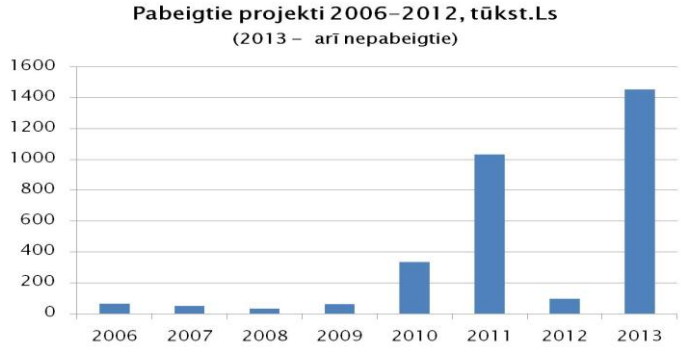

Avots: Pašvaldības gada pārskati un pašvaldības dati

Arī piesaistīto līdzekļu apjoms no ES fondiem un citiem avotiem līdzīgi kā projektu kopējais finansējums Nīcas novadā ir pieaudzis - no 50-70% pirms 2009. gada līdz 70-80% pēc 2009. gada. Tuvā nākotnes perspektīvā - 2013. gadā gan paredzams piesaistīto ārējo līdzekļu īpatsvara kritums, jo KPFI finansētie energoefektivitātes projekti segs līdz 29% no kopējām projekta izmaksām.

Kopumā piesaistīto līdzfinansētāju spektrs Nīcas novadā šajos gados ir bijis plašs – ERAF, ESF, ELFLA, KPFI, LVAF, VKKF, BĢLM, IZM, kā arī Šveices un pašu valsts budžeta līdzekļi.

Avots: Pašvaldības gada pārskati un pašvaldības dati

Vērtējot pašvaldībā īstenotos projektus pēc to jomas, laikā no 2009. gada līdz 2013.gadam 10 **projekti īstenoti sociālā jomā** – tie veltīti jauniešu brīvā laika pavadīšanas un sociālā riska grupu atbalstam, kā arī sabiedrisko centru un kultūras nama attīstībai. Septiņi projekti veltīti **tūrisma attīstībai**, kur bez upju un velotūrisma infrastruktūras attīstības līdzekļi ieguldīti arī kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un veidošanā. Astoņi **projekti īstenoti izglītības jomā** - lielākie ieguldījumi veikti ēku remontā un energoefektivitātē, kā arī loģistikas uzlabošanā, investēts arī dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšanā un informatizācijā. Pieci **projekti realizēti vispārējās infrastruktūras attīstībai novadā**, kur bez autoceļu remontiem veikta arī Otaņķu siltumapgādes un Nīcas ūdenssaimniecības rekonstrukcija. 2012.gadā realizēts arī **projekts speciālistu piesaistei Nīcas novada pašvaldības administrācijas kapacitātes stiprināšanai**.

No 2009. gada līdz 2013.gadam Nīcas pagastā kopskaitā īstenoti 18 projekti, bet Otaņķu pagastā – 8 projekti. Lai arī Nīcas pagastā īstenoto projektu skaits bijis divreiz augstāks, jāņem vērā, ka Otaņķu pagastā dzīvo aptuveni trīs reizes mazāk iedzīvotāju un pagasta apsaimniekošanas teritorijas platība ir mazāka.

Līdzfinansējuma piesaistes efektivitāte

Balstoties uz VARAM veikto apkopojumu, ES fondu piesaistes efektivitāte Nīcas novadā lielo projektu īstenošanā no 2007. līdz 2012. gadam bijusi 81 euro (57 Ls) uz vienu iedzīvotāju. Grobiņas un Rucavas novados šis rādītājs bijis augstākā grupā: 393 – 781 euro (276 – 549 Ls) uz iedzīvotāju. Jāatzīst, ka Latvijā šis rādītājs variē no 8,5 euro (6 Ls) Mērsraga novadā līdz 3630 euro (2551 Ls) Inčukalna novadā. Šajā novērtējumā iekļauts tikai izmaksātais finansējums tām aktivitātēm, kurām ir reģionāla un vietēja līmeņa ietekme, turklāt, nav iekļauti ūdenssaimniecību projekti.1 Ieskaitot ūdenssaimniecību projektus, novads no 2007. līdz 2012. gadam saņēmis 212 euro (149 Ls) uz vienu iedzīvotāju.

Pēc pašvaldības datiem, apkopojot visus projektus ar ES fondu piesaisti (tai skaitā mazos), Nīcas novads no 2007. līdz 2012. gadam piesaistījis 245 euro (172 Ls) uz iedzīvotāju (pēc realizētajiem projektiem), bet kopā ar ūdenssaimniecības projektu – 363 euro (255 Ls) uz vienu iedzīvotāju. Ieskaitot 2013. gadā realizētos projektus, tie jau ir 475 euro (334 Ls) uz iedzīvotāju. **Pieskaitot arī citus līdzfinansējuma avotus laikā no 2007. līdz 2013. gadam Nīcas novads piesaistījis 654 euro (460 Ls) uz 1 iedzīvotāju**. Kopumā vērtējams, ka Nīcas novads projektu līdzfinansēšanā līdz šim vairāk koncentrējies uz mazākiem projektiem, taču pēdējos gados veikti arī apjomīgāki - ūdenssaimniecību un energoefektivitātes (ar KPFI atbalstu) projekti.

Realizēto projektu atbilstība izstrādātajiem attīstības plāniem

Salīdzinot Nīcas novada attīstības programmas 2009.-2015. gadam plānu ar realizētajiem projektiem, redzams, ka projektos ar piesaistītu līdzfinansējumu pilnībā vai daļēji realizēta trešā daļa no 85 attīstības programmā izvirzītajiem uzdevumiem. Visvairāk projektu realizēti prioritātē „pievilcīga dzīves vide" (ap pusi no definētajiem uzdevumiem), bet vismazāk – „Attīstīta un pilsoniski atbildīga sabiedrība" (ap 15%).

Vērtējot attīstības programmas plāna realizāciju, jāņem vērā vairāki aspekti: (a) daļa no programmā definētajiem uzdevumiem veicami bez ārējā finansējuma piesaistes, (b) līdz attīstības programmas plāna realizācijas beigām palikuši vēl divi gadi, kā arī (c) līdzfinansējuma projektu realizāciju būtiski ietekmē atvērto konkursu norises laiks un kārtība.

Otaņķu pagasta sociāli ekonomiskās attīstības stratēģijā 2008-2023 īstermiņa plānoto pasākumu saraksts pēc skaita ir gandrīz identisks Nīcas novada attīstības programmas plānam, taču tajā vienkopus ir gan pašvaldības gan privātai iniciatīvai piekritīgi pasākumi.

Iedzīvotāju apmierinātība ar realizētajiem projektiem

Iedzīvotāju attieksme pret pašvaldības realizētajiem projektiem rāda, ka vislielāko atbalstu guvuši tie projekti, kas saistīti ar izglītības iestāžu infrastruktūras un darbības uzlabošanu. Kā nākamie minama tūrisma informācijas centra izveide, kultūras nama rekonstrukcija, sabiedriskā centra rekonstrukcija un sociālā centra izveide.

Novadā kopumā nav projektu, ar kuriem novada iedzīvotāji būtu viennozīmīgi neapmierināti. Visbiežāk no realizētajiem projektiem kritika tiek veltīta ūdenssaimniecības projektam Nīcā, kur iedzīvotāji izceļ kanalizācijas sistēmas problēmas, un lifta ierīkošanu domes ēkā, uzskatot, ka tam efektīvāks pielietojums būtu bijis Nīcas ambulancē. Novada iedzīvotāji labos projektu piemērus min krietni biežāk nekā sliktos.

Kopsavilkums

Budžets. Nīcas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2013.gadā sasniedza 3,12 milj. euro (2,19 milj. Ls). Vairāk nekā pusi (58%) no kopējiem ieņēmumiem veidojuši ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa un nekustamā īpašuma nodokļa. Transferti veidojuši 31% no kopējiem ieņēmumiem pašvaldības budžetā, maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi – 10%, savukārt nenodokļu ieņēmumi – 1%. Laikā no 2010. gada līdz 2013. gadam pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi kopumā ir pieauguši par 10%.

Nīcas pašvaldības pamatbudžeta izdevumi 2013.gadā sasniedza 4,47 milj. euro (3,14 milj. Ls). Vislielāko pašvaldības pamatbudžeta izdevumu īpatsvaru veido izdevumi izglītībai (58%), izdevumi teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai (17%) un izdevumi vispārējiem vadības dienestiem (9%). Pašvaldības pamatbudžeta izdevumi laikā no 2010. gada līdz 2013. gadam ir ir pieauguši par 40%.

Pašvaldības kopējais budžets pēdējos gados ir bijis pozitīvs, kopējiem budžeta ieņēmumiem pārsniedzot kopējos izdevumus. Vispozitīvākā bilance 2010.gadā, kad pašvaldības budžeta līdzekļu atlikums veidoja 416,3 tūkst. euro (292,6 tūkst. Ls). 2013.gadā pašvaldības kopējie ieņēmumi veidoja 4,92 milj. euro (3,46 milj. Ls), savukārt izdevumi veidoja 4,82 milj. euro (3,39 milj. Ls). Tādējādi 2013. gadā budžeta līdzekļu atlikums bija nepilni 109,4 tūkst. euro (76,9 tūkst. Ls).

Nīcas novada pašvaldības tiešo parādsaistību relatīvais līmenis ir zems, un pašvaldības finanšu kapacitāte dažādu attīstības projektu īstenošanai ir vērtējama kā laba. 2013.gadā Nīcas novada pašvaldības saistību prognoze sasniedz 2,1% no pašvaldības pašu ieņēmumiem. Pieņemot, ka kredītprocentu likmes pašvaldībai saglabāsies līdzšinējā apmērā, t.i. aptuveni 1,5% gadā un pašvaldība aizņemsies ar termiņu vidēji līdz 20 gadiem, un nodarbināto iedzīvotāju atalgojuma pieaugums un valsts IKP dinamika atbildīs Finanšu ministrijas makroekonomisko pieņēmumu un prognožu skaitliskajām vērtībām, laika periodā no 2014.-2020.gadam pašvaldība saglabā spēju uzņemties jaunas ilgtermiņa saistības maksimāli aptuveni 3,8 milj. euro (2,7 milj. Ls) apmērā (2013.gada salīdzināmajās cenās). Ja pašvaldībai nākamajā plānošanas periodā būs pieejams ES finanšu instrumentu līdzfinansējums un / vai valsts budžeta mērķdotācijas, tad pašvaldības spēja realizēt projektus pieaugs, un kopējais jauno investīciju portfelis var sasniegt 12,4 līdz 19,9 milj. euro (8,7 līdz 14,0 milj. Ls), atkarībā no nākotnē pieejamās atbalsta intensitātes.

Pašvaldības projekti. Nīcas novadā pēdējos gados realizēti vidēji 6-8 projekti gadā, specializējoties galvenokārt uz sociālajiem, izglītības, tūrisma un infrastruktūras jomas projektiem. Visiem projektiem pašvaldība piesaistījusi ārējo finansējumu - vidēji ap 70-80% no projekta summas (izņemot 2013. gada KPFI energoefektivitātes projektus, kuru ārējais finansējums veidojis 29%).

Laika posmā no 2007. līdz 2008. gadam pašvaldībai (Nīcas un Otaņku pagastiem kopā) raksturīga pēc finansējuma mēroga mazāku projektu realizācija. Uz šādu secinājumu norāda rādītājs - finansējuma piesaiste uz vienu iedzīvotāju, kas minētajā laika posmā bija zemāka nekā kaimiņu pašvaldībām – Rucavas un Grobiņas novadiem. Pēdējos trijos gados projektu kopējais apjoms pēc finansējuma Nīcas novadā ir būtiski pieaudzis (desmitiem reižu), to galvenokārt veicinājuši pēc finansējuma apjomīgie ūdenssaimniecības un energoefektivitātes projekti.

Salīdzinot Nīcas novada pagastus savā starpā, pēc realizēto projektu skaita, Nīcas pagasts izrādījis divreiz lielāku aktivitāti nekā Otaņku pagasts, kas skaidrojams ar pagastu atšķirīgo platību un iedzīvotāju skaitu tajos.

SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
▪ Pieaugoši pašvaldības pamatbudžeta nodokļu ieņēmumi ▪ Pieaugoši pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumi ▪ Pašvaldības attīstības projektu finansējuma apjoma pieaugums ▪ Stabila projektu realizācija – vidēji 6-8 projekti gadā ▪ Vispusīgs attīstības projektu jomu pārklājums – sociālie, izglītības, tūrisma, infrastruktūras projekti ▪ Zems tiešo parādsaistību relatīvais līmenis un laba finanšu kapacitāte dažādu attīstības projektu īstenošanai	▪ Novads ir saņēmējs pašvaldības finanšu izlīdzināšanas fondā – tādējādi ir atkarīgs no ārējiem finanšu resursiem ▪ Trūkst konkrētu projektu novada uzņēmējdarbības veicināšanai (neskaitot tūrisma jomu) ▪ Zema lielo projektu finansējuma piesaistes efektivitāte, salīdzinājumā ar kaimiņu novadiem ▪ Realizēta trešā daļa no attīstības plānos izvirzītajiem uzdevumiem, prioritātēm
IESPĒJAS	**DRAUDI**
▪ Pieaugošs nodokļu ieņēmumu apjoms, palielinoties deklarēto iedzīvotāju skaitam Nīcas novadā ▪ Augstas pievienotās vērtības uzņēmumu ienākšana novadā un pelēkās ekonomikas mazināšanās, palielinot pašvaldības budžeta ieņēmumus ▪ Sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām ārējā finansējuma piesaistē ▪ Investīciju portfeļa pieaugums līdz ar ES finanšu instrumentu līdzfinansējuma un / vai valsts budžeta mērķdotāciju pieejamību nākamajā plānošanas periodā	▪ Pašvaldības budžeta nodokļu ieņēmumu samazināšanās, samazinoties novadā deklarēto iedzīvotāju skaitam ▪ Neizmantoti šajā plānošanas periodā pieejamie ārējie finanšu instrumenti ▪ Ierobežoti ārējo finanšu resursi nākamajā plānošanas periodā ▪ Neattiecināmās izmaksas projekta realizācijas aizkavēšanās, nepilnīgas projektu realizācijas rezultātā

Pašvaldības attīstības iespējas:

- *Izstrādāt sabalansētu pašvaldības budžetu, ņemot vērā pašvaldības budžeta ierobežojumus,*
- *Pašvaldības attīstības plānos prioritizēt veicamos uzdevumus,*
- *Plānojot attīstību, izvērtēt paredzamo līdzekļu piesaistes efektivitāti un nākamajā plānošanas periodā novadam pieejamo ES finansējumu,*
- *Nodrošināt ilgtspējīgu novada attīstības plānošanu.*